

PROJECTE EDUCATIU DE CASTELLAR

Document definitiu

ÍNDEX

O . Presentació	1
I. EL MAPA SOCIO-DEMOGRÀFIC	5
1. El territori.....	7
2. La població.....	10
2.1. El creixement	10
2.2. L'estructura	13
2.3. La procedència	17
2.4. El nivell d'instrucció.....	21
2.5. La població en relació a l'activitat.....	25
3. Síntesi del Mapa socio-demogràfic	30
II. EL MAPA ESCOLAR	31
1. Els centres i les infraestructures.....	32
2. La cobertura escolar	35
3. La densitat de les aules.....	39
4. La diversitat a l'escola	43
5. Les Necessitats Educatives Específiques	48
6. L'adhesió escolar	49
7. La formació de les persones adultes.....	50
8. Síntesi del Mapa escolar	52
III. EL MAPA DE RECURSOS EDUCATIUS	53
1. Mapa d'actors educatius.....	54
2. Mapa d'activitats educatives	61
2.1. Activitats dins l'àmbit escolar	61
2.1.1. Organitzades pels centres escolars i les seves AMPA.....	61
2.1.2. Organitzades per l'Ajuntament	63
2.1.3. Organitzades per entitats, tercer sector o en coordinació	

entre empreses i Ajuntament	67
2.2. Activitats que es realitzen fora de l'àmbit escolar	68
2.2.1. Dirigides a diferents franges d'edat.....	69
2.2.2. Organitzades segons els àmbits.....	72
3. Síntesi del Mapa de Recursos Educatius	81
IV. EL MAPA DE VISIONS SOCIO-URBANES I EDUCATIVES.....	84
1. Les visions socio-urbanes	86
2. Les visions de l'àmbit escolar	90
3. Les visions de l'educació més enllà de l'escola	93
3.1. Sobre els recursos educatius	93
3.2. Sobre els infants.....	96
3.3. Sobre els adolescents i els joves	97
3.4. Sobre els adults	99
3.5. Sobre la gent gran	100
4. Síntesi del Mapa de visions socio-urbanes i educatives	102
V. ESTRATÈGIA	103
1. Els reptes de Castellar	106
2. Els eixos del PEC	107
3. Els objectius	110
ANNEX	116

Presentació

Aquest document es presenta com una proposta per continuar el debat en el tram final d'elaboració del document marc del Projecte Educatiu de Castellar del Vallès. La participació és la metodologia de treball central en processos com el que es proposa amb l'elaboració d'aquest PEC.

En aquest sentit, és important que tots els ciutadans i ciutadanes que vulguin participar en la definició del model educatiu de la ciutat tinguin suficients eines d'anàlisi de la realitat. Ara, amb la feina molt avançada, es presenta aquest document per tal que pugui ser llegit i analitzat des d'una mirada crítica i amb voluntat de debat i canvi. D'aquí la provisionalitat d'aquest document.

El document s'estructura a partir de dos grans apartats. Per una banda, hi ha el diagnòstic articulat a partir de quatre mapes (socio-demogràfic, escolar, de recursos educatius i de visions socio-urbanes i educatives). Per l'altra, hi ha l'estratègia, en el que es defineixen els principals eixos de treball i els seus objectius.

EL MAPA SOCIODEMOGRÀFIC

El mapa sociodemogràfic permet fer una primera aproximació al territori on es desenvolupa el Projecte Educatiu de Ciutat. És important detectar les característiques físiques i sociodemogràfiques del municipi per tal contextualitzar aspectes de caràcter general que després tindran clares repercussions en la seva realitat educativa.

Per fer aquesta aproximació, bàsicament s'han utilitzat dues fonts: per una banda, el Padró Municipal d'Habitants, facilitat per l'Ajuntament de Castellar amb data 20 de juliol de 2005, i per l'altra, la Base de Dades inframunicipal de l'Estadística de Població de 1996 i la Base de dades de municipis i comarques (web de l'Institut d'Estadística de Catalunya). A partir d'aquestes fonts s'han construït tot un seguit d'indicadors d'estructura de la població. En molts casos, s'han presentat a partir d'una comparativa amb 1996. Això permet fer un pas més enllà d'una fotografia estàtica i detectar la tendència evolutiva de molts d'aquests indicadors. Lògicament, tot això està fet amb l'objectiu de conèixer les principals característiques de la transformació social de Castellar de, pràcticament, la última dècada.

Finalment, cal aclarir que tot i que Castellar, estadísticament, es pot dividir a partir de les seves 11 seccions censals, aquí les dades es presenten a partir d'una altra desagregació. S'ha considerat més oportú i explicatiu agrupar dades de la població a partir d'una divisió interna en tres grups: nucli urbà, urbanitzacions i polígon industrial, i Sant Feliu del Racó. El nucli urbà incorpora dades del nucli antic i de l'eixample. Per tant, allà on es concentra la majoria de la població. Les urbanitzacions i polígon industrial agrupa a tota la població disseminada, la que viu a la zona del polígon industrial i la de les nou urbanitzacions. Finalment, Sant Feliu del Racó és manté separada dels altres grups responent a la seva característica de nucli amb una personalitat pròpia en el territori.

1. EL TERRITORI

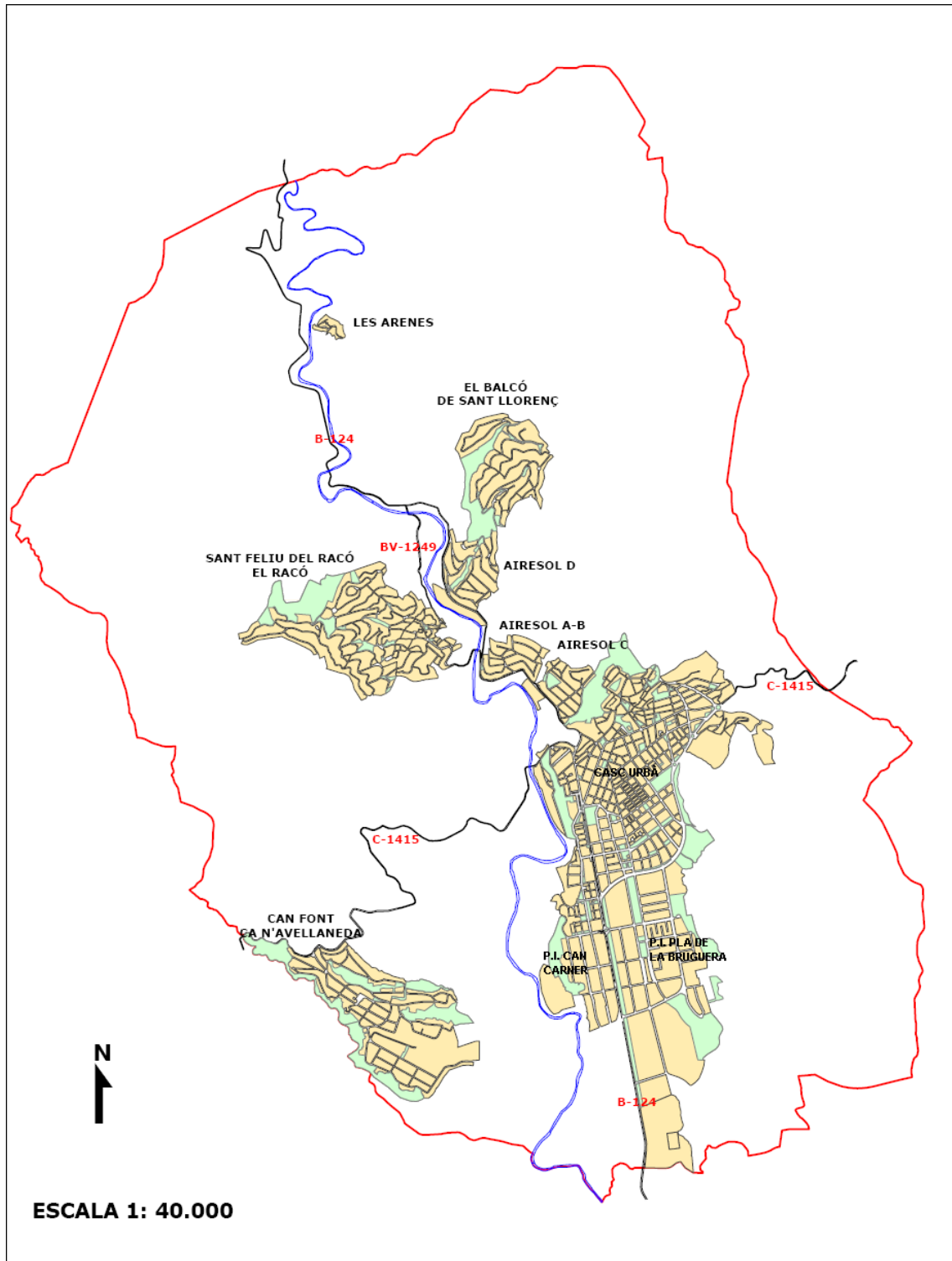
Castellar del Vallès es troba al nord del Vallès Occidental. El seu nucli urbà és a poca distància de les dues capitals comarcals: Sabadell (7 Km) i Terrassa (11 Km). Limita pel nord amb Sant Llorenç Savall, pel sud amb Sabadell, per l'est amb Sentmenat i per l'oest i sud-oest amb Matadepera i Terrassa respectivament. La seva posició dins l'Àrea Metropolitana, en un extrem, provoca una combinació interessant entre un cert aïllament (també per no estar connectat a la xarxa ferroviària) i el fet d'estar inserit en les dinàmiques del sistema de relacions metropolitana.

El terme municipal, que compta amb una superfície de 44,70 Km², està dividit en una mena de quadrants dibuixats a partir de dos elements que el travessen: de nord-est a sud-oest pel contacte de la falla del Vallès - Penedès i de nord a sud pel Riu Ripoll. El nucli urbà, caracteritzat per una orografia accidentada, té una alçada que oscil·la entre els 300 i 370 metres. El casc antic està situat a la part més alta del nucli urbà (d'aquí que algunes persones encara *pugen a Castellar* o *baixen a la zona nova*), mentre que la part sud del terme municipal té un relleu més aviat aplanat, amb algun petit turó, i és on tradicionalment s'hi ha desenvolupat la zona agrícola.

Les característiques físiques han estat un element determinant dels usos del territori de Castellar. Un 83% del terme és zona forestal no urbanitzable. La resta està repartida entre el casc urbà, les urbanitzacions i un important polígon industrial (Polígon Industrial Pla de la Bruguera). Una bona part de la zona forestal està regulada amb figures de protecció especial, com són les 703 ha. del Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN), que formen part del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac, i les 644 ha. protegides pel Pla Especial de Protecció del Parc Natural. Tot plegat, un 30% del terme municipal.

La zona urbanitzada està composta pel casc urbà, que concentra el 85% de la població i s'estén des del peu de la muntanya del Puig de la Creu cap al sud, el Pla de la Bruguera; pel nucli agregat de Sant Feliu del Racó, situat a la banda oest del Riu Ripoll; i per nou urbanitzacions: Airesol - sectors A, B, C i D; El Balcó de Sant Llorenç, Can Font, Ca n'Avellaneda, El Racó, i Les Arenes; finalment, també cal tenir en compte les diverses edificacions i masies disseminades.

Quadre 1.1. Terme municipal de Castellar del Vallès

El municipi ha anat creixent els últims anys per la zona de la plana, en direcció Sabadell i, per la zona oest, en direcció a Sentmenat. Aquest creixement s'ha relligat amb la trama urbana existent i, sobretot a la part sud, han començat a guanyar terreny els habitatges plurifamiliars en bloc, enlloc dels unifamiliars que havien protagonitzat les construccions dels darrers anys.

Les vies de comunicació més importants de Castellar són la carretera que l'uneix amb Sabadell (B-124) i la carretera que l'uneix amb Terrassa, tot passant per Matadepera (C-1415). Actualment no hi ha connexió ferroviària, per la qual cosa, el transport públic es fa per carretera. Dues línies d'autobús connecten Castellar amb Sabadell i Sant Llorenç, i dues més ho fan amb els diferents nuclis i urbanitzacions i el centre de la vila. La manca d'una alternativa real al transport privat i les característiques de la carretera B-124 (en la majoria de trams, d'un sol carril per sentit) provoquen que aquesta via es col·lapsi sovint i que, per tant, existeixin problemes de mobilitat importants.

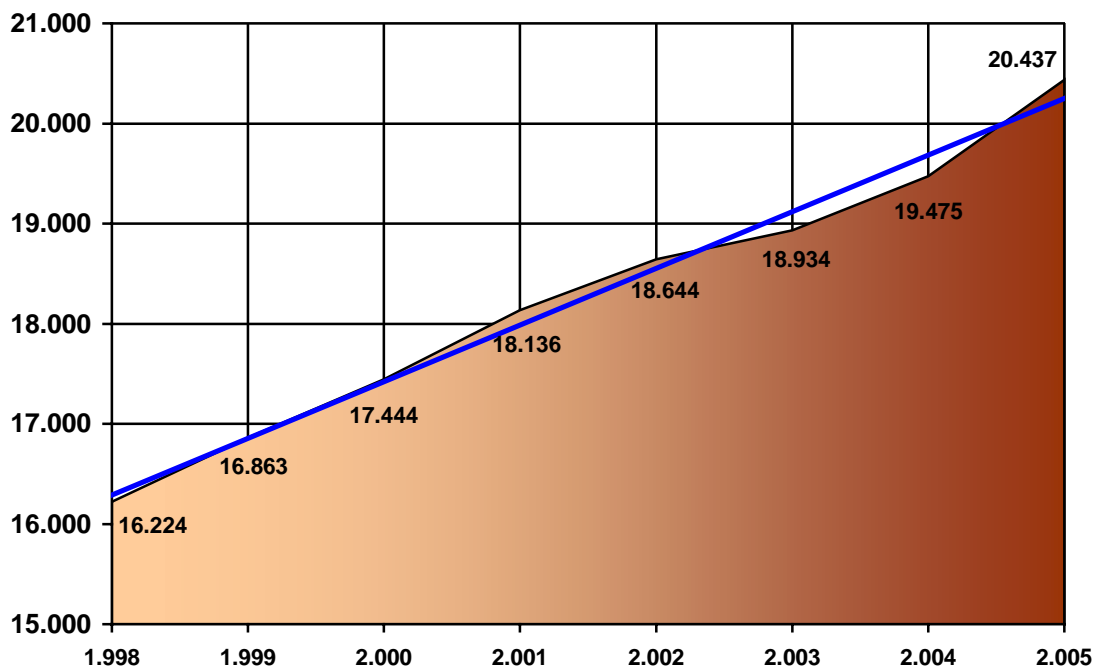
Es pot concloure que Castellar del Vallès és un municipi que ha seguit l'evolució característica de la segona i tercera corones metropolitanes. Ha crescut de forma important, primer amb segones residències i després amb població *expulsada* del centre de l'Àrea Metropolitana (Barcelona i municipis adjacents) i, especialment de les ciutats del seu entorn més immediat (Sabadell i Terrassa). Tot i això, la importància del seu patrimoni natural ha permès mantenir una identitat i un entorn privilegiat de manera que Castellar segueix oferint les possibilitats de la proximitat amb Barcelona i les capitals del Vallès, combinades amb la tranquil·litat d'un municipi, relativament petit, envoltat de natura.

2. LA POBLACIÓ

2.1. El creixement

Els últims anys el comportament demogràfic de Castellar s'ha caracteritzat per un important i continu creixement de la població. En poc temps, com mostra el Gràfic 1.1, s'ha passat de prop de 16.000 habitants el 1998 a més de 20.000 habitants a data 1 de gener de 2005. Val a dir, però, que aquesta tendència no només continua sinó que s'accelera, de manera que el Padró Municipal situa el total de població a 20 de juliol de 2005 en 21.152 habitants. Amb les dades presentades en aquest gràfic, es calcula que la mitjana de creixement del 1998 al gener de 2005 ha estat de 602 habitants anuals. Doncs bé, només fins al 20 de juliol d'enguany, el creixement ja ha estat de 715 habitants, de manera que és de preveure que al finalitzar l'any les dades se situïn per sobre de les de l'any passat, amb un increment total de 962 persones. Aquesta acceleració del creixement durant l'últim any provoca que la línia de població se situï per sobre de la línia de tendència del gràfic. Aquest ritme de creixement està previst que continui el propers anys, de manera que en el Pla General d'Ordenació Urbanística es xifra un màxim de població de 25.000 habitants fins l'any 2008.

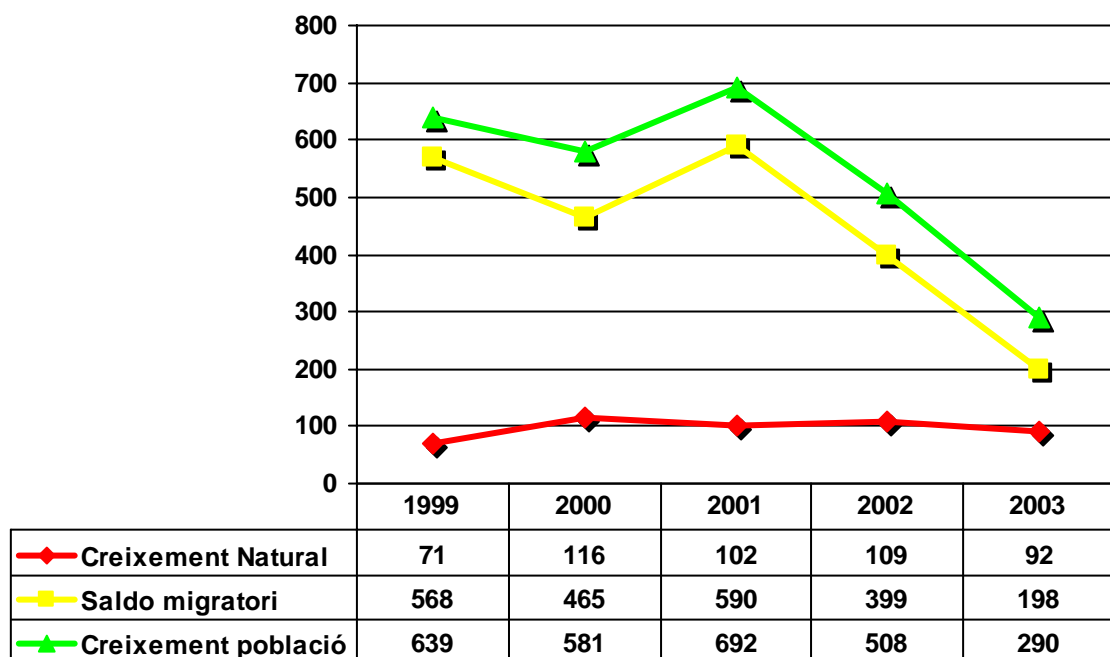
Gràfic 1.1. Evolució de la població

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Base de dades de municipis i comarques (IDESCAT).

El creixement ha estat protagonitzat per població nouvinguda més que no pas pel propi creixement natural. El Gràfic 1.2. il·lustra aquest fet. El creixement natural, diferència entre naixements i defuncions, s'ha mantingut els últims anys amb xifres entorn al centenar de persones. En canvi el comportament del creixement total de població amb el vinculat a la migració és pràcticament paral·lel. Tot i que només es compta amb dades fins al 2003 desagregant el pes dels dos tipus de creixements, és clar que el fort creixement des del 2003 fins al 2005 també està protagonitzat per persones nouvingudes al municipi.

Gràfic 1.2 Caracterització del creixement de població. Nombres absoluts 1999 -2003.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del programa HERMES de la Diputació de Barcelona.

La Taula 1.1., a més de constatar aquest creixement de població, permet fer una anàlisi més acotada territorialment. Es pot comprovar que la gran majoria de persones nouvingudes a Castellar van a viure al nucli urbà que concentra pràcticament el 85% de la població. La zona de les urbanitzacions és el segon destí per a aquestes persones, on es compten 2.204 habitants, un 52% més que el 1996. El creixement de població també ha revitalitzat Sant Feliu del Racó, que ha passat de ser un petit nucli que no arribava a les 500 persones a comptar amb prop d'un miler, creixent un 83% de la seva població. Sant Feliu s'ha convertit en el destí d'alguns joves de Castellar que, atès que els preus dels habitatges en relació al nucli urbà són més moderats, a l'hora d'emancipar-se, han optat per anar-hi a viure.

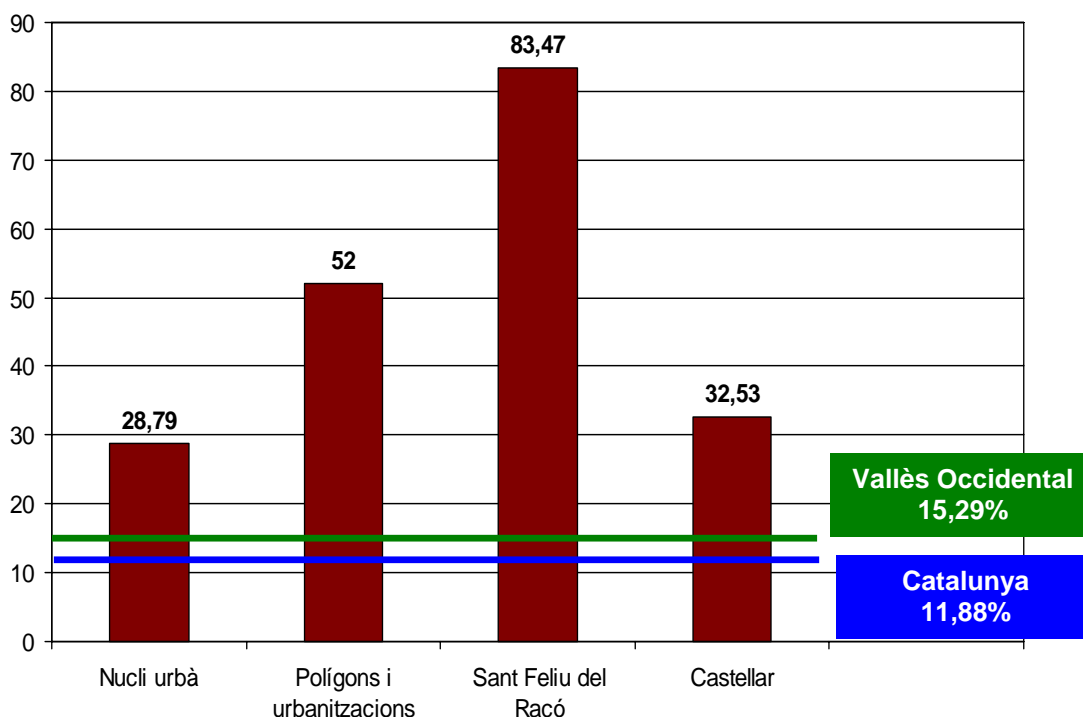
Taula 1.1. Evolució de la població per nucli urbà i comparativa

Nucli de població	1996		2005		Variació	
	Número	%	Número	%	Número	%
Nucli urbà	14.031	87,92	18.070	85,43	4.039	28,79
Polígons i urbanitzacions	1.450	9,09	2.204	10,42	754	52
Sant Feliu del Racó	478	3	877	4,15	399	83,47
Castellar	15.959		21.151		5.192	32,53

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Padró de Castellar del Vallès de l'any 1996 i 2005 (actualitzat a 20 de juliol).

Amb el Gràfic 1.3. es poden comprovar els importants percentatges de creixement que han experimentat tant Castellar en general com cadascun dels nuclis territorials que el conformen. Uns creixements que se situen molt per sobre dels que s'han produït en l'àmbit comarcal i nacional. En concret, Castellar en números relatius, de 1996 al 2005 ha més que duplicat el creixement comarcal i gairebé triplicat el català.

Gràfic 1.3. Creixement de població en percentatges 1996-2005.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Padró de Castellar del Vallès de l'any 1996 i 2005 (actualitzat a 20 de juliol) i de la Base de dades de municipis i comarques (IDESCAT).

2.2. L'estructura

L'estructura per edats de la població de Castellar presenta algunes característiques pròpies a remarcar (Taula 1.2.): en primer lloc, la importància del pes de la població menor d'edat, més de quatre punts per sobre de la mitjana catalana i dos punts per sobre de la comarcal; en segon lloc, el reduït pes de la població major de 65 anys, quatre punts i un punt i mig per sota de la mitjana catalana i comarcal respectivament; i, per últim, la diferent evolució de la població major de 65 anys a la comarca i a Castellar. Mentre a la comarca creix gairebé un punt a Castellar disminueix lleugerament.

Aquestes característiques de l'evolució de la població indiquen que el creixement que es descrivia en l'apartat anterior també està caracteritzat pel rejuveniment. És a dir, que al creixement natural cal sumar-hi que les persones que arriben a Castellar acostumen a ser joves, amb fills o en edats amb alts índex de fertilitat.

Taula 1.2. Evolució del pes de la població menor d'edat i major de 65 anys

	Edats	1996		2004	
		%	Total	%	Total
Castellar*	Menors d'edat	21,80	3.479	21,03	4.447
	18 a 65 anys	65,71	10.487	66,73	14.114
	65 o més	12,49	1.993	12,25	2.590
	Total	-	15.959	-	21.151
Vallès Occidental	Menors d'edat	21,28	145.914	18,85	149.011
	18 a 65 anys	65,90	451.814	67,36	532.414
	65 o més	12,82	87.872	13,79	109.007
	Total	-	685.600	-	790.432
Catalunya	Menors d'edat	16,85	1.068.770	16,80	1.144.580
	18 a 65 anys	65,76	4.171.057	66,29	4.516.246
	65 o més	17,39	1.103.283	16,92	1.152.493
	Total	-	6.343.110	-	6.813.319

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Base de dades de municipis i comarques (IDESCAT) i del Padró Municipal d'habitants de Castellar actualitzat a 20 de juliol de 2005.

* Les dades són del 1996 i del 2005.

Tot entrant al detall, en grups d'edat més reduïts, les piràmides d'edat (Gràfics 1.4 i 1.5) mostren diferències notables comparant l'any 1996 amb el 2005. A primer cop

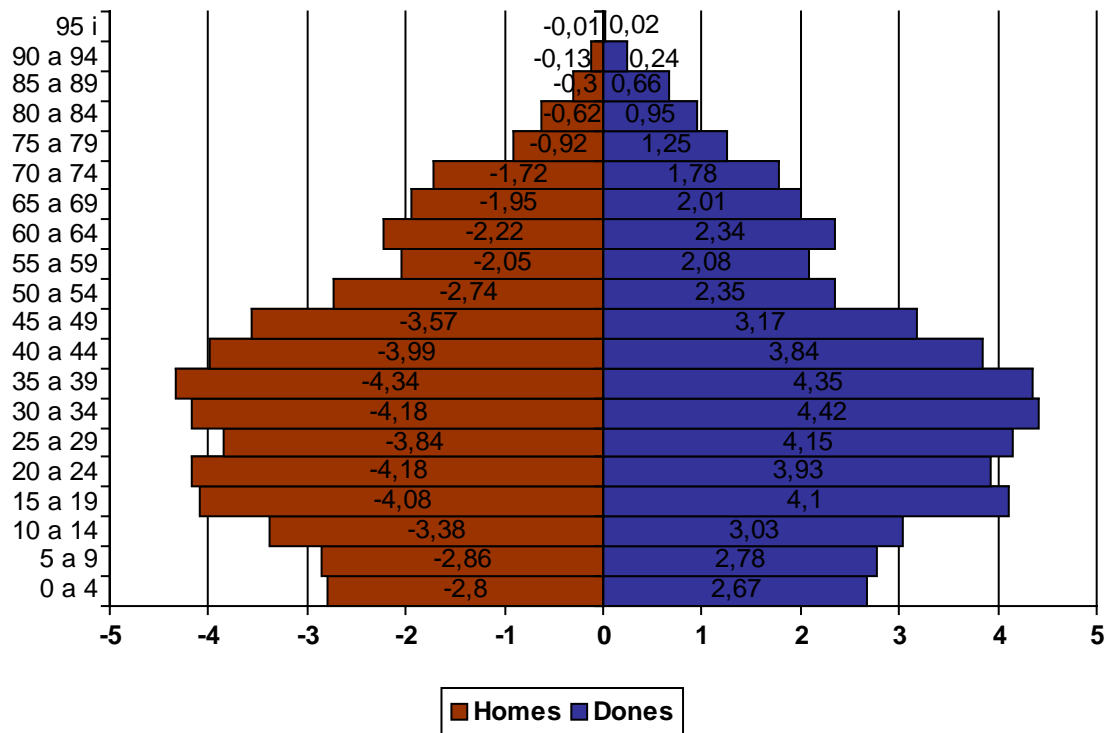
d'ull es constata que el dibuix de la piràmide ha patit variacions considerables. I ho ha fet en gairebé tots els seus trams. Pel que fa al tram central, el de l'edat adulta, el primer element a destacar és que ha canviat la franja d'edat que té més pes dins la piràmide. Si al 1996 la franja que acumulava més població era la de 35 a 39 anys (8,69%) ara ho és la de 30 a 34 anys (9,53%). Un altre element important és que la suma dels trams de 30 a 34 i de 35 a 39 incrementa la seva centralitat passant d'acumular el 17,29% de la població al 18,44%.

En la part central de la piràmide, on es concentra més població tant en la del 1996 com en la del 2005, es produeixen salts més marcats d'un tram d'edat a l'altre en aquesta última. Hi ha un salt molt important del tram 15 a 24 anys al de 25 a 34 anys. En canvi el 1996 el pes de la població del tram 15 a 19 anys fins al de 40 a 44 anys és molt similar. Una explicació d'aquest canvi ve donada pel que ja s'ha avançat sobre les característiques del creixement de població: l'està protagonitzant persones joves que provenen d'altres municipis de l'Àrea Metropolitana.

Aquesta arribada de població jove també està tenint els seus efectes en el tram baix de la piràmide. Al 1996 la població de 0 a 4 anys representava el 5,46% del total. Ara representa el 6,71%. Aquest creixement ve donat perquè precisament bona part de les persones nouvingudes arriben en edat de tenir fills. D'aquesta manera s'aconsegueix el doble efecte d'engruixir la piràmide en el seu tram més baix i en el tram central.

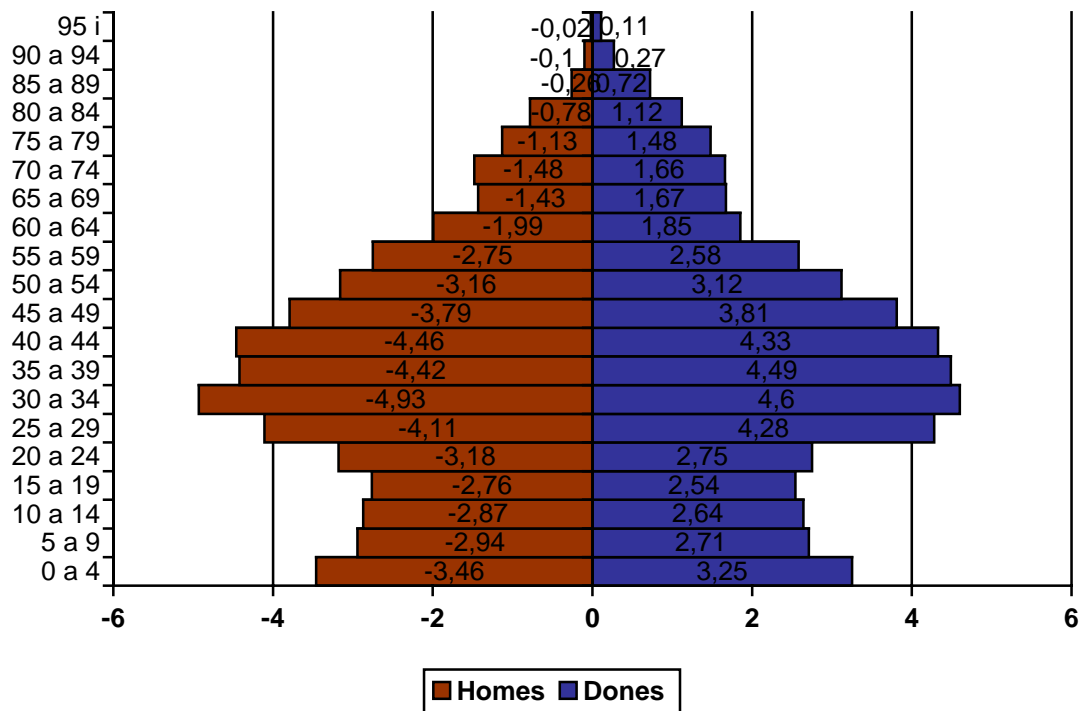
Finalment, pel que fa al tram superior de la piràmide, l'allargament de l'esperança de vida també està tenint els seus efectes a Castellar. Amb la Taula 1.2. ja s'ha vist que la pèrdua de pes de la franja de població major de 65 anys cal atribuir-la més a l'increment del pes d'altres franges que no pas a cap altra cosa. La piràmide de 2005, comparada amb la dels 1996, permet afinar més aquesta anàlisi. El 1996 el percentatge de població de 75 anys o més era del 5,09%. Ara, al 2005, aquest percentatge és lleugerament superior (5,99%). Per tant, l'allargament de l'esperança de vida ha fet que tot i que la piràmide creixi per la part central i el primer tram inferior, també s'ha incrementat el pes en la part superior de la piràmide.

Gràfic 1.4. Piràmide d'edats de Castellar del Vallès 1996

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Base de dades de municipis i comarques (IDESCAT).

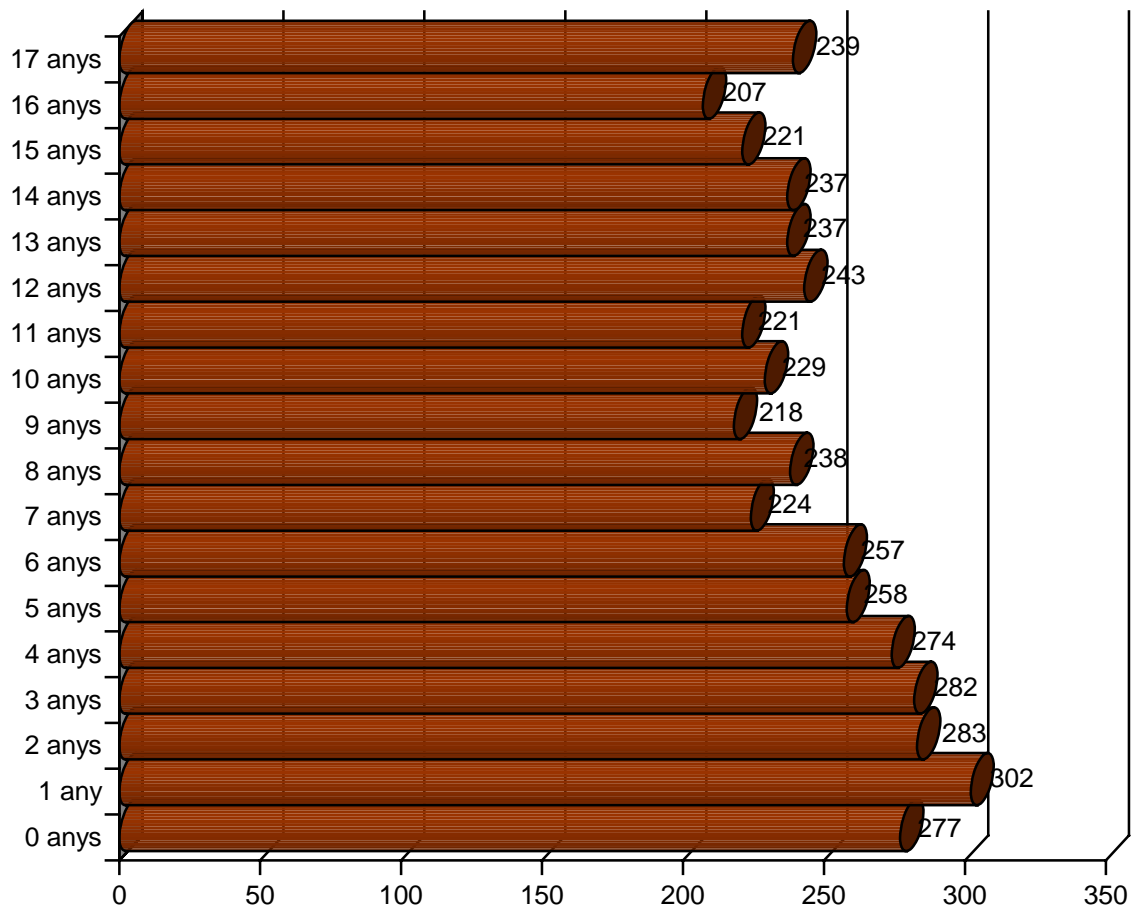
Gràfic 1.5. Piràmide d'edats de Castellar del Vallès 2005

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Padró de Castellar del Vallès de l'any 2005 (actualitzat a 20 de juliol)

El gràfic 1.6. concreta en bona mesura el que ja s'apuntava en l'anàlisi de la piràmide de població: s'està produint un creixement important del nombre de naixements. El total de població de zero a tres anys és major que la dels trams superiors. Això tindrà efectes especialment importants en la planificació escolar ja que properament incrementarà notablement la població d'escolarització obligatòria. També té una clara repercussió en els serveis escolars que es puguin oferir a aquesta població, atès que incrementa la demanda notablement. Cal vincular l'increment de població nouvinguda, amb un perfil jove, a la tendència que apunta aquest gràfic; de cara al futur res fa pensar que el volum de població menor d'edat, sobretot en el tram més inferior, deixi de créixer com ho ha estat fent els últims anys.

Gràfic 1.6. Població menor d'edat. Castellar del Vallès 2005.

Font: Elaboració pròpia a partir del Padró d'Habitants de Castellar del Vallès actualitzat a 20 de juliol de 2005

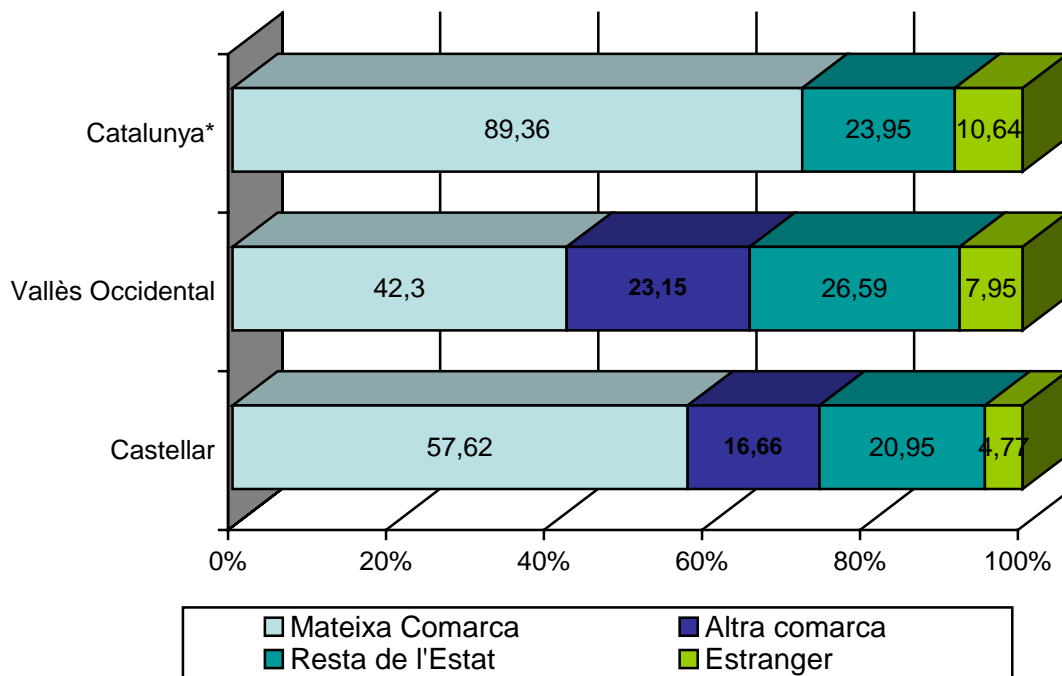

2.3. La procedència

L'anàlisi de la població segons l'origen té un clar lligam amb la caracterització del seu creixement. Ja s'ha vist com s'està produint un fort creixement de població vinculat al saldo migratori de Castellar. Doncs bé, el Gràfic 1.7 mostra com aquesta migració està protagonitzada bàsicament per persones que provenen de la mateixa comarca, moltes d'elles de les capitals del Vallès, Sabadell i Terrassa.

Més enllà d'aquesta constatació, en aquest gràfic es poden veure altres elements interessants per a l'anàlisi: en primer lloc, la poca repercussió que han tingut el processos migratoris que s'estan produint a tot el país caracteritzats per l'arribada de població estrangera; en segon lloc, el poc pes relatiu de les persones provinents de la resta de l'estat; i, finalment, que es manté un percentatge de població nascuda a la mateixa comarca molt superior al promig del Vallès. De manera que no estan arribant tantes persones provinents de Barcelona i l'àrea Metropolitana sinó que provenen de l'entorn més immediat.

Gràfic 1.7. Població segons el lloc de naixement. 2004.

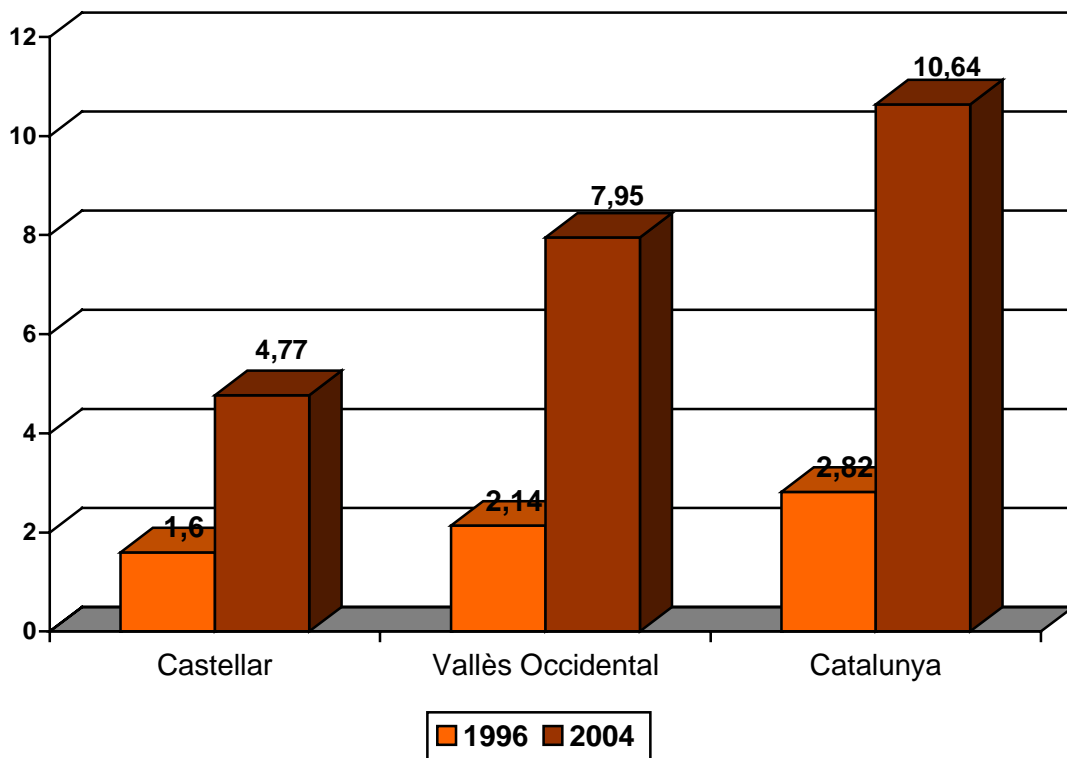

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Base de dades de municipis i comarques (IDESCAT).

*Les dades no estan desagregades per nascuts a la mateixa comarca o a una altra. En aquest cas es refereix als nascuts a Catalunya.

Centrant la mirada en la població estrangera, el que s'imposa és reiterar que la seva arribada està essent molt més moderada que a la resta de la comarca o de Catalunya. El Gràfic 1.8. mostra l'evolució del percentatge de la població estrangera en aquests tres àmbits territorials. Mentre el creixement experimentat a nivell comarcal i nacional és espectacular, atès el curt període de temps que s'abasta en aquest gràfic, el creixement a Castellar, tot i ser important no deixa de ser molt menor al de la resta.

Gràfic 1.8. Evolució de la població estrangera entre 1996 i 2004. En percentatges sobre el total de població

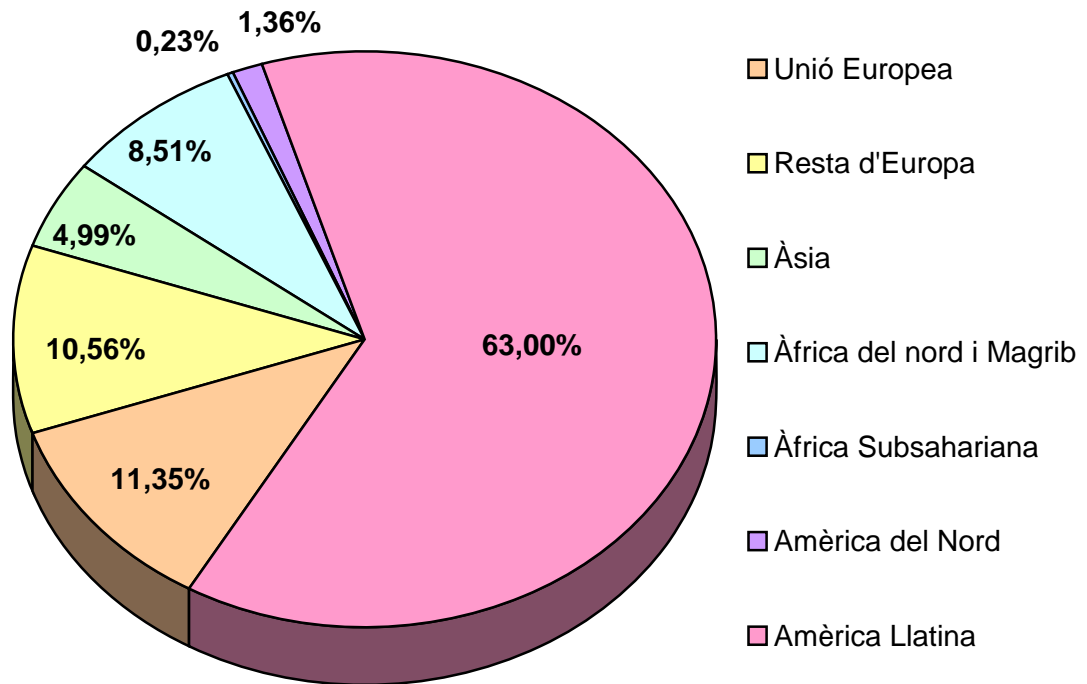
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Base de dades de municipis i comarques (IDESCAT).

El Gràfic 1.9. caracteritza tota aquesta població estrangera (929 persones, Taula 1.3.) a partir del seu origen. Un 63% del total de la immigració estrangera prové de l'Amèrica Llatina. El segon grup en importància són les persones provinents de la Unió Europea (11.35%) i el tercer de la Resta d'Europa (10,56%). La immigració de l'Àfrica del Nord i Magrib, que està protagonitzant l'arribada de nous immigrants a moltes poblacions catalanes, només representa el 8,51%, que en nombres absoluts es tradueix en una vuitantena de persones.

La composició de la immigració té efectes clars en la seva repercussió a nivell d'estructura social i de model de convivència ciutadana. L'experiència en aquests

processos ha mostrat com la desaparició de la barrera idiomàtica millora notablement els graus d'integració. Per tant, el fet que la gran majoria de la població arribi coneixent com a mínim el castellà és una dada a tenir en compte de cara al tractament de la qüestió migratòria.

Gràfic 1.9. Origen de la població estrangera. Castellar del Vallès 2004.

Font: Elaboració pròpia a partir del Padró d'Habitants de Castellar del Vallès 2004.

Pel que fa a l'origen per comunitats autònomes, ja s'ha avançat que aquesta població té menys pes que a la resta de la comarca o de Catalunya. Tot i així, cal remarcar la importància de la comunitat d'origen andalús. Al 2004 hi havia a Castellar 2.529 persones nascudes a Andalusia, gairebé un 13% de la població. Un percentatge que està per sota del comarcal i per sobre del català. Però en qualsevol cas, fa visible a tota una generació de persones que arribaren a Castellar els anys 60 i 70, fruit del procés de desenvolupament i creixement industrial. Com a fet singular cal remarcar que una bona part d'aquestes persones provenien d'un únic municipi, el de Lahiguera (Jaén), fet que ha acabat consolidant una relació especial entre els dos pobles.

Taula 1.3. Població segons el lloc de naixement. Per comunitats autònomes. 2004.

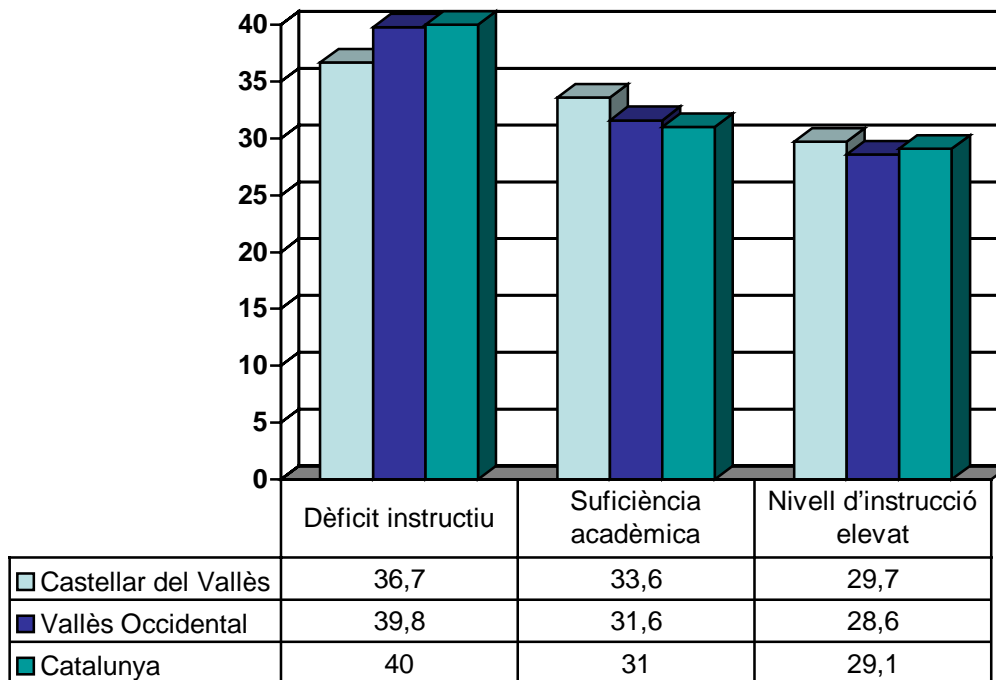
	Castellar		Vallès Occidental		Catalunya	
	Total	%	Total	%	Total	%
Catalunya	14.466	74,28	517.365	65,45	4.455.928	65,4
Andalusia	2.529	12,99	118.707	15,02	743.516	10,91
Aragó	217	1,11	11.582	1,47	124.659	1,83
Astúries	19	0,10	1.580	0,20	16.115	0,24
Balears	23	0,12	1.032	0,13	9.663	0,14
Canàries	11	0,06	568	0,07	5.826	0,09
Cantàbria	13	0,07	758	0,10	9.144	0,13
Castella-M	222	1,14	13.447	1,70	121.289	1,78
Castella-LI	172	0,88	14.426	1,83	147.333	2,16
P.Valencià	112	0,58	6.381	0,81	65.631	0,96
Extremadura	324	1,66	16.513	2,09	150.982	2,22
Galícia	99	0,51	6.750	0,85	85.102	1,25
Madrid	84	0,43	4.182	0,53	42.680	0,63
Múrcia	183	0,94	8.741	1,11	56.684	0,83
Navarra	11	0,06	1.089	0,14	11.007	0,16
Pais Basc	38	0,20	1.865	0,24	20.188	0,3
Rioja	3	0,02	519	0,07	7.481	0,11
Ceuta/Melilla	20	0,10	2.069	0,26	14.707	0,22
<i>Estranger</i>	<i>929</i>	<i>4,77</i>	<i>62858</i>	<i>7,95</i>	<i>725.384</i>	<i>10,65</i>
Total	19.475	100	790.432	100	6.813.319	100

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Base de dades de municipis i comarques (IDESCAT).

2.4. El nivell d'instrucció

La població de Castellar mostra uns nivells d'instrucció superiors a les mitjanes comarcal i catalana¹. Amb les dades del gràfic 1.10. i la taula corresponent, es veu com el percentatge de població de més de 10 anys de Castellar amb dèficit instructiu és força menor que a la resta d'àmbits territorials. Això permet que tant en suficiència acadèmica com en el nivell d'instrucció elevat la situació sigui més bona. Tot i que no es compta amb dades més actualitzades dels nivells d'instrucció cal tenir en compte que el creixement de població ha estat molt important els últims anys. Així, com s'ha vist en els gràfics de les piràmides de població, el creixement l'estan protagonitzant la franja d'edat de 25 a 45 anys, un perfil de població que com mostra la Taula 1.4. acostuma a tenir nivells d'instrucció més elevats que les franges d'edats superiors. Per tant, es pot concloure que a més d'un nivell d'instrucció elevat el 2001, el perfil de les persones novingudes farà que els nivells creixin.

Gràfic 1.10. Nivell d'instrucció de la població de 10 anys i més. Comparativa. Any 2001.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Base de dades de municipis i comarques (IDESCAT).

¹ S'han agrupat els nivells d'instrucció en tres categories: "dèficit instructiu" quan no se sap llegir ni escriure, no es té cap tipus d'estudis, s'han fet estudis de primària però no s'han finalitzat o tan sols s'ha completat l'EGB1; la "suficiència acadèmica" fa referència a l'EBG-2, Batxillerat-ESO i FP1; i, el "nivell d'instrucció elevat" quan s'han superat els estudis de Batxillerat Superior, FP2, BUP i COU o s'ha obtingut un títol de Grau Mig o de Grau Superior.

La Taula 1.4 mostra com els nivells d'instrucció més baixos es concentren en les franges d'edat superiors. Així, quan més grans són les persones menor és el nivell d'instrucció. Per la franja d'edat dels 25 als 49 anys el percentatge de persones diplomades, llicenciades i doctorades és molt superior a les persones més grans de cinquanta anys. Per tant, es pot deduir que la tendència serà de seguir incrementant els nivells d'instrucció. Les dades arriben al 2001 i, per tant, no es computen les persones que han arribat els últims anys. Tot i això, el seu perfil, joves de la mateixa comarca que busquen millorar la seva qualitat de vida a Castellar, fa pensar que la tendència és, fins i tot, a incrementar aquests percentatges. Finalment, també es desprèn d'aquesta taula que es manté una franja de persones analfabetes, moltes de les quals són persones grans de més de 65 anys.

Taula 1.4. Població segons nivell d'instrucció per edat. Població de 25 anys i més. Castellar 2001. Percentatges.

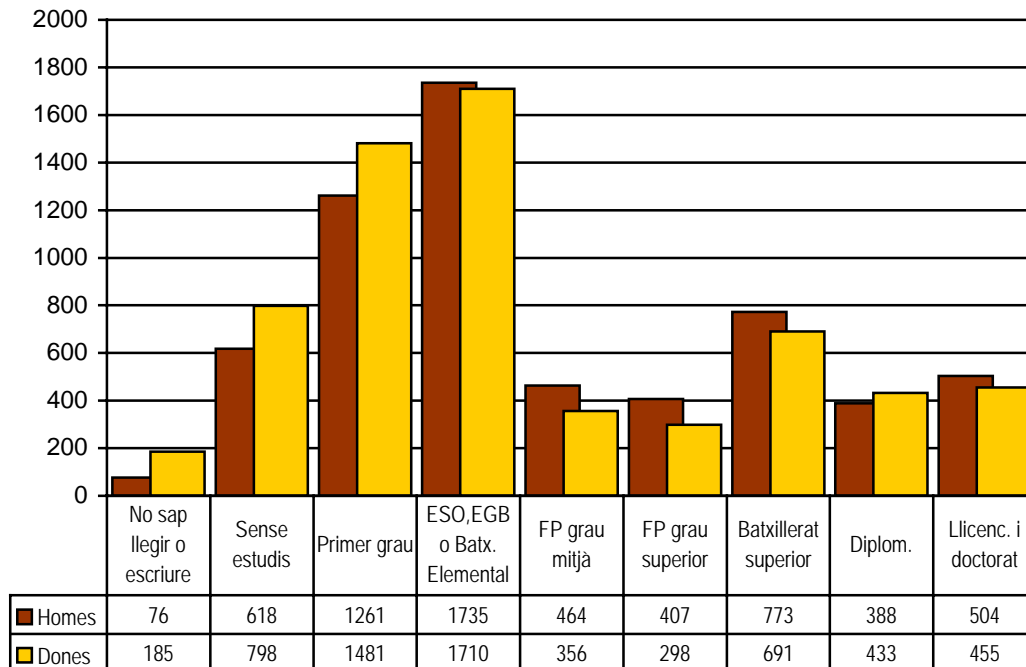
Edat	Dèficit Instructiu			Suficiència acadèmica		Nivell d'instrucció elevat				Pobl. 25anys o més
	No sap llegir o escriure	Sense estudis	Primer Grau	ESO, EGB o Batx. Elemental	FP grau mitjà	FP grau superior	Batxillerat superior	Diplom.	Llicenc. i doctorat	
de 25 a 29	0,38	0,81	9,46	30,31	9,52	11,90	16,34	9,83	11,46	1597
de 30 a 34	0,55	1,33	9,39	30,18	10,61	9,94	18,67	9,45	9,88	1650
de 35 a 39	0,18	1,46	10,69	31,65	10,21	7,05	18,77	8,38	11,60	1646
de 40 a 44	0,46	3,53	17,33	31,98	6,28	4,77	14,13	9,29	12,23	1529
de 45 a 49	0,65	5,78	21,75	34,54	6,43	4,55	11,34	6,36	8,60	1384
de 50 a 54	1,07	13,06	25,93	32,42	3,64	4,71	8,97	5,06	5,15	1126
de 55 a 59	2,43	20,46	32,02	26,59	3,82	1,85	4,86	4,39	3,58	865
de 60 a 64	3,18	27,34	35,29	21,94	3,82	2,70	3,34	1,91	0,48	629
de 65 i més	7,88	32,94	40,92	10,97	1,90	0,59	2,22	1,50	1,09	2207
Total	2,07	11,21	21,71	27,27	6,49	5,58	11,59	6,50	7,59	12633

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Base de dades de municipis i comarques (IDESCAT).

El Gràfic 1.11. permet visualitzar la distribució per sexes del nivell d'instrucció. En aquest sentit, es pot veure com en els nivells de dèficit instructiu es troben més dones que homes. En canvi, tant en el nivell de suficiència acadèmica com en el nivell d'instrucció elevat, hi ha més homes que dones. Per tant, es pot afirmar que en termes

generals el nivell d'instrucció de les dones majors de 25 anys de Castellar és inferior al dels homes.

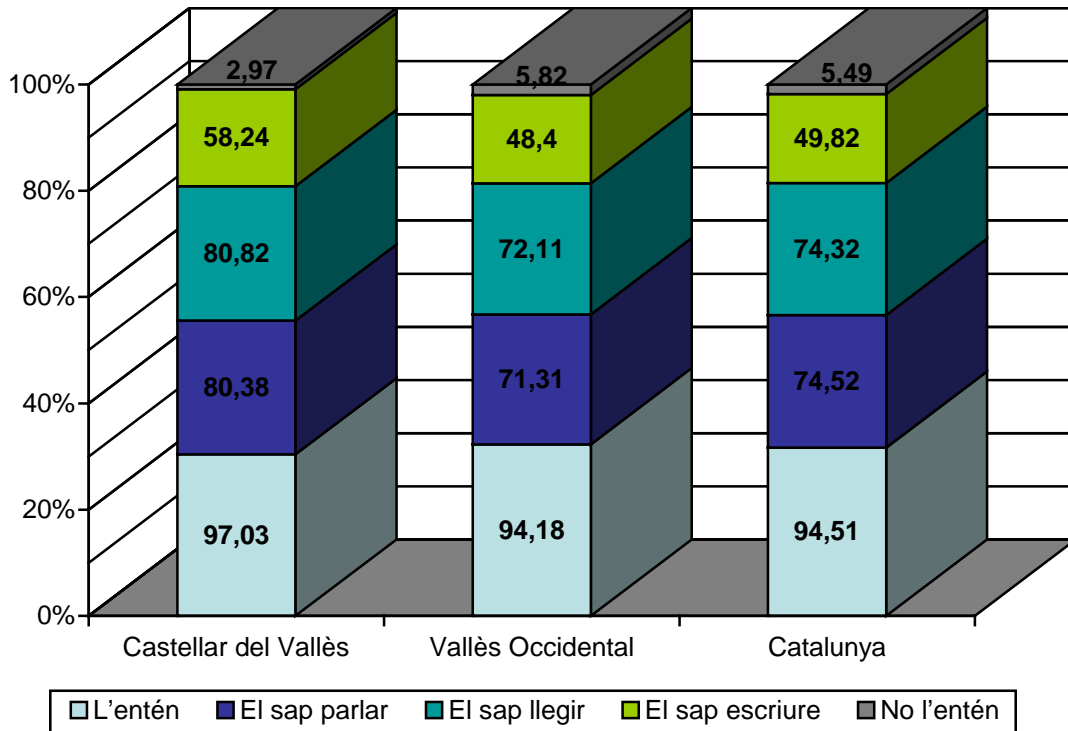
Gràfic 1.11. Nivell d'instrucció població major de 25 anys per sexes. 2001

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Base de dades de municipis i comarques (IDESCAT).

Un aspecte que es destacava en l'anàlisi de la població segons el seu origen era que, la poca immigració estrangera que viu a Castellar, venia d'Amèrica Llatina i, per tant, coneixia el castellà. També les dades d'origen apuntaven que el pes de la població de fora de Catalunya era menor que la mitjana nacional. Doncs bé, sembla que aquests factors han estat determinants en el nivell de coneixement del català que té la població de Castellar. Les dades mostren que tot i que l'entorn més immediat, la comarca, té nivells tant de comprensió com d'habilitat en l'ús del català més baixos que en l'àmbit nacional, Castellar se situa molt per sobre pel que fa a aquesta qüestió. Una de les dades a destacar és el percentatge de persones que saben escriure en català, gairebé deu punts per sobre del Vallès i més de vuit per sobre de Catalunya.

Gràfic 1.12. Població segons coneixement del català. Població de 2 anys o més. 2001

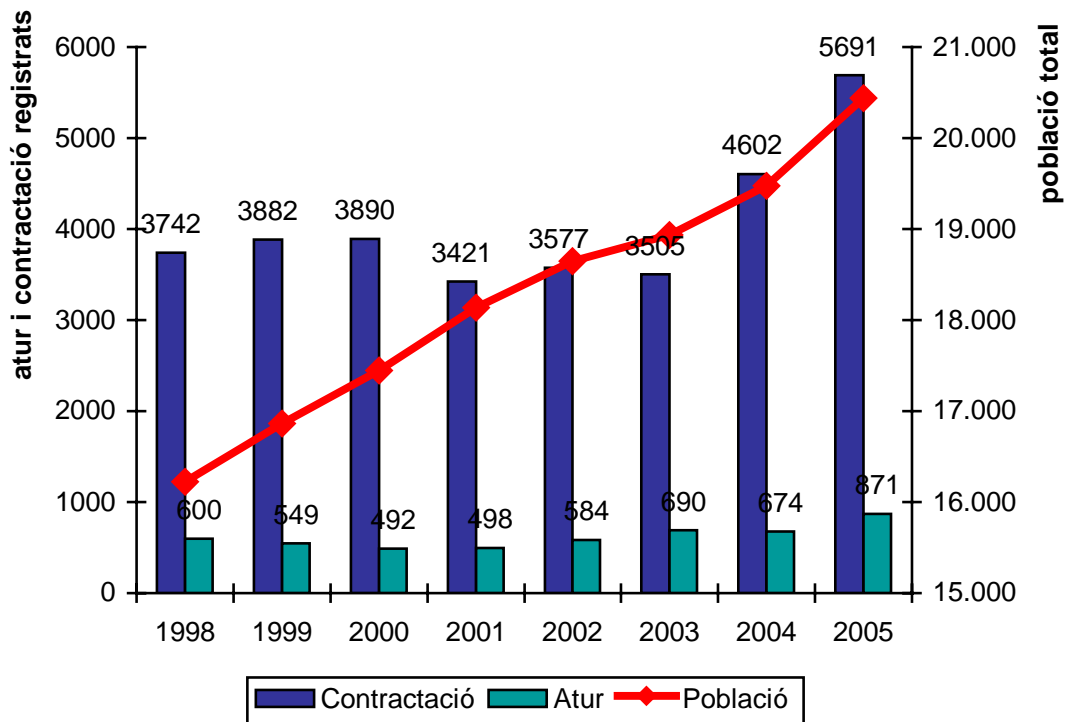
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Base de dades de municipis i comarques (IDESCAT).

2.5. La població en relació a l'activitat

Ja s'ha vist que el volum de població de Castellar ha crescut molt els últims anys. Ara es tracta de veure quins efectes té aquest creixement sobre el mercat del treball. En aquest sentit, el gràfic 1.13. posa en relació l'evolució del total de població amb el comportament de l'atur i la contractació registrades. El que es comprova és que en un escenari de creixement important de la població el nombre de persones en atur ha crescut només en 271, mentre que el nombre de contractacions registrades creix, de 1998 fins al 2005, en 1.949 persones.

Gràfic 1.13. Evolució de la contractació i l'atur en relació al creixement de població

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Base de dades de municipis i comarques (IDESCAT) i del programa HERMES de la Diputació de Barcelona.

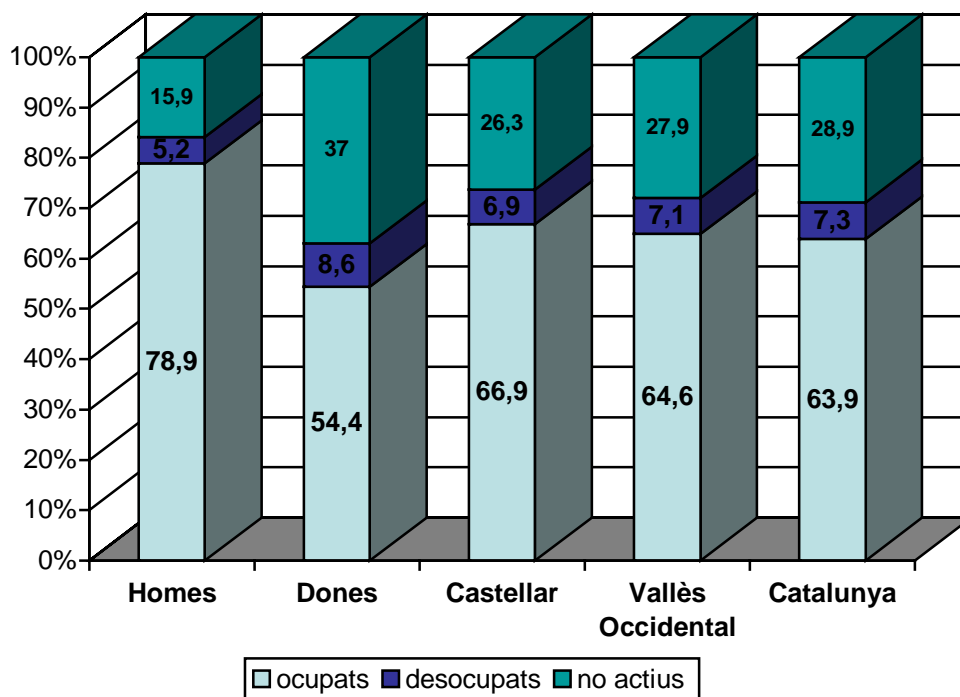
El percentatge d'ocupació de la població de Castellar és força superior al de l'àmbit comarcal i nacional. La Taula 1.5. i el Gràfic 1.14. mostren com l'elevat grau d'ocupació també va lligat a un alt grau d'activitat. Així, 73,7% de la població en edat de treballar es mostren actius en el mercat laboral. Aquestes dades tenen una clara relació amb la composició social de Castellar. Una bona part de la població és nouvinguda, de l'entorn més immediat, parelles o famílies joves que cerquen allò que el mercat immobiliari no pot oferir dins les grans ciutats. Per tant, població jove, amb

un nivell d'instrucció elevat que arriben a Castellar majoritàriament amb feina. D'altra banda, el pes de la indústria, amb l'important polígon industrial del Pla de la Bruguera, sempre ha estat un factor cabdal per al desenvolupament econòmic de Castellar i un element explicatiu de l'alt grau d'ocupació existent.

Fixant l'anàlisi en la distribució per sexe, tot i que és cert que el nivell d'ocupació femenina és més alt que al Vallès Occidental i Catalunya, les diferències continuen sent importants. A Castellar la diferència entre dones i homes desocupats és del 3,4% mentre que al Vallès és del 3% i a Catalunya del 1,4%. Per tant, a Castellar hi ha més diferència entre el percentatge d'homes que busquen feina i no en troben i les dones que estan en la mateixa situació. Possiblement, una explicació es podrà trobar en la tipologia de feina que s'ofereix al municipi. Finalment, també cal destacar que a Castellar es manté la diferència, d'aproximadament vint punts, entre els homes no actius i les dones no actives en referència al mercat laboral.

Taula 1.5 i Gràfic 1.14. Relació amb l'activitat de la població de 15 a 64 anys. 2001

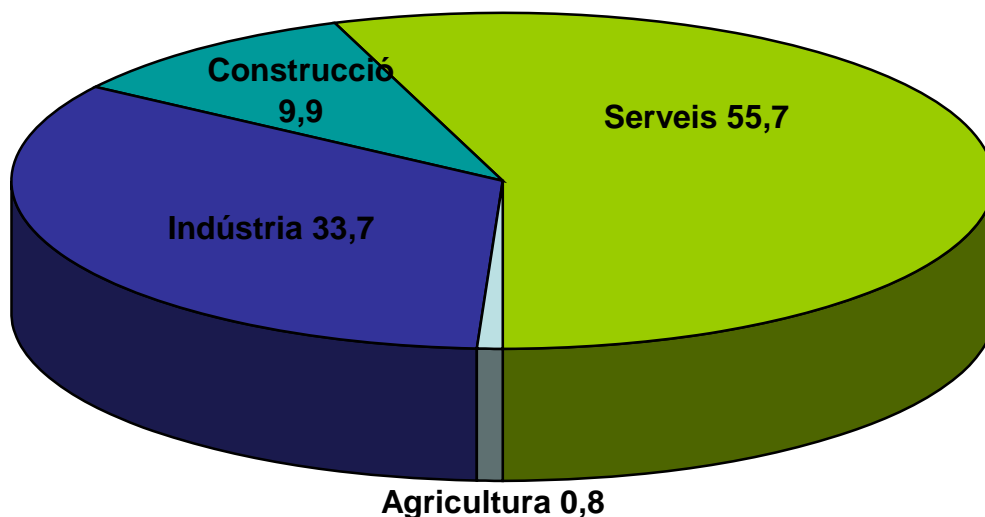
	ocupats			desocupats			no actius		
	homes	dones	total	homes	dones	total	homes	dones	total
Castellar	78,9	54,4	66,9	5,2	8,6	6,9	15,9	37,0	26,3
Vallès Occidental	75,8	53,3	64,6	5,6	8,6	7,1	17,9	38,1	27,9
Catalunya	74,8	52,8	63,9	6,6	8,0	7,3	18,6	39,2	28,9

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Base de dades de municipis i comarques (IDESCAT).

Per sectors d'activitat (Gràfic 1.15.), la major part de la població ocupada de 16 anys i més es troba en el sector serveis (55,7%), la indústria ocupa un 33,7%, la construcció el 9,9% i l'agricultura un testimonial 0,8%.

Gràfic 1.15. Ocupats segons grans sectors d'activitat. 2001

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Base de dades de municipis i comarques (IDESCAT).

Tot i que el sector serveis es mostra com a majoritari, cal remarcar el pes de la indústria, dos punts per sobre de la mitjana comarcal, i més de vuit de la catalana. Com ja s'avançava en el paràgraf anterior això té repercussions en els nivells d'ocupació masculina o femenina, atès que, com es veu a la taula, el sector serveis és el que acostuma a ocupar més població femenina mentre que la indústria ho fa amb la masculina.

Taula 1.6. Ocupats per grans sectors d'activitat. Població de 16 anys i més. 2001

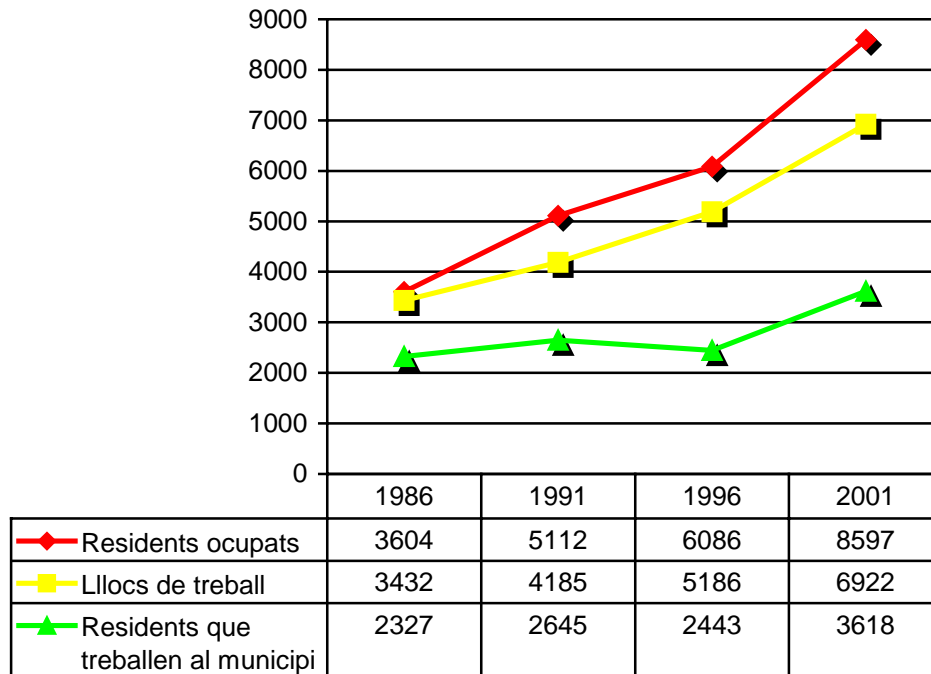
	Agricultura			Indústria			Construcció			Serveis		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Castellar	1,1	0,3	0,8	39,7	24,9	33,7	14,8	2,6	9,9	44,5	72,2	55,6
Vallès occidental	0,7	0,3	0,5	36,1	25,3	31,7	15,5	2,2	10,1	47,8	72,2	57,8
Catalunya	3,4	1,2	2,5	29,4	19,1	25,2	16,0	2,3	10,4	51,2	77,4	62,0

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Base de dades de municipis i comarques (IDESCAT).

Un clar efecte del creixement de població ha estat l'increment important de persones que viuen a Castellar però que treballen fora. Tot i que al Gràfic 1.16. es pot veure una evolució positiva tant del nombre de residents ocupats com del nombre de llocs de treball, el cert és que el nombre de residents que treballen al municipi ha crescut

molt menys. Per tant, l'ocupació que s'ha estat generant no ha servit per ocupar a les persones nouvingudes sinó, més aviat a persones de fora del municipi.

Gràfic 1.16. Evolució ocupació, llocs de treball ocupació de residents en el municipi.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del programa HERMES de la Diputació de Barcelona.

La Taula 1.7. indica que es produeixen molts més desplaçaments des de Castellar cap a altres localitats per anar a treballar que no pas a l'inrevés. Això vol dir que hi ha molta més gent que viu a Castellar i treballa a fora que no pas persones que viuen a fora i van a treballar a Castellar. En aquest sentit, es referma el que ja s'havia dit anteriorment respecte la població nouvinguda. Es tracta de persones que no arriben a Castellar en recerca de feina o per viure al mateix municipi del seu lloc de treball sinó que la principal motivació és la millora de la qualitat de vida, associada a un poble relativament petit, tranquil i a prop de la natura. Tot i això, val a dir que també es detecten alguns casos de persones que arriben a Castellar gràcies a la feina, procés que s'ha incrementat sobretot a partir del moment que s'ha començat a diversificar la tipologia d'habitatges que s'ofereixen al municipi.

Destaca també, el fet que en l'anàlisi per sexes, la diferència entre desplaçaments atrets i generats és major en el cas de les dones. Un factor explicatiu és el que també abans s'avançava. Les dones tenen més ocupació en el sector serveis i com que a

Castellar l'oferta industrial és molt important, han de cercar feina fora. A més a més, cal tenir en compte que els sectors industrials presents a Castellar generen una ocupació bàsicament masculina.

De la Taula 1.7. també cal destacar el fet que la gran majoria de desplaçaments tant interns com externs es fan amb transport individual, amb els problemes de mobilitat i ambientals que aquest fet genera. El transport col·lectiu té un pes molt minoritari i està molt lluny del que representa a altres municipis del país. La manca de connexió amb la xarxa ferroviària és un clar factor explicatiu.

Taula 1.7. Mobilitat obligada per desplaçaments residència - treball, per sexe i mitjà de transport. 2001

	Sexe			Mitjans de transport						
	Total	Homes	Dones	Només individual	Només col·lectiu	Només altres	Individual i col·lectiu	Individual i altres	col·lectiu i altres	no aplicable
Desplaçaments dins	3669	2103	1566	3260	105	11	21	2	0	270
Desplaçaments a fora	5002	3085	1917	3888	308	9	176	2	3	616
Desp. des de fora	3309	2434	875	2982	259	2	48	1	0	17
Total generats	8671	5188	3483	7148	413	20	197	4	3	886
Total atrets	6978	4537	2441	6242	364	13	69	3	0	287
Diferència atrets/generats	-1693	-651	-1042	-906	-49	-7	-128	-1	-3	-599

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Base de dades de municipis i comarques (IDESCAT).

3. SÍNTESI DEL MAPA SOCIO-DEMOGRÀFIC

- El comportament demogràfic de Castellar s'ha caracteritzat, els darrers anys, per un **important i continu creixement** de la població. I aquesta tendència no només continua, sinó que s'accelera.
- El creixement demogràfic ha suposat un **rejuveniment de la població**, ja que al creixement natural cal sumar-hi que les persones que arriben a Castellar acostumen a ser joves, amb fills o en edats amb alts índex de fertilitat.
- Tres característiques de l'impacte dels processos migratoris a Castellar: 1) la **poca repercussió** que han tingut el processos migratoris que s'estan produint a tot el país caracteritzats per l'**arribada de població estrangera**; 2) el poc pes relatiu de les persones provinents de la resta de l'estat; i 3) es manté un percentatge de població nascuda a la mateixa comarca molt superior al promig del Vallès Occidental.
- Pel que fa a la població estrangera, la majoria (63% del total) prové de l'Amèrica Llatina, amb un segon col·lectiu en importància que són les persones provinents de països de la Unió Europea. Per tant, es tracta de persones que, o bé, no tenen dificultats socio-econòmiques o que no pateixen una barrera idiomàtica important. Aquests dos factors són claus per entendre que la integració i convivència **no estan sent problemàtiques**.
- La població de Castellar mostra uns **nivells d'instrucció superiors** a les mitjanes comarcal i catalana. A més a més, el perfil de persona que arriba majoritàriament a Castellar (joves, amb bona situació socio-econòmica) fa preveure que dades més actualitzades mostraran una situació encara més positiva d'aquests nivells d'instrucció.
- Tot i que creix l'ocupació generada en el propi municipi, encara és elevat el nombre de residents que **treballen fora del municipi**, i que es desplacen majoritàriament amb transport individual. Aquesta caracterització es manté en el cas de les persones nouvingudes: en bona mesura no arriben a Castellar en recerca de feina sinó que la principal motivació és el gaudi d'una millor qualitat de vida.

EL MAPA ESCOLAR

En el Mapa Escolar es fa una aproximació a la situació escolar de Castellar del Vallès a partir de les dades estadístiques disponibles. Unes dades que han de permetre, en bona mesura, objectivar la realitat escolar de la ciutat. L'anàlisi que es proposa es fa a partir de dos paràmetres de comparació: per una banda, amb altres àmbits territorials – comarcal i nacional-; i per l'altra, amb l'evolució experimentada entre els cursos 2000-2001 i 2004-2005 i, en alguns casos, 2005-2006.

Per elaborar aquest mapa bàsicament s'han utilitzat tres fonts d'informació: en primer lloc, les dades facilitades per la Regidoria d'Ensenyament de Castellar; en segon lloc, les dades provinents de l'*Estadística de l'Ensenyament*, del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya; i, en tercer lloc, les dades incloses en l'Informe *Migració i Ciutadania*, elaborat el juny del 2005 per l'Ajuntament de Castellar i la Diputació de Barcelona, que han permès disposar d'un retrat recent de la situació que es viu a Castellar.

1. ELS CENTRES I LES INFRAESTRUCTURES

Castellar del Vallès disposa, pel curs 2005 – 2006, de quinze centres escolars entre públics i privats (Quadre 2.1.), a més de l'Escola Municipal d'Adults. Els centres privats d'educació infantil de segon cicle, primària i secundària gaudeixen d'un concert amb la Generalitat de Catalunya per a poder desenvolupar la seva tasca. En canvi, l'oferta en educació infantil de primer cicle està protagonitzada exclusivament pel sector privat no concertat, amb sis centres, la majoria situats al nucli històric (Quadre 2.2.).

El mapa d'equipaments escolars ha canviat molt els últims cursos atès l'important creixement de les necessitats d'escolarització del municipi.

- El mes de març de 2001 s'inaugurava el CEIP Mestre Pla. Amb posterioritat aquest centre ha experimentat diverses ampliacions, de manera que pel curs 2003-2004 es posa en funcionament una segona línia de primària.
- El CEIP Joan Blanquer va posar-se en funcionament el 2002. És una escola d'una sola línia que actualment té aules fins a 2n de primària, però que encara està creixent. Està previst que per al proper curs l'edifici de primària estigui completament acabat.

- El curs 2004-2005 es posa en funcionament el segon institut d'educació secundària (IES Puig de la Creu) que ajuda a esponjar l'únic institut que fins ara tenia Castellar.
- Per aquest curs 2005-2006 s'ha posat en funcionament una nova llar d'infants (Llar d'infants La Baldufa), situada, com l'IES Puig de la Creu, a la part més baixa del municipi, que és on s'està concentrant la població nouvinguda.
- De cara al curs 2008-2009, està prevista la posada en funcionament d'un nou CEIP de dues línies al Carrer de Sant Feliu. Tot esperant la seva inauguració, els seus alumnes estan ubicats en aules del CEIP Sant Esteve i del CEIP Joan Blanquer.

L'Escola Municipal d'Adults es considera en aquest Mapa com un centre escolar més, ja que la seva oferta està articulada entorn la formació reglada, tot i que s'amplia amb altres serveis.

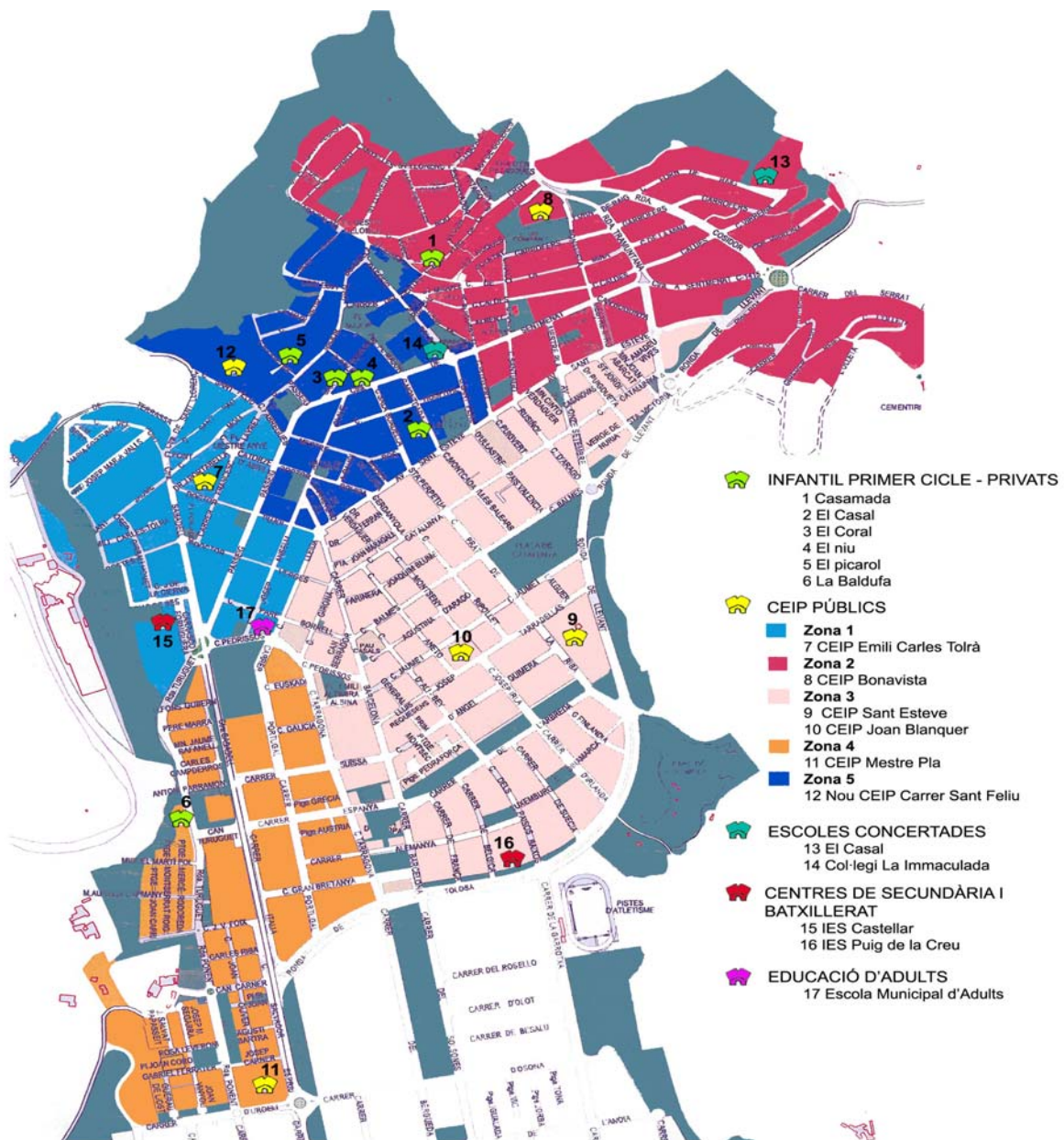
Quadre 2.1. Centres Escolars de Castellar. Curs 2005 - 2006

Cicle educatiu	Sector públic	Sector privat
Infantil primer cicle		Casamada
		El Casal
		El Coral
		El Niu
		El Picarol
		La Baldufa
Infantil segon cicle i primària	CEIP Bonavista	El Casal
	CEIP Joan Blanquer	La Immaculada
	CEIP Emili Carles i Tolrà	
	CEIP Mestre Pla	
	CEIP Sant Esteve	
Secundària obligatòria	IES Castellar	El Casal
	IES Puig de la Creu	
Batxillerat	IES Castellar	
	IES Puig de la Creu	
CFGM / CFGS	IES Castellar	
Educació Adults	Escola Municipal d'Adults	

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament de Castellar del Vallès

El Quadre 2.2 mostra la disposició espacial d'aquests setze centres escolars. Com ja s'ha avançat en el Mapa Sociodemogràfic, Castellar es troba immers en un procés de canvi important, protagonitzat pel creixement de població. Un creixement que s'ha caracteritzat per concentrar-se, majoritàriament, entorn el nucli urbà existent. Aquest fet determina que la ubicació de nous centres escolars, com l'IES Puig de la Creu o el CEIP Mestre Pla, s'hagi produït en aquesta zona d'expansió urbanística. En canvi, els centres de dimensions més petites i vinculats a la tradició de poble que tenia Castellar han quedat dins de la trama urbana més antiga.

Quadre 2.2 Plànol d'ubicació dels Centres Escolars

Elaboració pròpia – plànol a no escala

2. LA COBERTURA ESCOLAR

A Castellar el sector públic escolaritza un volum d'alumnat molt superior al del sector concertat. Els set centres de titularitat pública acullen durant el curs 2005-2006 a 2.483 alumnes, tal com mostra la Taula 2.1. Una xifra que representa gairebé el 75% de l'alumnat total. A més, com ja s'ha avançat en l'apartat anterior, la posada en funcionament d'un nou CEIP fan pensar que aquest percentatge pot veure's incrementat. Una dada a destacar és que, del 25% d'alumnat restant, més d'una quarta part correspon a alumnat d'educació infantil de primer cicle. És a dir, alumnat de centres privats no concertats. Això fa que el pes de l'escola concertada es limiti, pel curs 2005-2006, al 17% del total de l'alumnat.

Taula 2.1. Nombre de centres i alumnes a cada cicle segons la titularitat del centre. Curs 2005 – 2006

	Titularitat pública		Titularitat privada	
	Centres	Alumnes	Centres	Alumnes
Infantil primer cicle	--	--	6	291
Infantil segon cicle	5	607	2	158
Primària	5	903	2	294
Secundària obligatòria	2	750	1	118
Batxillerat	2	197	--	--
CFGS / CFGM	1	26	--	--
Total		2.483		861

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Educació. Servei d'Estadística i Documentació. Estadística de l'ensenyament.

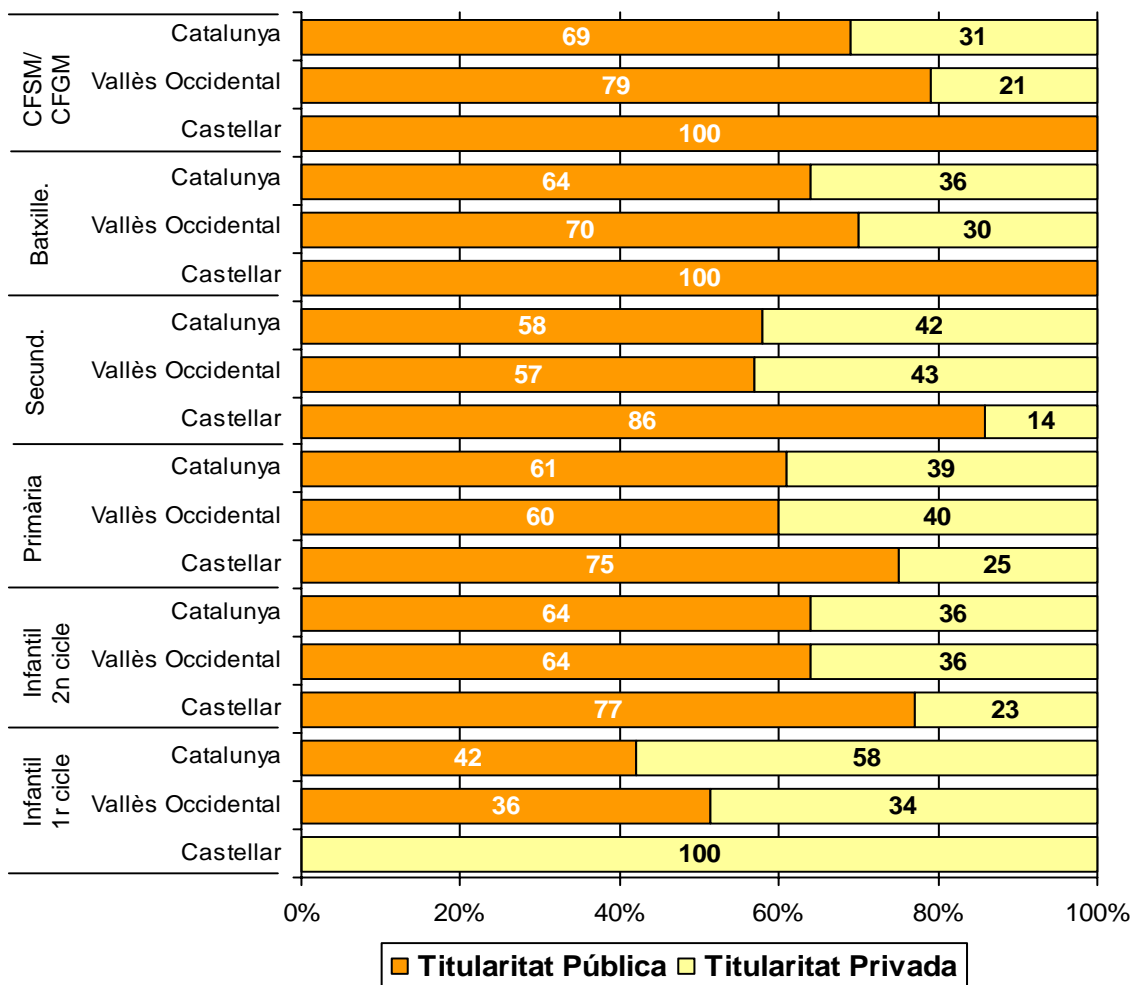
Una de les principals característiques del Mapa Escolar de Castellar és la manca d'oferta escolar pública per al tram 0-3 anys. El Gràfic 2.1. il·lustra la diferència respecte l'àmbit comarcal i nacional. Tot i que en aquests àmbits territorials també predomina l'oferta privada, els percentatges estan més equilibrats. A més, la tendència actual és a un major equilibri (és a dir, a una major presència del sector públic) i, per tant, si a Castellar la situació no canvia les diferències encara poden ser majors.

En els altres nivells educatius, en canvi, passa a la inversa. A Castellar, l'oferta concertada aglutina un percentatge d'alumnat molt més baix, en comparació als percentatges que presenten el Vallès Occidental i Catalunya. L'oferta de les escoles concertades se situa, sobretot, en la cobertura de l'educació infantil de segon cicle i educació primària i en, força menor grau, en educació secundària obligatòria. Aquesta

distribució de la presència del sector privat és similar a la que tenen els altres àmbits territorials, tot i que en percentatges sensiblement inferiors.

Si una de les principals característiques del Mapa Escolar de Castellar és l'absència d'oferta pública en educació 0-3 anys, una altra a destacar és la manca d'oferta privada concertada en Batxillerat i Cicles Formatius. L'oferta concertada només arriba a l'ESO i, en concret, gràcies a les places que presta el Col·legi El Casal.

Gràfic 2.1 Titularitat dels centres escolars en els diferents cicles formatius. Percentatge sobre el total d'alumnat. Curs 2004-2005

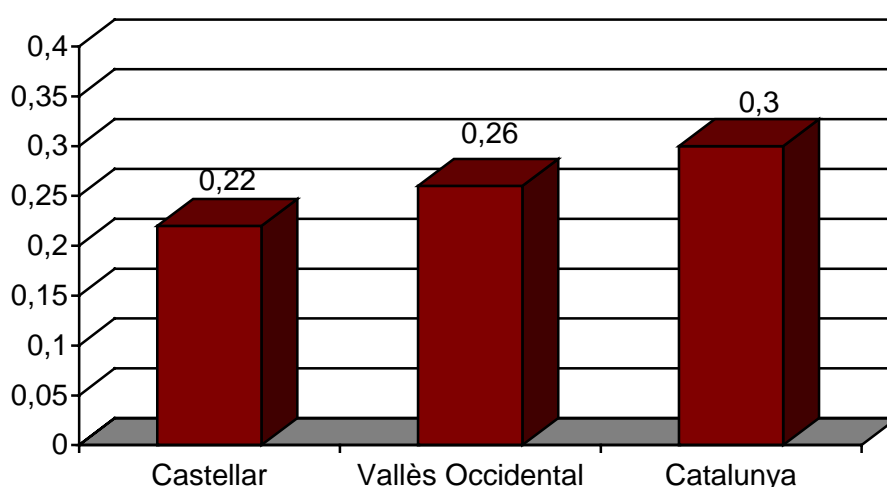
Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Educació. Servei d'Estadística i Documentació. Estadística de l'ensenyament.

A través de la informació que aporten les taxes d'escolarització també es pot caracteritzar la cobertura que es dona des del sector públic a cada cicle. Les dades que es presenten en les següents taules corresponen, per una banda, a les dades de

matriculació del curs 2004-2005 i, per l'altra, a les dades de població a 1 de gener de 2005.

La ràtio d'escolarització de l'alumnat de primer cicle d'educació infantil mostra la poca cobertura d'aquest cicle². Tot i que la ràtio és baixa per a tots els àmbits territorials, la situació de Castellar és lleugerament pitjor. A més a més, en el cas de Castellar, tota l'escolarització recau en el sector privat, mentre que, com s'ha vist anteriorment, al Vallès Occidental i a Catalunya, queda repartida més equitativament entre el sector públic i el privat.

Gràfic 2.2 Ràtio d'escolarització 0-2 anys. Comparativa Curs 2004 - 2005

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Educació. Servei d'Estadística i Documentació. Estadística de l'ensenyament i IDESCAT.

Taula 2.2. Matriculats a primer cicle d'educació infantil sobre la població de 0 a 2 anys. Curs 2004-2005. Comparativa

Àmbit territorial	Nombre de matriculats	Població de 0 a 2 anys (2005)	Ràtio d'escolarització
Castellar	185	827	0,22
Vallès Occidental	7.688	29.487	0,26
Catalunya	65.650	219.962	0,30

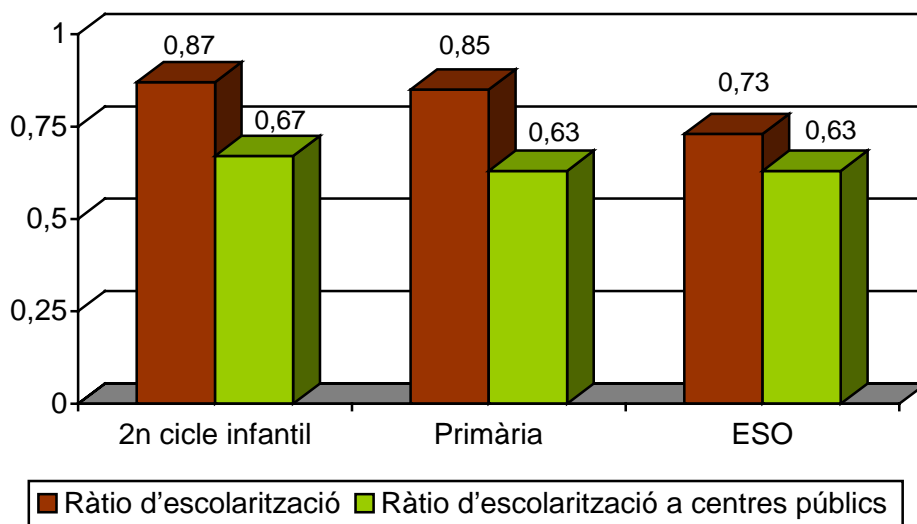
Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Educació. Servei d'Estadística i Documentació. Estadística de l'ensenyament i IDESCAT.

² Quan la ràtio d'escolarització és igual a 1 s'indica que tota la població de les edats corresponents al cicle educatiu en qüestió es troba escolaritzada en el municipi; si és inferior a 1 significa que hi ha una part de la població que no està escolaritzada en el municipi i si és superior a 1 que la població escolaritzada és més gran que la població resident al municipi.

Per la resta de nivells educatius no té sentit fer la comparativa respecte als altres àmbits territorials atès que al tractar-se d'ensenyaments obligatoris en els àmbits superiors les ràtios són sempre igual a 1 (amb petites desviacions).

El Gràfic 2.3. mostra les ràtios d'escolarització de segon cicle infantil, de primària i secundària obligatòria. En els dos primers casos no s'arriba al 0,9, amb ràtios de 0,87 i 0,85 respectivament. El fet de no arribar a 1 s'ha d'entendre que una part de la població amb l'edat que es correspon a aquest cicles va a estudiar a centres de fora del municipi. Dues possibles explicacions d'aquest fenomen poden ser: per una banda, l'arribada de nova població de municipis veïns que s'instal·len a viure a Castellar però mantenen l'escolarització al municipi de procedència; i, per l'altra, la poca oferta de centres privats concertats que hi ha a Castellar pot provocar alguna fuga en recerca d'alternatives fora del municipi.

Gràfic 2.3 Ràtios d'escolarització. Curs 2004-2005

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Educació. Servei d'Estadística i Documentació. Estadística de l'ensenyament i IDESCAT.

L'ESO mostra una ràtio d'escolarització a Castellar més baixa que la resta de nivells educatius obligatoris. Tan sols 7,3 de cada deu persones d'entre 12 i 16 anys que viuen a Castellar estudien ESO al propi municipi. En aquesta ocasió també cal fer referència a la poca oferta concertada.

3. LA DENSITAT DE LES AULES

Tot i el creixement de població, els equipaments escolars existents i els que s'han posat en funcionament recentment estan absorbint l'increment de població escolar. Ara bé, l'arribada de població jove i en edat de tenir fills està suposant algun problema per a l'escolarització que, de moment, s'està resolent gràcies a l'esforç de tots els agents implicats.

Cada curs s'estan obrint noves línies, fet que implica que alguns centres d'una línia han passat a ser-ne de dues i que hi hagi centres que acullin grups d'escoles encara en construcció. Aquest és el cas del CEIP Sant Esteve que el curs 2006 – 2007 que a part de les seves dues línies n'acollirà dues més corresponents a la nova escola. Tot plegat dibuixa un panorama que si bé no és alarmant (en comparació a situacions més extremes que viuen altres territoris) no ofereix gaires marges de maniobra.

Tant pel curs 2004 – 2005 com pel curs 2005 – 2006 les ràtios d'alumnes per aula, en el segon cicle d'educació infantil i educació primària, no sobrepassen el llindar oficialment establert, situat en els 25 alumnes per aula. Només se supera en alguna aula, tot i que en un volum acceptable i assumible.

Pel que fa a l'educació secundària, la situació és millor. En cap cas se supera el llindar dels 30 alumnes, i només s'hi aproximen les quatre aules de titularitat privada.

Taula 2.3. Mitjana d'alumnes per aula. Curs 2004 – 2005

	Titularitat pública		Titularitat privada	
	Aules	Alumnes/aula	Aules	Alumnes/aula
Infantil primer cicle	--	--	16	11,6
Infantil segon cicle	23	22,5	6	26
Primària	37	22,9	12	24,2
Secundària obligatòria	28	24,9	4	29
Batxillerat	8	24,4	--	--
CFGS / CFGM	1	24	--	--

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Educació. Servei d'Estadística i Documentació. Estadística de l'ensenyament.

Taula 2.4. Mitjana d'alumnes per aula. Curs 2005 – 2006

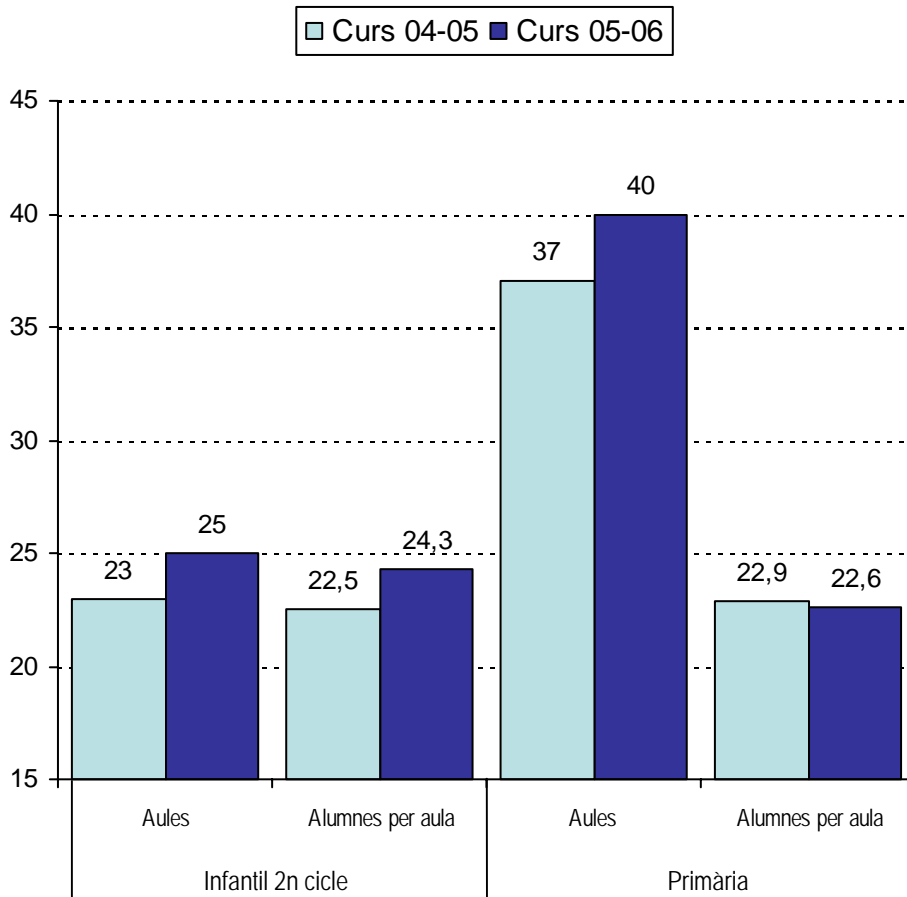
	Titularitat pública		Titularitat privada	
	Aules	Alumnes/aula	Aules	Alumnes/aula
Infantil primer cicle	--	--	16	18,2
Infantil segon cicle	25	24,3	6	26,3
Primària	40	22,6	12	24,5
Secundària obligatòria	28	26,8	4	29,5
Batxillerat	8	24,6	--	--
CFGS / CFGM	1	26	--	--

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Educació. Servei d'Estadística i Documentació. Estadística de l'ensenyament.

No obstant, la comparativa entre els dos últims cursos mostra com tot i l'increment de places ofertades, les ratios d'alumnes per aula s'han mantingut o fins i tot són més elevades, fet que indica que la demanda està creixent bastant més ràpid que l'oferta. La situació més delicada la trobem en l'educació infantil de segon cicle. Entre aquests dos cursos s'ha incrementat el nombre de places disponibles (dues aules més en el curs 2005 – 2006) i, en canvi, la ràtio ha augmentat en gairebé dos punts, tot situant-se en els 24,3 alumnes per classe. En el cas de l'educació primària, s'han posat en funcionament tres aules més i la ràtio s'ha mantingut gairebé igual (22,6 alumnes per classe en el curs 2005 - 2006).

Gràfic 2.4. Evolució de l'oferta de places i la mitjana d'alumnes per aula

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Educació. Servei d'Estadística i Documentació. Estadística de l'ensenyament.

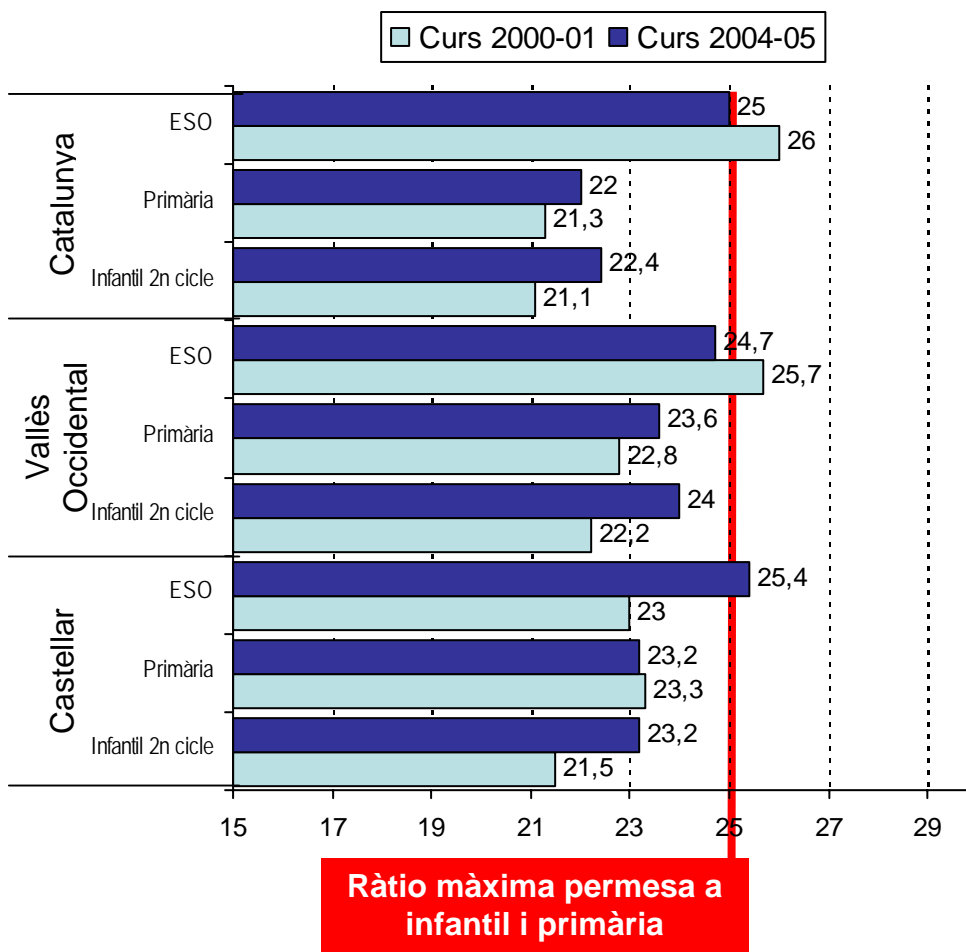
El gràfic 2.5. permet aprofundir més en l'anàlisi de la densitat de les aules tant des de la comparativa amb altres àmbits territorials com pel que fa a la pròpia evolució de Castellar.

En l'educació infantil de segon cicle, tot i mantenir-se per sota del líndar dels 25 alumnes per aula, l'evolució ha estat d'un creixement de gairebé dos alumnes per aula. Aquest creixement ha provocat que a Castellar la mitjana se situï entre la situació que presenta la mitjana del país i la mitjana comarcal. Els ritmes de creixement en tots tres casos ha estat similar.

En educació primària, la ràtio s'ha mantingut respecte el curs 2000-2001. Això ha fet que s'hagi passat d'una situació pitjor que la que presentava la resta de la comarca a estar en condicions lleugerament millors.

Finalment, pel que fa a l'ESO, mentre les mitjanes comarcals i nacionals han reduït pràcticament un alumne per aula, l'evolució de Castellar ha estat a la inversa, tot incrementant-se en més de dos alumnes de mitjana. L'obertura del nou institut no ha tingut un impacte en aquest sentit, tot i que cal recordar que la mitjana encara se situa lluny del límit permès situat en els 30 alumnes per aula.

Gràfic 2.5. Evolució de la mitjana d'alumnes per aula i comparativa.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Educació. Servei d'Estadística i Documentació. Estadística de l'ensenyament.

Les projeccions demogràfiques que es fan periòdicament indiquen que el creixement del nombre d'alumnes en edat d'escolarització creix de forma constant. Per això s'han d'incrementar el nombre de places disponibles per a tots els nivells educatius, sobretot

pel que fa a l'educació infantil i primària. La tendència pels propers anys sembla que es manté i, per tant, caldrà planificar en funció d'aquestes previsions.

4. LA DIVERSITAT A L'ESCOLA

En l'anàlisi feta al Mapa Sociodemogràfic ja s'ha vist que el pes de la població estrangera a Castellar és molt inferior al que hi ha a la comarca o a la resta de Catalunya. Se situa en un 4,77%, mentre que en els altres àmbits és de 7,95% (Vallès Occidental) i 10,64% (Catalunya) respectivament. Aquesta realitat també es trasllada a l'àmbit escolar.

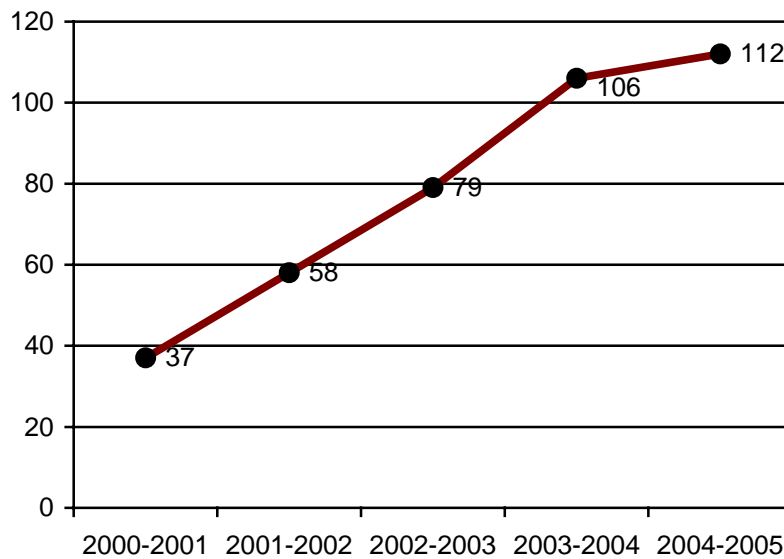
La Taula 2.5., extreta de l'Informe *Migració i Ciutadania* (2005) elaborat per l'Ajuntament de Castellar i la Diputació de Barcelona, aporta les principals dades de la diversitat per orígens que hi ha a les escoles de Castellar. Amb aquesta taula i la il·lustració del Gràfic 2.5, es pot comprovar com l'evolució de la presència d'alumnat d'origen estranger als centres de Castellar s'ha arribat a triplicar els últims anys. S'ha passat, en quatre anys, d'un total de 37 alumnes, el curs 2000 – 2001, als 112 del curs 2004 – 2005, amb un promig de creixement de pràcticament 19 alumnes per any.

Taula 2.5 Evolució del nombre d'alumnes estrangers matriculats per escoles.

Centre	2000-2001	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005	% respecte 2004-05
CEIP Bonavista	3	6	8	4	4	3,57
CEIP Emili Carles Tolrà	1	3	4	4	8	7,14
CEIP Joan Blanquer					8	7,14
CEIP Mestre Pla	11	14	22	36	29	25,89
CEIP St. Esteve	9	16	13	22	19	16,96
Col·legi El Casal			1	1	1	0,89
Col·legi la Immaculada		1	2	1	5	4,46
IES Castellar	13	18	23	37	20	17,86
IES Puig de la Creu					17	15,18
Llar d'Infants			6	1	1	0,89
Matriculació total	37	58	79	106	112	100
Increment anual		57%	36%	34%	6%	
Noves matriculacions alumnat estranger		21	21	27	6	

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Informe *Migració i Ciutadania*. Ajuntament de Castellar del Vallès i Diputació de Barcelona (Juny 2005).

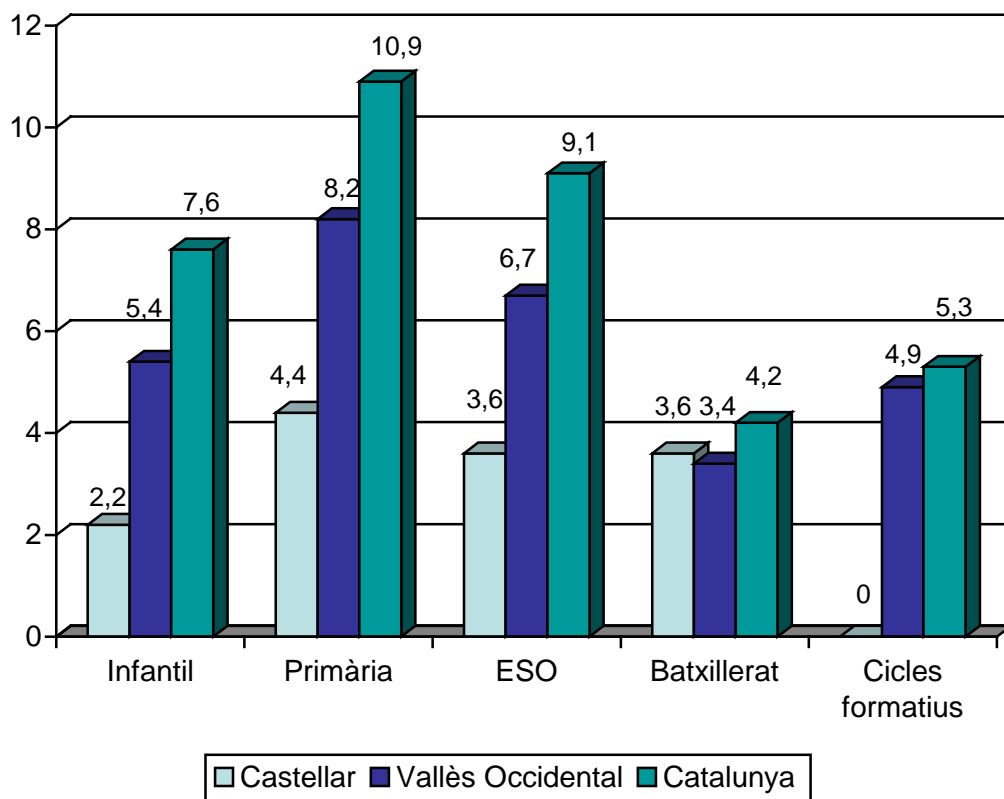
Gràfic 2.6. Evolució de la matriculació de l'alumnat estranger.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Informe Migració i Ciutadania. Ajuntament de Castellar del Vallès i Diputació de Barcelona (Juny 2005)

El pes de l'alumnat de procedència estrangera és molt més baix a Castellar que en l'àmbit comarcal i l'àmbit català. Sempre, mantenint aquestes diferències respecte els altres àmbits territorials, és de remarcar que a nivell de batxillerat els pesos dels tres territoris s'equilibren, inclús el percentatge d'alumnat estranger a Castellar se situa en el 3,6%, lleugerament per sobre el pes que aquest alumnat té en el total de la comarca (3,4%). El pes més important se situa a nivell l'educació primària (4,4%), percentatge semblant al pes de la població estrangera sobre el total de la població (4,77%).

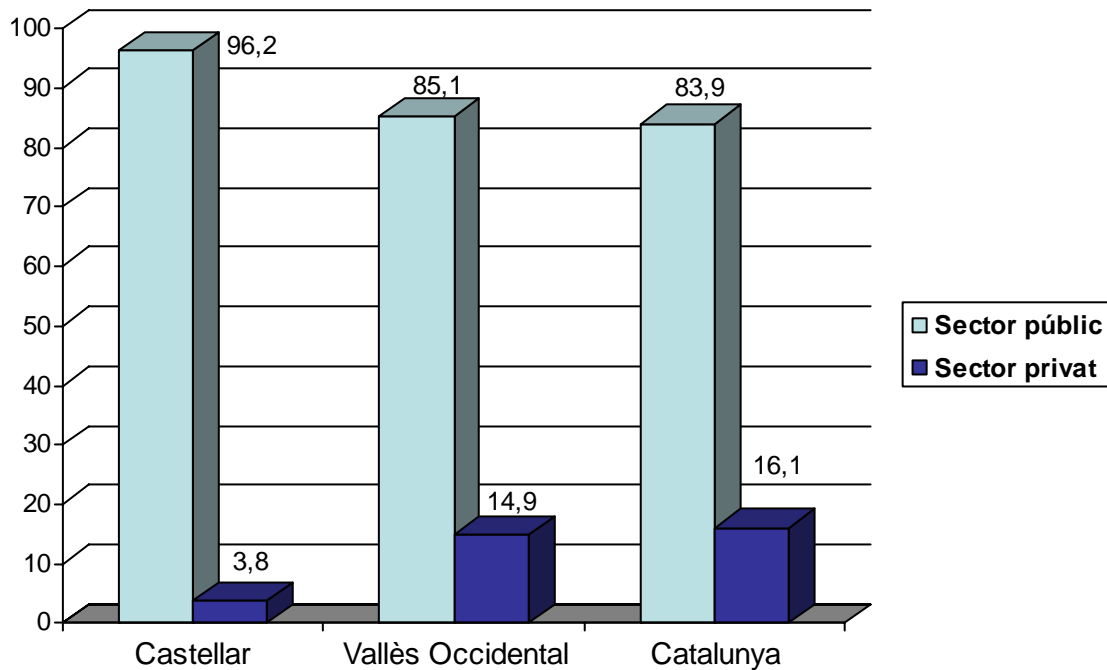
Gràfic 2.7. Percentatge d'alumnes de procedència estrangera sobre el total d'alumnes matriculats. Curs 2004 – 2005.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Educació. Servei d'Estadística i Documentació. Estadística de l'ensenyament.

A Castellar es produeix un desequilibri molt important en la distribució d'alumnat d'origen estranger entre els centres públics i concertats. Un desequilibri que supera al ja força greu que es dona tant al Vallès Occidental com a Catalunya. Així, del total d'alumnat d'origen estranger només un 6% va a un centre escolar de titularitat privada (segons les dades de l'Informe *Migració i Ciutadania*) o només un 3,8% (segons les dades del Departament d'Educació), tot i que cal tenir en compte que a Castellar l'oferta concertada és clarament més reduïda que l'oferta pública de places escolars (l'oferta concertada representa un 25% sobre el total).

Gràfic 2.8. Distribució de l'alumnat d'origen estranger entre els centres de titularitat pública i privada. Curs 2004 – 2005. En percentatges.

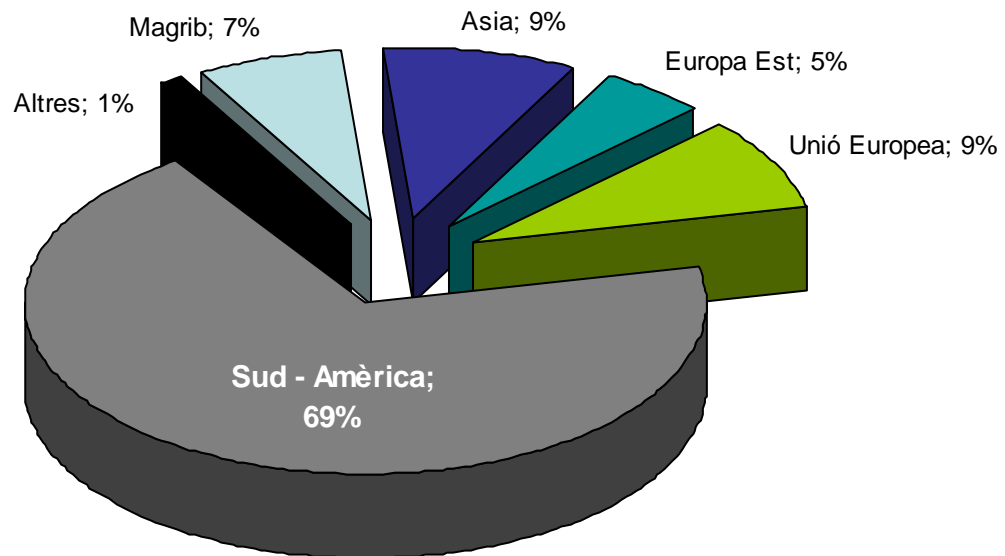
Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Educació. Servei d'Estadística i Documentació. Estadística de l'ensenyament.

Cal, però, afinar l'anàlisi per tal de detectar les diferències existents entre els dos centres concertats a l'hora d'assumir aquest alumnat: el Col·legi La Immaculada, tot i que és una escola només d'infantil i primària, a diferència del Col·legi El Casal que també ofereix ESO, assumeix en major mesura l'escolarització d'alumnat estranger. Per exemple, en el curs 2004 – 2005, l'alumnat estranger representava el 4,46% del seu alumnat, molt per sobre el 0,89% que suposava al Col·legi El Casal (veure Taula 2.5). La tasca que realitza el Col·legi La Immaculada en aquest àmbit és, doncs, important i se situa inclús per davant d'algun centre de titularitat pública.

D'entre tots els centres escolars, el que acull un major percentatge és el CEIP Mestre Pla, amb un 26% del total d'alumnat d'origen estranger de Castellar. Precisament, al ser el centre d'obertura més recent i, per tant, pel fet de disposar de més places lliures, és el que ha acollit un volum més gran d'alumnat nouvingut al municipi. No obstant, el nombre d'alumnat d'origen estranger és tan reduït que tot i que aquest centre és el que més en concentra, només es tracta d'un total de 29 alumnes (veure Taula 2.5).

La manca de dificultats aparents a les aules vinculades a l'origen de l'alumnat s'explica, a més de pel seu poc pes relatiu, per la procedència d'aquest alumnat. Així, gairebé un 70% de l'alumnat d'origen estranger prové de Sud – Amèrica, de manera que arriba a Castellar coneixent el castellà i, per tant, les dificultats d'adaptació a l'escola són menors respecte als problemes que presenta l'alumnat de parla no llatina.

Gràfic 2.9. Procedència de l'alumnat d'origen estranger. Curs 2004 – 2005.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Informe Migració i Ciutadania. Ajuntament de Castellar del Vallès i Diputació de Barcelona (Juny 2005)

5. LES NECESSITATS EDUCATIVES ESPECÍFIQUES

La normativa vigent estableix la reserva de dues places per aula per alumnes amb Necessitats Educatives Específiques (NEE). És a dir que, com a màxim, els alumnes amb NEE representin el 8% del total. Aquest és el llindar que es considera òptim per tal de poder dur a terme una integració adequada d'aquest alumnat. Doncs bé, en el cas de Castellar, les dades de que es disposen situen el percentatge d'alumnat amb NEE molt per sota de les altres mitjanes territorials. La Taula 2.5. mostra les dades en l'Educació Infantil i Primària³.

Els percentatges d'alumnat amb NEE a Catalunya (4,6%) i al Vallès Occidental (2,5%) mostren l'existència d'una realitat a la que cal fer una especial atenció. En canvi, la realitat de Castellar es mostra molt diferent amb un percentatge del 0,7%. La bona situació econòmica, en general, de la població i el poc pes de la immigració són un factor explicatiu dels baixos percentatges en relació a les situacions socials desfavorides i, en menor mesura, de les incorporacions tardanes.

Taula 2.6. Alumnat amb Necessitats Educatives Específiques. Educació Infantil i Primària. Curs 2004-2005.

	Castellar del Vallès		Vallès Occidental		Catalunya	
	Totals	%	Totals	%	Totals	%
Total alumnat	1.998		82.234		632.622	
Total alumnat amb NEE	14	0,7	2.031	2,5	29.274	4,6
	% sobre total NEE		% sobre total NEE		% sobre total NEE	
Deficiències psíquiques	6	42,9	339	16,7	2.809	9,6
Deficiències visuals	2	14,3	31	1,5	225	0,8
Deficiències auditives	3	21,4	68	3,3	524	1,8
Deficiències motrius	1	7,1	98	4,8	837	2,9
Síndrome de Down	-	-	20	1,0	261	0,9
Psicòtics i autistes	-	-	33	1,6	150	0,5
Transtorns greus de personalitat	1	7,1	47	2,3	557	1,9
Situació social desfavorida	-	-	665	32,7	15.241	52,1
Incorporació tardana	-	-	245	12,1	3.639	12,4
Sobredotació intel·lectual	-	-	5	0,2	82	0,3
Altres	1	7,1	480	23,6	4.949	16,9

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Educació. Servei d'Estadística i Documentació. Estadística de l'ensenyament

³ Pel que fa a les dades relatives a la resta de nivells educatius, no es troben disponibles.

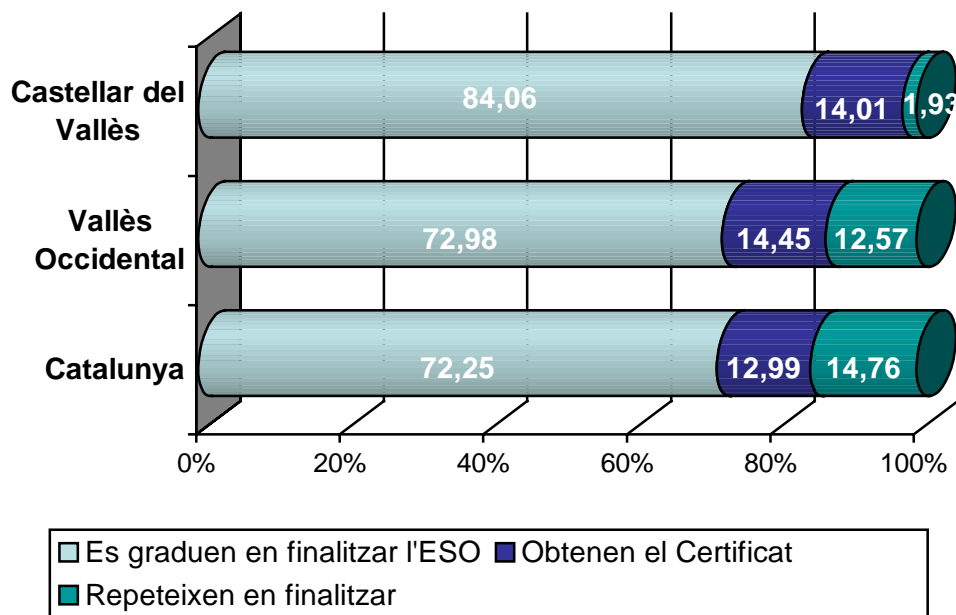

6. L'ADHESIÓ ESCOLAR

L'adhesió escolar mesura el grau d'èxit i de fracàs escolar de l'alumnat. Es calcula a partir del percentatge d'alumnes que es graduen en finalitzar l'Educació Secundària Obligatòria (ESO) i que, per tant, obtenen el Graduat Escolar, els alumnes que no es graduen però que en acabar obtenen el certificat d'escolarització obligatòria i finalment els alumnes que repeteixen.

A Castellar, les dades que fan referència a l'adhesió escolar pel curs 2004-2005 es mostren molt positives. Un 84% de l'alumnat es gradua al finalitzar l'ESO. Unes dades que se situen 11,08 punts per sobre les del Vallès Occidental i 11,81 punts per sobre les de Catalunya. Per tant, el nivell de fracàs escolar està molt per sota del d'aquests àmbits territorials. Aquestes bones dades fan que el 22,75% restant presentin percentatges més baixos en les repeticions i l'obtenció del certificat. Val a dir que el repartiment entre dels que no es graduen respecte el que succeeix en els altres àmbits també és diferent. Entre els que no es graduen, a Castellar un 12,1% repeteix curs i un 87,9% obté el certificat, mentre que a nivell comarcal les xifres són del 46,5% i del 53,5% respectivament i les de Catalunya, més similars, de 53,2% i 46,8% respectivament.

Gràfic 2.10. Adhesió escolar dels alumnes. Curs 2004 – 2005. En percentatges.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Educació. Servei d'Estadística i Documentació. Estadística de l'ensenyament.

7. LA FORMACIÓ DE LA POBLACIÓ ADULTA

La lectura de la Taula 2.7., que presenta dades sobre la població de 16 anys i més que cursa estudis reglats, no és senzilla per dues raons. En primer lloc, perquè els percentatges que es presenten són baixos i el contrast entre territoris no és excessivament significatiu. En segon lloc, perquè l'estructura d'edats dels tres territoris és força diferent, de manera que en la piràmide d'edats de Castellar hi ha un salt important en les generacions superiors als 25 anys, producte de l'arribada de nova població. Això afecta als percentatges de població amb estudis secundaris, atès que els joves d'entre 16 i 25 anys estan infra-representats. Aquest és el cas de les dades d'ESO, Batxillerat o les Formacions Professionals.

Tot i aquestes circumstàncies, els percentatges de la població que cursa estudis universitaris, tant de llicenciatura com de diplomatura, estan sensiblement per sobre dels altres àmbits territorials. On la diferència s'accentua és en els cursos de formació complementària promoguts per l'empresa o bé en l'aprenentatge d'idiomes. Finalment, també és d'assenyalar la incidència dels ensenyaments inicials per a adults, per sobre de les mitjanes, segurament conseqüència de la important tasca que desenvolupa l'Escola Municipal d'Adults.

Taula 2.7. Percentatge de població de 16 anys i més que cursa estudis reglats. Any 2001

	Castellar	Vallès Occidental	Catalunya
Ensenyaments inicials per a adults	0,23	0,17	0,15
Programes de garantia social	0,08	0,07	0,06
ESO, educació secundària per a adults	0,31	0,40	0,36
Batxillerat, BUP, COU	1,87	1,96	1,86
Escola Oficial d'Idiomes	0,60	0,56	0,46
En. artístics grau elemental o mitjà	0,19	0,19	0,19
FP de grau mitjà o equivalent	0,73	0,74	0,65
FP de grau superior o equivalent	0,45	0,59	0,60
Diplomatura universitària o equivalent	1,67	1,53	1,57
Llicenciatura universitària o equivalent	2,44	2,25	2,21
Postgrau, Màster, MIR o anàleg	0,57	0,50	0,53
Doctorat	0,23	0,22	0,22
Curs INEM o equivalent desocupats	0,08	0,20	0,20
Curs de formació promogut per l'empresa	1,99	1,31	1,14
Altres cursos	4,34	3,81	3,55

Font: Elaboració pròpia a partir de la Base de Dades de municipis i comarques de l'Estadística de Població de 2001.

L'Escola Municipal d'Adults funciona des del curs 1986/87. Amb el canvi curricular en la formació d'Adults, pel curs 2003-2004 es va demanar a la Generalitat de Catalunya adaptar l'oferta del centre al Decret 213/2002. L'oferta del centre queda resumida en la següent taula:

Taula 2.8. Oferta de l'Escola Municipal d'Adults de Castellar

Nivells Educatius	Descripció	Alumnat (04-05)
Formació instrumental	Tres nivells: adquisició dels mecanismes fonamentals de lectura, escriptura i càlcul; consolidació dels mecanismes i coneixement de l'entorn; ampliació dels anteriors.	20 alumnes
Ensenyaments inicials	Ajuda en matèries concretes: llengües, informàtica...	63 alumnes
Graduat Educació Secundària	Encara no es fa aquesta oferta però s'està treballant perquè en breu es pugui oferir aquesta titulació	--
Preparació de les Proves d'Accès a Cicles Formatius Mitjà - Superior	Preparació específica per a superar aquestes proves	21 alumnes
Preparació per a l'Accès a Proves de Majors de 25 Anys	Preparació específica per a superar aquestes proves	21 alumnes
Curs per a estrangers	Curs d'acollida. Ensenyament de les dues llengües oficials	5 alumnes
Necessitats Educatives Específiques	Treball amb alumnat amb necessitats específiques	5 alumnes
Total		135 alumnes

Font: Elaboració pròpia a partir de la Memòria de l'Escola Municipal d'adults de Castellar del Vallès del curs 2004/2005.

Tot i que s'analitzarà amb més profunditat la tasca educativa que realitza aquest centre en el Mapa de Recursos Educatius, aquí s'ha avançat la seva importància dins el mapa escolar de Castellar. Una importància que ve determinada tant pel volum d'alumnat, com pel fet que s'ha mostrat com un centre dinàmic, connectat amb la realitat municipal, que procura fer una oferta que doni cobertura a les necessitats educatives de Castellar.

8. SÍNTESI DEL MAPA ESCOLAR

- A Castellar el **sector públic** escolaritza un **volum d'alumnat molt superior** al del sector concertat.
- Una de les principals característiques del Mapa Escolar de Castellar és la **manca d'oferta escolar pública per al tram 0-3 anys**.
- Les ràtios d'escolarització obligatòria mostren com **una part de la població va a estudiar a centres de fora del municipi**. Dues possibles explicacions d'aquest fenomen: 1) l'arribada de nova població de municipis veïns que s'instal·len a viure a Castellar però mantenen l'escolarització al municipi de procedència i 2) la poca oferta de centres privats concertats que hi ha a Castellar pot provocar alguna fuga en recerca d'alternatives fora del municipi.
- L'arribada de població jove i en edat de tenir fills està suposant **algun problema** per a l'**escolarització** que, de moment, s'està resolent gràcies a l'esforç de tots els agents implicats. No obstant, la tendència constant de creixement comporta que els marges de maniobra no siguin gaire grans.
- L'evolució de la **presència d'alumnat d'origen estranger** als centres de Castellar **s'ha triplicat** els últims anys, però **és considerablement inferior** a la mitjana comarcal i nacional.
- La manca de dificultats greus d'adaptació a les aules per part de l'alumnat nouvingut s'explica, a part del seu poc pes relatiu, per la seva procedència: el fet que majoritàriament vinguin de sud-amèrica facilita la seva **integració lingüística**.
- Les dades que fan referència a l'**adhesió escolar** (que mesura l'èxit i el fracàs escolar) es mostren **molt positives**. Un 84% de l'alumnat es gradua al finalitzar l'ESO, xifra que se situa considerablement per sobre de les dades del Vallès Occidental i Catalunya.
- És **destacable la incidència** a Castellar dels **ensenyaments inicials per a adults**, per sobre de les mitjanes comarcal i nacional, com a conseqüència de la important tasca que desenvolupa l'Escola Municipal d'Adults.

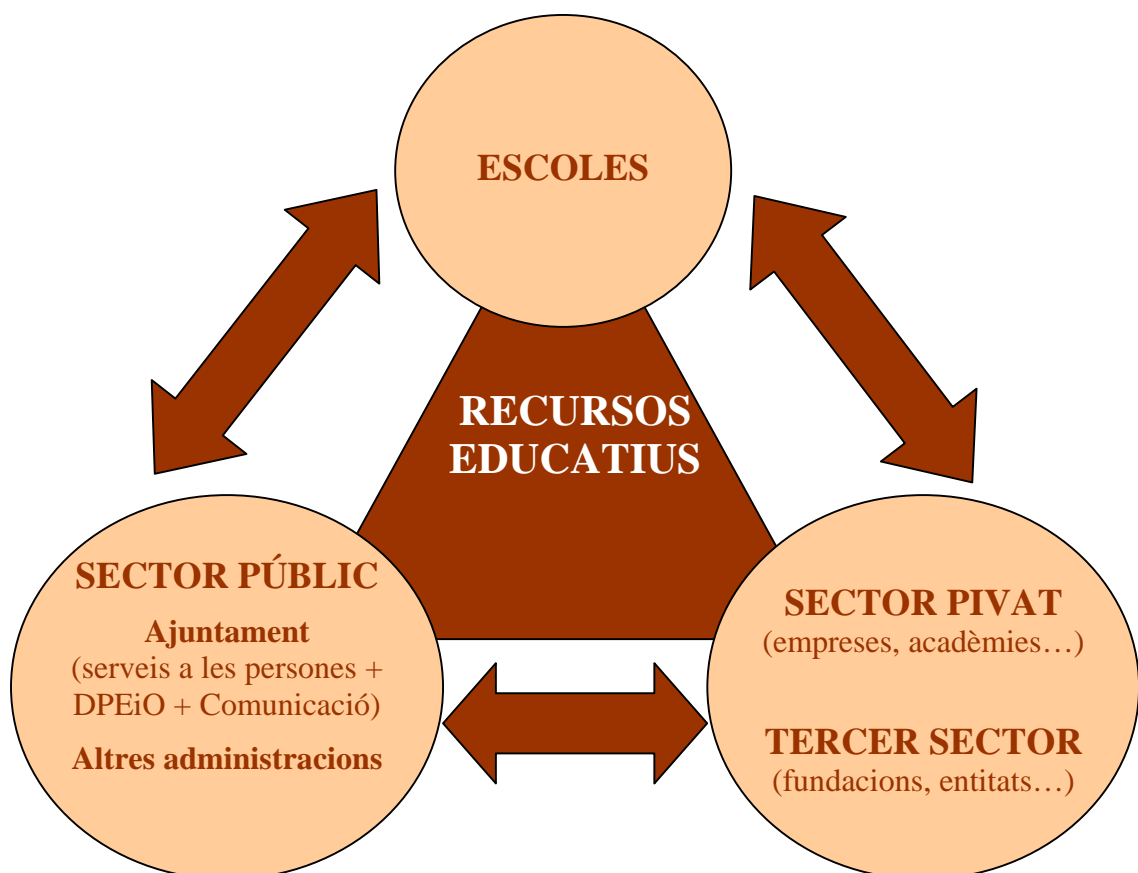
EL MAPA DE RECURSOS EDUCATIUS

El Mapa de Recursos Educatius recull el conjunt de l'oferta educativa que hi ha a Castellar. Per tant, presenta els diferents actors educatius, en caracteritza la seva oferta d'activitats i finalment, analitza les diferents relacions que s'estableixen entre ells.

Tot i que l'objectiu del mapa no és fer un catàleg de serveis i oferta formativa, s'ha recollit i sistematitzat tota la informació recollida a través de l'anàlisi de fonts secundàries i de la resposta rebuda de les enquestes trameses a tots aquests actors. D'aquesta manera es pretén obtenir una visió general del que es pot definir com a recursos educatius de Castellar.

1. MAPA D'ACTORS EDUCATIUS

A Castellar s'identifiquen un bon nombre d'actors que, amb diferents graus de protagonisme, configuren el seu mapa educatiu. Per actors educatius s'entén tots aquells centres educatius, equipaments, àrees de l'Ajuntament, entitats i acadèmies privades que ofereixen formació o que en la seva oferta hi ha un alt contingut educatiu i que operen a Castellar.

a. Les escoles

Les escoles són protagonistes clars del mapa educatiu de qualsevol municipi. Uns protagonistes que aconsegueixen diferents funcions i que cal situar en clara relació amb el seu entorn educatiu. Si bé en el Mapa Escolar s'ha fet una anàlisi incidint en tot allò que té a veure amb l'escolarització, el Mapa de Recursos Educatius permet ampliar considerablement la mirada. L'escola, doncs, es considera, en aquest mapa, com a agent educatiu més enllà de la seva funció vinculada a l'horari lectiu. Forma part d'un ampli sistema educatiu (que és tot el municipi) i estableix relacions amb la resta d'actors. A part, més enllà d'aquestes relacions, les escoles i les seves AMPA tenen programes d'activitats que permeten una millor caracterització del seu projecte educatiu de centre. Al Quadre 3.1 s'enumeren tots els centres escolars de Castellar:

Quadre 3.1. Equipaments escolars Mapa de Recursos Educatius de Castellar

Centres	Edats	Titularitat
Casamada	0-3	Privada
El Casal	0-3	Privada
El Coral	0-3	Privada
El Niu	0-3	Privada
El Picarol	0-3	Privada
La Baldufa	0-3	Privada
CEIP Bonavista	3-12	Pública
CEIP Joan Blanquer	3-12	Pública
CEIP Emili Carles i Tolrà	3-12	Pública
CEIP Mestre Pla	3-12	Pública
CEIP Sant Esteve	3-12	Pública
La Immaculada	3-12	Privada
El Casal	3-16	Privada
IES Castellar	12-18	Pública
IES Puig de la Creu	12-18	Pública
Escola Municipal d'Adults	Adults	Pública

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament

b. El sector públic

Dins del sector públic es poden diferenciar dos tipus d'actors: per una banda, les diverses àrees de l'Ajuntament, que d'alguna manera o altra desenvolupen serveis educatius; per l'altra, tots els equipaments on es desenvolupen aquests serveis, entenent els espais com a actors educatius. La diferència rau en que, per una banda, hi ha programes dels serveis que no es desenvolupen dins els equipaments i; per altra banda, l'ús dels equipaments pot tenir components educatius més enllà de si s'emmarquen en serveis o programes determinats.

Tot i que es podria parlar de l'Ajuntament com a un sol actor educatiu, s'ha preferit fer una anàlisi per àrees i serveis per tal de permetre una millor identificació dels actors. Cal advertir, però, que les àrees que aquí es presenten majoritàriament són de Serveis a les Persones, atès que són les que desenvolupen projectes més relacionats directament amb l'educació. Per tant, les àrees municipals considerades són: Comunicació, Cultura i Lleure, Ensenyament, Esports, Joventut, Sanitat i Benestar Social, Solidaritat i Cooperació i Promoció Econòmica.

Els equipaments enumerats al Quadre 3.2 es poden agrupar en tipologies segons els àmbits de treball: la primera és la dels equipaments culturals. Es comptabilitzen onze equipaments culturals de titularitat pública. Tot i que amb característiques i dinàmiques diferents, que s'analitzaran en el Mapa d'Activitats, els equipaments culturals tenen un pes molt important en la realitat educativa de Castellar. L'oferta d'espais és àmplia i abasta diferents aspectes de la cultura: la difusió amb l'Auditori, l'Ateneu o l'Espai Tolrà; la consulta, la recerca i la lectura amb l'Arxiu i la Biblioteca; l'associacionisme al Casal d'entitats; i, la formació a l'Escola de Música.

La segona tipologia recollida en el Quadre 3.2. és la dels equipaments esportius. La dotació en instal·lacions esportives de Castellar és rica i diversa. Es donen unes bones condicions per a la pràctica esportiva gràcies a l'existència d'equipaments preparats per a realitzar gran diversitat de disciplines esportives. En aquest sentit, i gràcies a l'empenta que últimament està agafant l'hoquei al municipi, s'està construint un tercer pavelló esportiu. Aquests equipaments acullen activitats formatives tant pel que fa a l'ensenyament de disciplines esportives com als valors associats a moltes d'aquestes pràctiques.

Finalment, els altres grups d'equipaments no són tan nombrosos. Els que tenen una clara definició educativa són els que es gestionen des de la Regidoria d'ensenyament: l'Escola d'adults i la Ludoteca. Associats a la política juvenil es troben el Punt d'Informació Juvenil i el Casal de Joves. Tot i que la definició clarament transversal de les polítiques juvenils permet entendre també altres equipaments com a vinculats a joventut.

Per acabar aquesta breu descripció dels equipaments de Castellar, es dibuixa un últim grup amb els equipaments vinculats a Benestar Social i dedicats a la Gent Gran. Es tracta dels dos casals d'avis de Castellar, el Casal Catalunya i el Casal de la Plaça Major. Ambdós compten amb un important dinamisme i són referent per a la gent gran del poble, i estan gestionats per l'Associació de Jubilats i Pensionistes de Castellar i Sant Feliu del Racó.

Quadre 3.2. Equipaments públics del Mapa de Recursos Educatius de Castellar

Equipament/Servei	Àmbit
Auditori Municipal Miquel Pont*	Cultural
Biblioteca Municipal Antoni Tort	Cultural
Arxiu Municipal	Cultural
Ateneu (Sala de petit format)*	Cultural
Casal d'Entitats	Cultural
Espai Tolrà (Sala Blava)	Promoció Econòmica / Cultura
Bar Calissó Art	Cultural
Escola Municipal de Música	Educatiu /Cultural
Camp d'esports Nou Pepin Valls	Esportiu
Pavelló Municipal Puigverd	Esportiu
Pavelló Municipal Joaquim Blume	Esportiu
Pistes d'Atletisme	Esportiu
Skate Park	Esportiu
Zona Esportiva del Carrer Sant Feliu**	Esportiu
Zona Esportiva de Puigverd (Piscina UBAE)	Esportiu
Zona Esportiva de l'Airesol D	Esportiu
Casino del Racó	Esportiu
Ludoteca 3 Moreres	Educatiu
Escola d'adults	Educatiu
Punt d'Informació Juvenil	Juvenil
Casal de Joves	Juvenil
Casal Catalunya	Gent Gran
Casal d'Avis de la Plaça Major	Gent Gran

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament.

* Actualment, en obres de remodelació / ** Actualment en construcció

c) El sector privat i el tercer sector

Quan es parla del sector privat i el tercer sector es fa referència a tres realitats diferents: en primer lloc, a tot el teixit associatiu de Castellar; en segon, a un seguit d'equipaments de titularitat privada que juguen un paper important dins el mapa sòcio - educatiu; i finalment, el conjunt d'acadèmies privades que ofereixen formació.

A Castellar es comptabilitzen un total de 87 entitats distribuïdes en diferents àmbits de treball o interès. Com és habitual en la majoria de poblacions, els àmbits associatius que acumulen més entitats són el de Cultura i Lleure i l'Esport. Aquest últim és el que compta amb més usuaris de totes les edats. I, a més de formar en la disciplina esportiva corresponent, hi ha entitats que fan un esforç important en aprofundir en l'educació entorn els valors.

Les entitats de l'àmbit cultural i de lleure són les més nombroses i aglutinen el 32% de tot el teixit associatiu. Cal remarcar que predominen les entitats vinculades a manifestacions de la cultura tradicional i popular, com el cant coral o les danses tradicionals.

S'ha caracteritzat com a entitats d'àmbit educatiu les AMPA de les escoles a més de l'Escola Nocturna. Les AMPA dels centres escolars a més del paper que els és propi dins de cada centre, en juguen un de fonamental en la xarxa associativa de la ciutat.

Val a dir que, en el PEC, es consideren totes les entitats com a potencials agents educatius. En realitat, el mateix fet associatiu ja és un valor que pot ser altament educatiu. Tot i així, cal aprofundir en l'anàlisi detectant quines activitats organitzades per les entitats fan funcions formatives o de transmissió de valors, quines són purament instructives, i finalment, en quines cal posar nous accents o canviar dinàmiques existents per tal d'aprofitar-ne tota la potencialitat.

Taula 3.1. Distribució d'entitats per àmbits de treball

Àmbits entitats	Número	%
Educatiu (AMPA)	10	11,49
Cultura i Lleure	28*	32,18
Esportiu	23*	26,44
Veïnal	10	11,49
Medi Ambient	6	6,9
Solidaritat i cooperació	7	8,05
Altres	3	3,45
Total	87	100

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la web de l'Ajuntament.

*El llistat es troba en els quadres 3.7 i 3.8

Vinculat al món associatiu, i com a espai de relació entre el sector públic i el tercer sector a Castellar existeixen un seguit de consells que treballen com a òrgans consultius i assessors en cadascun dels seus àmbits. Cada consell té les seves especificitats i funcions que es miren de recollir sistemàticament en el següent quadre:

Quadre 3.3. Consells i organismes de participació de Castellar

Consell/organisme/comissió	Definició i funcions
Comissions de Cultura i Lleure: Comissió Viu la Cultura Comissió de Festes Comissió de Festa Major Comissió de Mostra d'Oficis Artesans	El seu objectiu és treballar perquè els actes culturals i festes populars es mantinguin i puguin anar millorant. Estan obertes a tothom que hi vulgui participar. Treballen sota la coordinació de la Regidoria de Cultura i Lleure
Fòrum Ambiental	Òrgan consultiu obert a la participació ciutadana, creat l'any 2000, amb vocació de debatre i prioritzar temes del Pla d'Acció Ambiental.
Consell de Solidaritat i Cooperació	Es va constituir l'any 2000, té funcions consultives i assessores en matèries relacionades amb la promoció de la solidaritat i cooperació internacional.
Consell Assessor de la Gent Gran	Sorgit de la comissió tècnica de la Gent Gran del Consell Sociosanitari de Castellar. Òrgan de consulta i assessorament en tot allò que fa referència al col·lectiu de persones grans de Castellar.
Consell Municipal Sociosanitari	Integra als professionals que des de tots els àmbits del municipi treballen pel benestar dels castellarencs. La seva finalitat és impulsar accions que potenciïn la salut i el benestar i la millora de la qualitat de vida.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament.

Pel que fa als equipaments de titularitat privada, en el Quadre 3.4., es recullen els que tenen una especial significació des del punt de vista educatiu. En tots els casos es tracta d'espais i entitats molt arrelades al territori i amb una tradició important a Castellar.

Els equipaments culturals considerats són el Centre Feliuenc i l'Escola de Dansa Parc, que despleguen les seves activitats en àmbits diferents: mentre que el Centre Feliuenc té un component més aviat sociocultural, l'Escola de Dansa Parc duu a terme una activitat formativa – de la que se'n farà referència en apartats posteriors-. La vessant d'espai de relació social, amb una clara vessant lúdica, també es troba en els equipaments esportius.

També treballa amb un clar component educatiu l'Obra Social Benèfica. Es tracta d'una fundació privada en la qual l'Ajuntament hi manté una certa participació. Treballa en l'atenció de persones de més de 65 anys des de diferents vessants o serveis. Aposta per la intervenció sociocultural en l'atenció a la gent gran, buscant sempre fórmules de lligam amb la comunitat. A més té el valor de ser una entitat pionera en alguns programes com el cas dels habitatges tutelats.

Quadre 3.4. Equipaments privats del Mapa de Recursos Educatius de Castellar

Equipament/Servei	Àmbit
Centre Feliuenc	Cultural
Escola de Dansa Parc	Cultural
Casal Esportiu La Farinera	Esportiu
Obra Social Benèfica	Benestar Social / Gent Gran

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament.

Finalment, cal tenir en consideració les **acadèmies privades** que hi ha a Castellar. Se'n comptabilitza cinc (Taula 3.2): dues d'informàtica, dues d'idiomes i una dins la categoria de Música, teatre, dansa i arts plàstiques. Aquesta última és l'Escola de Dansa Parc, que ja ha estat comptabilitzada com a equipament privat i de la qual se'n farà una referència més exhaustiva ateses les característiques de la seva oferta formativa i la seva trajectòria i vincle amb el municipi.

Taula 3.2. Acadèmies privades segons oferta formativa

Tipus de formació	Quantitat
Idiomes	2
Informàtica	2
Música, teatre, dansa i arts plàstiques	1
Formació ocupacional i serveis per a empreses	0
Total	5

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament.

2. MAPA D'ACTIVITATS EDUCATIVES

En aquest apartat es presenten el gruix de les activitats que configuren el Mapa Educatiu de Castellar, tant les organitzades des dels mateixos centres escolars com des de l'Ajuntament i les entitats del municipi. Per tal de sistematitzar el recull es proposa una primera diferenciació entre les que es realitzen dins i fora de l'àmbit escolar. Aquestes últimes es presenten en una segona classificació depenent de si la seva oferta es caracteritza per l'àmbit al que s'adscriu o bé pel tram d'edat al que es dirigeix.

Val a dir que un fonament de la filosofia dels Projectes Educatius de Ciutat és el de considerar el concepte "educació" de la manera més àmplia possible. Així que, en el recull es podrà advertir que hi ha activitats amb un clar objectiu formatiu mentre que n'hi ha d'altres que tenen un caràcter més lúdic i d'entreteniment, però que es recullen perquè tenen intencions i conseqüències educatives.

El mapa d'activitats educatives **no pretén ser un recompte exhaustiu** de les activitats educatives de Castellar sinó que és un instrument que ha de permetre caracteritzar les activitats i programes educatius que conformen l'oferta del territori. Per això, és possible que algunes activitats no s'hagin recollit, tot i que s'ha procurat reflectir, amb el màxim de fidelitat, l'oferta d'activitats organitzades pels agents que protagonitzen el mapa d'actors educatius.

2.1. Activitats dins de l'àmbit escolar

2.1.1 Organitzades pels centres escolars i les seves AMPA

Tots els centres educatius de Castellar, a part de l'oferta d'ensenyaments reglats que ve determinada per llei, tenen una oferta d'activitats que posen a disposició de l'alumnat per tal de completar el seu projecte educatiu de centre. En aquest sentit, les direccions dels centres treballen complementàriament amb l'oferta que es fa des de l'Ajuntament i amb les associacions de pares i mares.

Una de les principals preocupacions de les AMPA ha estat oferir solucions i un bon servei a les famílies. Tant és així que des del curs 2001-2002 hi ha **servei de**

guarderia a tots els centres públics. Ara bé, cadascú ha optat per oferir-lo només al matí o fer-ho matí i tarda. Es tracta d'un servei pensat per aquelles famílies que per qüestions laborals no poden ser a l'escola a l'hora d'entrar o sortir de classe.

Actualment, un dels objectius importants de les AMPA de Castellar és la consolidació d'un espai de coordinació amb el projecte **InterAMPA**, la **Federació d'AMPES de Castellar del Vallès**. Es troben bimensualment per tal d'analitzar les problemàtiques de les escoles, fer propostes de solució, i seguiment de les accions empreses per aplicar aquestes solucions. De fet, la voluntat de coordinació tampoc és nova. En alguns projectes com **l'Escola de Pares**, de la se'n parlarà en el proper punt, també ha suposat la necessitat de coordinació entre les AMPA aquest cop amb l'Ajuntament, que és qui ho organitza.

Val a dir que hi ha diferents graus d'activitat segons l'antiguitat de l'AMPA. Les de centres educatius de nova creació limiten la seva activitat, sobretot, als serveis a les famílies, com la guarderia o el menjador, i alguna oferta d'extraescolars. Per altra banda, els centres més antics fan una àmplia oferta d'activitats extraescolars en les que hi participen un gran nombre d'alumnes. Es tracta d'activitats com tallers, esports, teatre, dansa, cuina, dibuix, psicomotricitat, aeròbic, etc.

També en l'àmbit escolar hi ha un seguit d'activitats que permeten posar en relació les diferents escoles de Castellar. Aquest és el cas de la **revista B-124**, que es va començar a editar el curs 2001 -2002. Es tracta d'una publicació escolar en la que participen els centres escolars del segon cicle d'educació infantil, primària, secundària i formació permanent de Castellar del Vallès i Sant Llorenç Savall. Es realitza una revista temàtica anual, que es publica al voltant de la festa de Sant Josep, i està coordinada pel Centre de Recursos Pedagògics de Sabadell i finançada totalment per l'Ajuntament de Castellar del Vallès. Altres projectes, de menys envergadura, com **El concurs de Dibuix Acolorit** també és producte de la col·laboració dels centres amb l'Ajuntament.

Finalment, durant l'any a les escoles hi ha una sèrie d'activitats que tenen un clar caràcter festiu a les que sempre se'ls incorpora una vessant educativa. Es tracta d'activitats realitzades en dates senyalades com la Castanyada, el Nadal o el Final de Curs. Aquests són moments importants de coordinació entre els centres, les AMPA, i diferents serveis municipals.

Tot i que se'n parlarà en el següent apartat, no es pot tancar aquest sense fer referència a la Guia Didàctica de Castellar. Es tracta d'un bon instrument, molt utilitzat per les escoles, que es posa a disposició des de la Regidoria d'Ensenyament. És un recull de l'oferta d'activitats que provenen tant des del sector públic com des del tercer sector i sector privat, que enriqueixen notablement l'oferta educativa dels centres.

2.1.2 Organitzades per l'Ajuntament

a. Des de la Regidoria d'Educació

La Regidoria d'Educació és l'àrea de l'Ajuntament que protagonitza les línies de treball amb els centres escolars del municipi. Les principals actuacions són:

- Gestió de la Ludoteca Les Tres Moreres que proporciona recursos pedagògics per a les escoles.
- Manteniment d'infraestructures i neteja de les instal·lacions escolars.
- Subvenció de material didàctic i projectes concrets organitzats pels centres (Revista B-124).
- Escola de Pares, amb col·laboració amb les AMPA.
- Oficina de matriculació. Gestió de la matrícula viva. Oficina d'informació escolar.
- Col·laboració en la gestió i organització d'activitats escolars diverses (Castanyada, Nadal, Carnaval, Festes de Fi de curs, Curs de natació per als alumnes de primer...)
- Edició i revisió anual de la Guia Didàctica.
- Convocatòria del Consell Escolar Municipal.

A l'inici de cada curs la Regidoria d'Ensenyament publica la **Guia Didàctica de Castellar**, en la que es recull tota l'oferta formativa i de recursos pedagògics que s'ofereixen des de diversos agents a les escoles de Castellar. La gestió d'aquesta guia i la demanda de recursos s'ha traspasat de la regidoria al servei de la Ludoteca. A més de la gestió de tota la guia, des de la regidoria d'ensenyament s'ofereixen i gestionen alguns dels recursos que en ella s'hi troben. És el cas de les visites a la Ludoteca, al

Mercat, a l'Hort i les Rutes del Modernisme i dels Segle XIX⁴. També es gestionen directament recursos que s'ofereixen des de la Diputació de Barcelona⁵. Finalment, també a la ludoteca es poden trobar altres recursos en forma de maleta pedagògica⁶.

L'Escola de Pares de Castellar del Vallès, que fa dotze anys que es realitza és un bon exemple de com la coordinació entre les regidories de Sanitat i Benestar Social i Ensenyament, amb la col·laboració de les AMPA i l'Escola Municipal d'Adults, dona molts bons resultats. Es realitzen quatre tipus d'activitats: les sessions de treball, les taules rodones, les conferències i els seminaris. Totes elles amb l'objectiu general de facilitar informació i suport psicosocial i pedagògic a les famílies.

b. Des de la Regidoria de Cultura

Des de la Regidoria de Cultura, la major part de l'oferta d'activitats que es fa a les escoles està recollida a la Guia Didàctica. Unes activitats que es poden dividir entre les que tenen a veure amb el foment de la lectura⁷ i les de difusió de diferents disciplines artístiques⁸. Pel que fa a les primeres, més enllà de la possibilitat de visita a la Biblioteca, es posa un especial accent en la dotació de llibres de consulta per a les biblioteques escolars, a través de préstec de fons de la Biblioteca Antoni Tort a les escoles. També tenen una especial rellevància activitats com *L'hora del conte*, que té format infantil, adult i una possibilitat de treballar contes interculturals.

Pel que fa a les activitats de difusió, es fan amb l'objectiu de sensibilitzar la població infantil envers diferents disciplines artístiques, a més d'aprendre normes de convivència en actes col·lectius. S'ofereixen activitats com les Audicions Musicals a l'Auditori, o els cicles de Teatre també a l'Auditori i la Sala de Petit Format de l'Ateneu.

A més, d'aquestes activitats, se n'ofereixen d'altres que tenen a veure amb expressions culturals de caràcter local i tradicional. És el cas de la visita als gegants Sol, Lluna i Estel, que permet a l'alumnat conèixer els gegants de la vila i acostar-se al món de les entitats culturals, o al pessebres, de gran tradició a Castellar.

---

⁴ Veure a l'annex el quadre 4.1

⁵ Veure a l'annex el quadre 4.2

⁶ Veure a l'annex el quadre 4.3.

⁷ Veure a l'annex el quadre 4.4.

⁸ Veure a l'annex el quadre 4.5.

c. Des de la Regidoria d'Esports

Com s'ha avançat quan es parlava de les AMPA, una bona part de l'oferta extraescolar és de caràcter esportiu. Per a tirar endavant aquesta oferta les AMPA, que les organitzen, reben suport en forma de subvencions per part de la Regidoria d'Esports.

Més enllà d'aquest vincle de suport tècnic, hi ha una activitat que tradicionalment ha provocat una estreta col·laboració entre les AMPA i la Regidoria d'esports: les "**Trobades lúdico-esportives**". L'objectiu és potenciar l'activitat esportiva extraescolar posant un accent especial en el correcte desenvolupament físic, intel·lectual, afectiu i social de l'alumnat a través de la pràctica esportiva; alhora que s'ensenyen disciplines esportives, es treballen hàbits i valors que hi van associats.

La vessant lúdica d'aquestes activitats es troba en l'oferta concreta de sortides i visites que des de la Regidoria d'Esports s'ofereixen a les escoles. En són exemple les sortides a la tardor per anar a collir bolets, visites per conèixer entitats esportives locals, excursions a les rodalies de Castellar i a la Mola. Es tracta de sortides que es realitzen els dissabtes al matí, amb monitoratge, i amb una freqüència d'una o dues al mes. L'assistència varia força en funció de les activitats, però en general s'aprecia un cert esgotament del model que havia tingut una bona acceptació entre els escolars. Això fa que, en l'actualitat, es comenci a pensar en la necessitat de reformular el projecte.

d. Des de la Regidoria de Sanitat i Benestar Social

La relació de la Regidoria de Sanitat amb les escoles de Castellar és molt estreta. Una relació que té com a element central el desenvolupament del programa "**Salut a l'escola**", que pretén donar informació i formació a l'alumnat en diferents aspectes de entorn la salut personal. Dins del programa es poden diferenciar diverses temàtiques que es resumeixen en el següent quadre:

Quadre 3.5. Programes de Salut a l'Escola.

Programa	Descripció
Per què ens vacunem?:	Es tracta d'incrementar els coneixements dels nens i nenes sobre què són i com actuen les vacunes. Canviar les actituds dels infants davant l'administració de vacunes i els professionals sanitaris. Finalment, també pretén millorar les cobertures vacunals
Salut Bucodental	L'objectiu és millorar la salut bucodental dels nens i nenes en edat escolar, i prevenir les malalties bucodentals més freqüents, entre elles, la càries.
Àlbum de la Salut	Es tracta de treballar lúdicament aspectes d'educació per la salut i medi ambient saludable amb els alumnes de 4t de primària. A més, també vol potenciar el coneixement de la vila i dels seus recursos per part dels alumnes d'aquests nivells.
Prevenició a l'escola	Vol proporcionar informació i formació als mestres en prevenció de drogodependències. També, promoure hàbits i actituds saludables entre els membres de la comunitat escolar i, finalment, proporcionar recursos personals per afrontar situacions pròpies de l'inici de consum de tabac, alcohol, etc

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament.

També dins d'aquest programa, però dirigit als pares i mares amb fills de 0 a 3 anys, es desenvolupa el cicle de xerrades **"Parlem de..."**. Es tracta de xerrades formatives i de suport psicosocial i pedagògic a les famílies amb l'objectiu de proporcionar a les famílies un ventall ampli de recursos educatius. A més a més, aquesta activitat té un component important d'espai de diàleg i relació entre els pares i mares per tal d'intercanviar experiències en l'educació dels seus fills i filles.

Finalment, també des d'aquesta regidoria, hi ha una sèrie de recursos pedagògics vinculats al **Programa Municipal Sociosanitari**, que s'ofereixen als centres a través de la Guia didàctica, i que fan referència a hàbits de consum i alimentació saludables⁹.

e. Des d'altres regidories i serveis municipals

A la Guia Didàctica es pot comprovar com des de diversos serveis de l'Ajuntament es té una clara voluntat d'apropar la seva tasca o àmbit de treball a les escoles. Una voluntat que es manifesta amb l'oferta de programes o recursos pedagògics a les escoles¹⁰:

⁹ Veure a l'annex el quadre 4.6. i 4.7

¹⁰ Veure a l'annex els quadres 4.8, 4.9, 4.10, 4.11.

- *L'Arxiu*: l'oferta de l'Arxiu se centra en tres possibles vistes (a l'Arxiu, al Jardins del Palau Tolrà i a l'Ajuntament) i una activitat: s'explica a l'alumnat com funciona un Ple i es posa a la pràctica a través d'un simulacre.
- *La Policia Local* realitza un curs d'educació viària en el qual a més d'una part teòrica es fa una pràctica amb bicicletes. També obre les seves instal·lacions a la visita dels escolars.
- *Departament de Promoció Econòmica i Ocupació (DPEiO)*. Com es veurà més endavant, el DPEiO treballa més en la formació de persones adultes que no pas en l'àmbit escolar. Tot i així per facilitar la transició de l'escola al món laboral s'ofereix a l'alumnat de 4t d'ESO una visita a les dependències del departament. D'aquesta manera s'expliquen els serveis que més poden interessar a aquest alumnat, com el club de la feina o la borsa de treball, a més de l'oferta pròpia de formació.
- *Des de l'Oficina de l'Agenda 21*. Un dels Eixos principals del Pla d'acció Ambiental de Castellar és precisament l'educació i sensibilització en temes ambientals. La creació del Fòrum Ambiental, l'any 2000, la consolidació d'alguns programes anuals, i la vessant educativa de l'Agenda 21, fan que, cada any, a la Guia didàctica aparegui un important nombre d'oferta d'activitats i recursos per a les escoles. Cal destacar l'activa participació de les escoles en esdeveniments com la Setmana de la mobilitat sostenible i segura, la Setmana verda, o en projectes de descoberta i manteniment dels recursos naturals.
- *Des de la Regidoria de Joventut* s'ha optat, per una banda, per treballar els valors a través de les arts escèniques (Teatre d'intervenció social) i, per una altra banda, per organitzar tallers de sexualitat i afectivitat que serveixen tant per vehicular les inquietuds dels joves com per fer-los conèixer els recursos que hi ha al seu abast.

2.1.3 Organitzades per entitats, tercer sector, o en coordinació entre empreses i l'Ajuntament

Des d'altres àmbits, públics i privats, o des del tercer sector també s'ofereixen activitats per a escolars. Es pot caracteritzar a partir de tres tipologies:

- Recursos proporcionats per entitats de fora del municipi: a partir de diferents suports – exposicions, CD interactius, fitxes i dossiers – diverses entitats del món de la solidaritat i la cultura de la pau ofereixen recursos per aprofundir en aquestes temàtiques a l'escola¹¹.
- Recursos proporcionats per entitats de Castellar. Entitats tan arrelades a la realitat social de Castellar com els Pessebristes o l'Obra Social Benèfica tenen una estreta relació amb les escoles. En aquest últim cas es procura desenvolupar eines que permetin l'intercanvi generacional¹².
- Visites a empreses. Fins a nou empreses ofereixen a la Guia didàctica del curs 2005/2006 la possibilitat de fer una visita per a escolars a les seves instal·lacions. Es tracta d'activitats en les que a més d'ensenyar diferents oficis a l'alumnat es potencia la visualització de les empreses com a protagonistes del desenvolupament econòmic del municipi¹³. En aquesta relació empreses – escola, cal fer un especial esment al **Joc de les banderes**, un projecte que duen a terme coordinadament la Ludoteca i les botigues de Castellar, i que té molt bona acceptació entre tots els agents que hi participen.

2.2. Activitats que es realitzen fora de l'àmbit escolar

Fora de l'àmbit escolar l'oferta d'activitats formatives és igualment rica tot i que apareixen nous actors i la xarxa associativa pren un protagonisme especial. Des de l'Ajuntament també s'aposta per l'educació no formal, per una banda, oferint cursos, tallers i activitats formatives pròpies, i per l'altra, donant recolzament a algunes iniciatives privades.

En aquest apartat es presenten aquestes activitats educatives classificades segons dos criteris diferents. Per una banda, les que s'ofereixen responen a les necessitats concretes d'una franja d'edat. I per l'altra, segons l'adscripció per àmbits temàtics. Val a dir que no s'ha fet una diferenciació de l'oferta pública i la privada atès que molts dels projectes descrits sorgeixen de la col·laboració d'ambdues.

---

¹¹ Veure a l'annex el quadre 4.12.

¹² Veure a l'annex el quadre 4.13.

¹³ Veure a l'annex el quadre 4.14.

2.2.1. Dirigides a diferents franges d'edat

a. La formació d'adults

En el Mapa Escolar d'aquesta diagnosi ja es fa referència a l'**Escola Municipal d'Adults** de Castellar del Vallès. La doble vessant d'escola d'ensenyaments reglats i de pilar fonamental de la formació de persones adultes de Castellar fa que l'oferta del centre aparegui també en aquest Mapa de Recursos Educatius.

L'Escola d'adults que, com s'ha vist, va donar servei a un total de 135 alumnes el curs passat, funciona des del curs 1986/87. La seva finalitat és garantir a tota la població de Castellar les mateixes oportunitats de formació, tot proporcionant habilitats i coneixements que constitueixen eines bàsiques per al desenvolupament personal. Així és com s'expressa aquest objectiu per part de l'Escola: "Formar individus integrants de la societat, amb criteris propis, amb desig de millora i superació personal, amb una idea de canvi si és necessari, mai amb delimitacions estereotipades ni concepcions permanents".

Dins d'aquest àmbit de formació per a persones adultes també s'emmarca la tasca de l'**Escola Nocturna**. Una entitat creada l'any 1942 que ofereix diferents propostes de lleure i formació (costura, cuina, treballs manuals...).

b. Lleure infantil i juvenil

El projecte que té més anomenada a Castellar, en l'àmbit del Lleure infantil i juvenil, són els **Casals de Vacances**. Es tracta d'un servei coordinat entre les regidories d'Ensenyament, Esports i Joventut en el que hi participen uns 800 usuaris l'any. Es divideix en tres espais dins el calendari: casals d'hivern, de primavera i d'estiu (juliol i setembre). Els Casals de Vacances fan ús de les instal·lacions escolars així com de diversos equipaments municipals.

Fa uns anys els Casals de Vacances els organitzaven els esplais de Castellar, però per circumstàncies diverses, aquest espai de formació en el lleure l'ha ocupat l'Ajuntament quasi en exclusiva. Aquesta situació és un reflex, en bona mesura, del moment difícil que travessen els esplais a Castellar.

La llarga tradició d'esplais i serveis de lleure infantil i juvenil, durant uns anys, va ser protagonitzada gairebé en solitari per la parròquia. A través de l'**Esplai Xiribec** encara avui dia s'ofereixen un bon nombre d'activitats per a infants i joves (esplai de cap de setmana, colònies, campaments, trobades).

A finals dels anys 90, l'**Esplai Sargantana** es va unir a l'oferta d'activitats en el lleure infantil i juvenil. L'Esplai Sargantana es dedica a organitzar activitats recreatives per als infants i joves sota una idea laica d'educació. Està associada al Centre Excursionista de Castellar, fet que li proporciona avantatges a l'hora de preparar i planificar activitats a l'aire lliure i en contacte amb la natura. A més de les activitats pròpies d'un esplai, s'organitzen sortides els caps de setmana, els campaments, i unes colònies des de l'any 2002.

Altres entitats, com ara la Xarxa, també tenen un protagonisme especial en l'oferta de lleure infantil. Tot i que no es tracta d'una entitat estrictament de lleure (es considera una entitat cultural), cal fer-ne referència aquí per la seva tasca a l'hora de promoure un determinat model de lleure basat en el descobriment de les diverses expressions escèniques. La Xarxa es dedica a la promoció dels teatre infantil i durant el curs realitza una programació d'espectacles familiars a l'Auditori.

Des de la Regidoria de Joventut s'ofereixen cursos monogràfics de formació en el lleure. Es tracta de cursos dirigits a monitors i directors que vulguin millorar els seus coneixements i capacitats en l'educació en el lleure. D'aquesta manera des de l'Ajuntament es vol donar resposta a una de les demandes d'aquest teixit associatiu.

Un altre dels projectes centrals de l'Ajuntament en l'àmbit del lleure infantil i juvenil és el projecte **TRIA**. Es desenvolupa a la Ludoteca (que acull al grup de 8 a 12 anys) i al Casal de Joves (12 a 16 anys). És un projecte que se situa en un espai compartit entre les necessitats de lleure de la població infantil i juvenil en general i les necessitats més específiques que presenten alguns infants i joves de tipus social i educatiu. D'aquí ve l'estret treball que es fa entre la Regidoria de Joventut i la de Benestar Social. En apartats posteriors s'aprofundirà en la descripció del servei.

Des de la **Regidoria de Joventut** es desenvolupen altres programes vinculats a l'oci i lleure juvenil:

Quadre 3.6. Programes de lleure i oci juvenil.

Programa	Descripció
Música Jove	Oferir oportunitats a músics joves de Castellar. Programació anual de concerts i participació com a teloners d'altres grups. També se'ls fa partícips de la Mandràgora i la Connexió V.O., cicle de concerts de grups joves a nivell comarcal.
Sexe amb seny	Forma part del Programa Municipal Sociosanitari té diverses línies de treball: 1er. el Punt de Consulta Jove, que té l'objectiu d'educar i informar el jove sobre sexualitat, drogues, sida, etc. Es desenvolupa al Punt d'Informació Juvenil i ofereix atenció cada tarda. 2n: tallers educatius temàtics molts dels quals es realitzen als centres escolars 3r. Activitats i campanyes que utilitzen diferents expressions culturals per educar i formar als i les joves en diferents temàtiques. 4t. s'ha dissenyat un Crèdit variable d'afectivitat i sexualitat per treballar a als centres amb alumnes de més de 12 anys.
Lleure de 12 a 16 anys.	Activitats que permeten conèixer als joves les instal·lacions municipals, les entitats i els projectes que hi ha en marxa adequats a la seva edat. Els Jocs de rol al complex esportiu c/ Sant Feliu, piscina a l'UBAE, o tallers de natura als entorns de la vila...son alguns els exemples. A l'estiu els casals d'activitats lúdicoesportives
Lleure de 16 a 30 anys	Recurs pretén vehicular les inquietuds i les propostes que els mateixos joves d'aquestes edats. La idea és oferir una ajuda en qüestions com: la logística, temes legals, contactes, permisos, subvencions...

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament.

El **Casal de Joves** és l'equipament de referència dels serveis juvenils. Obre de Dilluns a Divendres de 17 a 20h i s'hi pot assistir lliurement o bé participar en alguna activitat dirigida: esports, jocs de cartes, màgic, tècnic de so, hip hop, Break Dance, entre d'altres. Els joves de 18 a 30 anys tenen la possibilitat de reservar l'espai per a fer-hi reunions o trobades lúdiques. Als joves de 20 a 30 anys se'ls ofereixen diversos tallers monogràfics: natura, vídeo clips, capoeira, dans del ventre, etc.

c. La gent gran

Els dos espais de referència per a la gent gran de Castellar són els Casals d'Avis: el Casal d'Avis de la PI. Major i el de la Plaça Catalunya. El primer funciona des de 1970, i amb la remodelació de la Plaça es veurà millorat. El de la Plaça Catalunya funciona com a punt de trobada i espai per a activitats socioculturals. Ambdós estan gestionats per l'Associació de Jubilats i Pensionistes de Castellar, que mou un volum aproximat de 1.600 associats.

En els Casals s'hi realitzen activitats lúdiques com els balls, però també activitats formatives a partir de la programació de tallers diversos. Entre les activitats que tenen més acceptació hi ha la projecció de DVD de les sortides i viatges que realitzen així com xerrades sobre el funcionament dels serveis de la ciutat.

Molts d'aquests tallers es realitzen sota el model de transmissió de coneixements entre la pròpia gent gran, que de forma voluntària, es dediquen a ensenyar a la vegada que reben el resultat de l'experiència dels altres. Així doncs, ells mateixos fan de professors i alumnes.

El Programa Municipal Sociosanitari també incideix en el benestar de la gent gran, a través de diverses activitats que s'ofereixen en els Casals: tallers d'entrenament de la memòria, loga, cursos d'informàtica, manualitats, pintura, etc. Dins d'aquest Programa també s'edita la Guia de la Gent Gran en la qual apareixen tots els serveis i recursos que tenen a la seva disposició les persones majors de 65 anys.

2.2.2. Organitzades segons els àmbits

a. Àmbit esportiu

Castellar disposa d'un ampli ventall de instal·lacions esportives que permeten la pràctica d'una gran varietat d'esports. Aquesta bona dotació va acompanyada d'una tradició esportiva arrelada i que té la seva màxima expressió en el gran nombre i varietat de clubs esportius de Castellar.

El bon estat de les instal·lacions i la quantitat de la pràctica esportiva no sempre és sinònim de model educatiu entorn a l'esport. En aquest sentit a Castellar segueix havent camí per córrer. La formació dels entrenadors – monitors responsables dels equips base és fonamental de cara a que tinguin eines educatives suficients per transmetre els valors positius associats a la pràctica esportiva i al treball en grup. Els avenços fets en aquesta direcció provenen de la col·laboració de la Regidoria d'Esports amb la de Cultura i Lleure, en la programació de cursos per a monitors i directius d'educació en el lleure.

La majoria de les activitats esportives es realitzen en instal·lacions municipals gestionades per l'Ajuntament o bé per les mateixes entitats a través d'un conveni o de cessions. El Complex Esportiu Municipal de Puigverd, que compta amb piscines coberta i descoberta i sales de fitness, és un centre de referència per a tota la població. En aquest complex, a més d'atenció de monitors esportius per a persones que van a practicar individualment esport, també es realitzen un bon nombre de cursos de

diferents disciplines que tenen a veure amb esports nàutics i gimnàs. Val a dir, però que existeixen certes crítiques per la insuficiència de l'oferta, atès que és difícil accedir a un servei que es troba pràcticament saturat.

Quadre 3.7. Clubs Esportius de Castellar

Entitat	Entitat
Aeri Mobel Club	Club Futbol Sala Castellar
Agrupació d'Entitats Esportives de Castellar	Club Gimnàstica Castellar
Athletico Castellar Club Esportiu	Club Pati Castellar
Casino del Racó	Club Tar Kwon-do Word
Castellar Ciclista	Escola de Golf Castellar
Centre Excursionista de Castellar	Escuderia T-3
Club Atlètic Castellar	Hoquei Club Castellar
Club Bàsquet Castellar	Penya Blanc i Blava
Club d'activitats Subaquàtiques Castellar	Penya Ciclista Castellar
Club d'Escacs Castellar	Penya Madridista
Club d'Hoquei Interior Sant Andreu	Penya Solera Barcelonista
Club Domino Castellar	Societat Castellarenca
Club Esportiu Tennis Castellar	Unió Esportiva Castellar

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament.

b. Àmbit cultural

Des de la mirada educativa pròpia del PEC al fer l'anàlisi de l'oferta d'activitats culturals de Castellar es configuren tres grans eixos: les entitats, la programació anual i estable dels equipaments culturals públics, i finalment, la formació en disciplines artístiques. Tot i que en bona mesura les activitats culturals tenen un elevat component educatiu, també n'hi ha que bàsicament posen l'accent en la seva faceta lúdica.

Pel que fa al primer dels tres eixos, l'associacionisme, hi ha dos elements a destacar. Per una banda, el gran nombre de les entitats de teixit cultural de Castellar (Quadre 3.8.). Per l'altra, l'existència d'espais de coordinació i planificació conjunta promoguts per la Regidora de Cultura. Es tracta de quatre comissions: la de Viu la Cultura, la de Festes, la de Festa Major i la de la Mostra d'Oficis Artesans, que com es podrà comprovar algunes les seves funcions està molt vinculada a la programació cultural.

Quadre 3.8. Entitats culturals de Castellar

Entitat	Entitat
Acció Jam Músics de Castellar	Coral Sant Esteve
Agrupación Sierra Charli Brabo	Coral Xiribec
Amics de Sant Antoni Abad	Esbart Teatral de Castellar
Amics Ermita de les arenes	Grup Ball de Bastons
Artilletres	Grup Ball de Gitanes
Ass. La Xarxa	Grup Il·lusió
Ass. Balls de Saló, Tot ballant	Grup Nostra Terra
Ass. Cultural Arxiu d'Història	Grup Pessebristes de la Capella de Montserrat
Ass Amics Balls de Saló	Guspira d'Art
Associació Apicultors	L'Esportiu
Ass. Sardanista Amics de Castellar	Nits Teatre
Banda i Majorettes de Castellar	Orquestra de Castellar
Casino el Racó	Ràdio Club Castellar
Centre Feliuenc	Zona de Ball

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament.

Pel que fa al segon eix, activitats i serveis dels equipaments culturals, una primera consideració és la bona dotació en equipaments culturals que té Castellar. Una bona dotació que es tradueix en una àmplia programació d'activitats de difusió cultural durant tot l'any.

La Biblioteca Municipal Antoni Tort ocupa, des de l'octubre de 2001, la totalitat de l'edifici històric del Sindicat Agrícola Harmonia. Es tracta d'un equipament que forma part de la Xarxa de Biblioteques de la Diputació de Barcelona, i que s'ha convertit en una referència cultural i ciutadana del municipi. A més dels serveis propis de la biblioteca (consulta, préstec), s'hi organitzen activitats de foment de la lectura com *l'Hora del conte*, el tercer dissabte de cada mes, o *l'Hora Golfa del Conte*, que es fa al Bar Harmònic. També s'hi fan exposicions, tallers i programacions de cinema. Finalment, un projecte que està tenint bona acollida és el *Bibliopiscina* que durant l'estiu es fa al Complex Puigverd.

L'altre punt de consulta i documentació de Castellar és **l'Arxiu Municipal**, creat el 1996. Aquest equipament conserva molta documentació que prové de l'activitat municipal i del fons que conservava l'entitat Arxiu Històric de Castellar. El 2002 es van inaugurar les noves dependències a la Plaça de la Llibertat. EL nou equipament, a més de garantir una millor conservació del material, disposa de dotze punts de consulta i de millores tècniques considerables. El Servei d'Arxiu té una vessant de conservació però també una de divulgació. En aquesta última a més del que s'ofereix a les escoles, que

ja s'ha vist en apartats anteriors, s'emmarca la publicació de la revista *Recerca* per tal d'apropar la història local a tota la ciutadania.

Els dos espais de difusió d'Arts Escèniques i de música són **l'Auditori Municipal Miquel Pont i l'Ateneu** (com a Sala de petit format). Actualment l'edifici on estan situats està en obres de remodelació, per la qual cosa ha pres un protagonisme especial **la Sala Blava de l'Espai Tolrà**, l'espai habilitat per poder acollir la programació de l'Auditori i de l'Ateneu mentre durin les obres.

L'Auditori Municipal és l'equipament escènic de Castellar que permet una programació de mitjà-gran format. Acull la programació estable de teatre, música i dansa, i gran diversitat d'activitats ciutadanes. Per la seva banda, l'Ateneu és on es desenvolupa la programació de petit format. A la Sala de Butxaca s'hi programa la Mandràgora.

La Sala Blava de l'Espai Tolrà està començant a jugar un paper en el terreny de la difusió cultural. Tot i que l'Espai Tolrà està concebut com un espai firal, comença a esdevenir un equipament central d'activitat, tant municipal com de les entitats.

També dins d'aquesta xarxa d'equipaments de difusió cultural cal fer esment al **Bar Calissó Art**. Un cafè-teatre situat en un espai municipal en que s'hi programen concerts, exposicions i activitats culturals de petit format que està revitalitzant la vida cultural de Castellar.

Castellar compta amb un atapeït calendari anual d'activitats¹⁴. En aquest calendari es poden diferenciar tres tipus d'activitats: la programació estable, els cicles i activitats relacionades amb el calendari festiu i de fires.

- La programació estable la protagonitzen els cicles de Teatre Música i Dansa de l'Auditori; el cicle de teatre de petit format a l'Ateneu, dinamitzat per l'Esbart Teatral de Castellar; La Mandràgora, plataforma per a joves músics; i la programació del Calissó.
- Els cicles es concreten en els Concerts a la Capella o al Palau Tolrà o projectes que cada cop agafen més anomenada com la Setmana del Pallasso

---

¹⁴ Veure a l'annex el quadre 4.15

que es realitza al març i que compta amb una àmplia programació d'activitats dirigides al públic familiar.

- El calendari festiu i de fires estructura en bona part l'activitat cultural de Castellar. En són exemples l'Aplec de Castellar Vell, la Fira del Trasto, la Mostra Gastronòmica...

El tercer dels eixos, la formació, és el que presenta unes mancances més importants. En concret, hi ha només un servei municipal d'educació no reglada, l'Escola Municipal de Música Torre Balada, i alguna iniciativa privada com l'escola de Dansa Parc o, en un altre nivell, els Tallers d'Art. De fet, en algun moment s'havia parlat de la creació d'una Escola Municipal d'Art que resolgués aquestes mancances.

L'escola Municipal de Música Torre Balada és un centre públic, de titularitat municipal i oficialment reconegut pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. La seva oferta de formació musical es desenvolupa en cinc plans d'estudis que permeten la continuïtat de la formació de l'alumnat ininterrompudament des dels cinc anys fins al primer cicle de grau mitjà: Nivell d'iniciació, Nivell elemental, Grau mitjà, Aula de música moderna i Aula de música per adults. L'oferta d'instruments també és àmplia: instruments de corda, de vent, i en l'aula de música moderna, classes de teclat. L'escola organitza audicions dels alumnes, concerts oberts a la població, i col·labora en activitats culturals de la població. Una de les principals mancances que mostra aquest servei és la falta d'unes instal·lacions adequades per al bon funcionament de l'escola.

L'escola Dansa Parc, es va fundar el 1991 i des de 1995 és un centre autoritzat pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. Una autorització per la qual els alumnes poden cursar el grau elemental de dansa reconegut per la LOGSE. L'objectiu educatiu del centre és la formació de ballarins i ballarines, sense deixar de banda el caràcter lúdic-esportiu de l'activitat. A l'escola, s'imparteixen diferents disciplines de la dansa: clàssica, creativa i espanyola. A més es tracta d'un centre obert a les activitats de Castellar com la Festa Major, el Dia Internacional de la Dansa o l'oferta d'espectacles pel Casal d'Avis.

Els **Tallers d'Art** de Castellar del Vallès és una entitat de recent creació. Anteriorment les seves activitats es feien des del Grup Pessebrista de la Capella de Montserrat. Els Tallers volen ser un punt de reunió per a tots aquells a qui interessa el món de l'art. Programen activitats com anar a veure exposicions, museus i conferències. Porten a terme cursos de pintura i modelatge que tenen lloc al CEIP Mestre Pla de Setembre a Juny.

c. Àmbit de sanitat i benestar social i igualtat

Com ja s'ha vist anteriorment la vinculació del la Regidoria de Sanitat i Benestar Social amb altres àrees municipals i amb les escoles és molt intensa. Ho és perquè és qui impulsa el **Programa Municipal Sociosanitari**, un programa transversal i amb estructura tècnica interdisciplinària que integra un gran nombre de projectes de diferents àmbits. Algunes de les accions ja han estat descrites en apartats anteriors.

Dins l'àmbit de benestar social s'està posant un especial accent en la intervenció socioeducativa amb joves de 8 a 16 anys en situació de dificultat. Ja s'han comentat alguns elements en l'apartat anterior quan es feia referència a l'àmbit de lleure infantil i juvenil. En concret s'ha parlat del projecte TRIA, a través del qual s'articulen els serveis dirigits a joves amb necessitats socioeducatives específiques. Concretament, es porten a terme cinc projectes:

- La Casa de les 3 Moreres. Adreçat a infants de 0 a 3 anys i a les seves famílies on s'ofereix un espai per relacionar-se i jugar, amb la possibilitat d'intercanviar experiències i resoldre aquells dubtes que es plantegen relacionats amb el desenvolupament dels infants.
- Projecte TRIA – Ludoteca Les 3 Moreres – infants de 8 a 12 anys. Intervenció i seguiment d'infants amb dificultats socials o en vulnerabilitat amb acompanyament individualitzat durant el temps de lleure.
- Projecte TRIA – Casal de Joves – adolescents de 12 a 16 anys. En el casal es treballa conjuntament amb joves que tenen dificultats socials i joves que no en tenen, de manera que s'evita l'estigmatització i s'afavoreixen relacions normalitzades en el temps de lleure.
- Projecte de Suport Socioeducatiu (infants i joves de 6 a 16 anys). Suport per a infants i adolescents amb dificultats socioeducatives.
- Projecte de transició escola-treball. Adreçat a adolescents de 15 i 16 anys que tot i que han d'estar escolaritzats per diferents situacions tenen dificultats d'integració en els centres. Els alumnes de la Unitat d'escolarització compartida (UEC) participen durant les tardes en el projecte d'inserció laboral que es desenvolupa en conveni amb alguns establiments.

També dins aquest àmbit cal fer esment als projectes que desenvolupen entitats com l'Obra Social Benèfica, Via Solidària o Càrites, o al projecte d'atenció psicosocial Arc de Sant Martí. Aquest últim, es tracta d'un servei especialitzat d'atenció i d'ajuda al desenvolupament per a persones amb malalties mentals. El nombre d'usuaris del programa està estabilitzat en una seixantena de persones dividides en quatre grups depenent de les característiques i necessitats de les persones.

d. Àmbit de promoció econòmica i ocupació

El Departament de Promoció Econòmica i Ocupació de Castellar (DPEIO) col·labora amb la Generalitat per realitzar cursos de formació professional. Les persones o col·lectius interessats en el servei de formació han de presentar la demanda vinculada al lloc de treball a que es vol accedir. Prèviament, és necessari apuntar-se a la borsa

de treball. En resposta a les demandes es fa la programació anual que sol especialitzar-se en cursos de formació professional en temes administratius, geriatria, sector de metall i informàtica.

La renovació de les dependències del DPEIO va suposar un pas endavant important i una millora qualitativa de la seva oferta formativa. A l'equipament del Carrer Sant Llorenç, a més de les oficines del DPEIO, hi ha la seu de l'Associació de Comerciants i l'Oficina del Pla Estratègic. A més de l'aula amb capacitat per a 60 persones, que també funciona com a sala d'actes, hi ha diverses aules de formació ocupacional dotades amb l'equip informàtic pertinent. La Nau 10 situada al Polígon Industrial de Can Carner també està gestionada pel DPEIO i compta amb mitjans suficients per a oferir cursos del sector metal·lúrgic i mecànic.

Durant el 2005 un total de 54 persones van participar als quatre cursos de formació ocupacional que la Generalitat va concedir a Castellar. Un aspecte a destacar d'aquests cursos és l'alt grau d'inserció en el mercat laboral, d'aproximadament un 70%.¹⁵

Quadre 3.9. Cursos de Formació Ocupacional Castellar

Curs	Participants
iniciació a internet	15 alumnes, dones de diferents edats
aplicacions informàtiques de gestió	15 alumnes, dones de diferents edats
ajustador mecànic	11 alumnes, nois menors de 25 anys
de cuina	13 alumnes, dones de totes les edats i un home

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament.

e. Àmbit de noves tecnologies i societat del coneixement

Castellar a través del departament de Societat del coneixement, adscrit a alcaldia, desenvolupa el Pla Director per la Societat de la Informació i el Coneixement (PDSIC). Dins aquest pla, en l'eix e-societat, s'emmarca la primera edició de cursos d'informàtica i internet, que s'ha tancat el mes de febrer. Els cursos d'informàtica i internet gratuïts i oberts a tothom els ha ofert l'Ajuntament amb la col·laboració de la Diputació de Barcelona.

L'oferta formativa estava composta de quatre cursos: recursos a internet, ofimàtica mitjançant programari lliure, retoc fotogràfic i creació de pàgines web i s'han fet tres

¹⁵ Dades extretes d'una notícia apareguda a la web municipal el 3 de març de 2006

edicions de cadascun dels mateixos en diferents horaris. Per tant, s'han realitzat un total de 12 cursos que han comptat amb 105 alumnes. A més d'aquests cursos, el DPEIO, fa quatre cursos *d'informàtica al teu abast*. Enguany, per el curs d'informàtica bàsica s'han rebut més de 200 noves sol·licituds.

f. Àmbit de Medi Ambient

L'any 2000 es va crear el Fòrum Ambiental de Castellar per tal de debatre i prioritzar les accions del Pla d'acció Ambiental. Es reuneix un cop cada mes i mig i aglutina a entitats i persones interessades en temes mediambientals.

Les campanyes d'educació ambiental que s'impulsen tenen per objectiu formar a la ciutadania en el respecte ambiental, especialment els més petits. Per fer-ho es desenvolupen diferents campanyes anuals:

- **Dia sense cotxes, 22 de setembre:** es cerca un major ús del transport públic i mitjans alternatius i evitar l'agressió ambiental dels cotxes.
- **Dia Mundial del Medi Ambient, 5 de juny:** es mira de traslladar a Castellar la iniciativa de l'UNESCO.
- **Netegem el nostre entorn, primavera:** Campanya anual, per primavera, que proposa netejar una zona deteriorada de l'entorn natural de Castellar. Es realitza en col·laboració entre la Regidoria i entitats.
- **Setmana Verda, primavera:** des de l'any 1996 es dedica una setmana a temes i activitats que giren entorn al Medi Ambient.
- **Projecte Rius:** des de l'any 2002 l'Ajuntament de Castellar forma part en aquest projecte que consisteix en la responsabilització per part de la ciutadania de trams del riu. Es tracta de fer dues sortides anuals a un tram del riu Ripoll, a la primavera i a la tardor, per controlar-ne el seu estat. La iniciativa sorgeix de la Fundació Hàbitats que va signar un conveni amb l'Ajuntament el 2001.

3. SÍNTESI DEL MAPA DE RECURSOS EDUCATIUS

- A més d'existir un bon nombre d'agents educatius, aquests tenen majoritàriament consciència de ser-ho. Sector públic, escoles, entitats i empreses privades conformen un mapa ric i divers. A aquest fet, cal sumar-hi la bona dotació en equipaments culturals, esportius, juvenils i per a la gent gran que possibilita aquesta àmplia oferta d'activitats educatives.
- Es manté **un teixit associatiu molt vinculat a la realitat de Castellar**. Predominen els àmbits cultural – majoritàriament cultura tradicional i popular – i esportiu. Tot i que moltes de les seves activitats tenen una clara vessant educativa encara queda camí per fer en la formació de monitors esportius o en posar l'accent en la transmissió de valors més enllà de la vessant lúdica de les activitats.
- **La Guia Didàctica de Castellar és una eina excel·lent** per posar a disposició de les escoles tots els recursos educatius dels que es disposen. El treball en aquesta direcció ha estat molt profitós.
- **La transversalitat en el treball** de diferents àrees de l'Ajuntament permeten una visió integral de la realitat. Un exemple a seguir en aquesta manera de treballar és el **Programa Municipal Sociosanitari** en el qual s'incorporen moltes actuacions de caràcter educatiu.
- Hi ha una **bona implicació del sector privat i empresarial en diferents campanyes i recursos educatius**. Per exemple, les visites d'escoles a les empreses o campanyes específiques que s'ha dut a terme amb el comerç.
- **En l'àmbit del lleure infantil i juvenil es constata la presència, quasi bé única, de l'administració pública** a l'hora d'organitzar l'oferta d'activitats. En bona mesura aquest fet respon a la debilitat que travessa el teixit associatiu d'aquest àmbit.
- Es constaten **algunes mancances en la formació en disciplines artístiques**. En l'àmbit públic l'únic agent és l'Escola Municipal de Música Torre Balada, que compta amb unes instal·lacions poc adequades per a desenvolupar la seva tasca.

- S'està fent una **bona tasca d'intervenció i seguiment amb infants i adolescents amb dificultats socials i d'aprenentatge** a través del Projecte TRIA. Una tasca que té més recorregut gràcies a programes de transició escola-treball que es desenvolupen des del DPEIO i la UEC.

		INFANTS	JOVES	ADULTS	GENT GRAN
LA PRÀCTICA	Esportiva	Instal·lacions esportives			
		Entitats i clubs esportius			
	Cultural	Biblioteca Municipal Antoni Tort			
		Arxiu Municipal			
		Entitats culturals			
		Escola Música Torre Balada			
	Escola Dansa Parc				
LA TROBADA LÚDICA	Espais	Ludoteca Les 3 Moreres	Casal de joves		Casals d'avis
		Esplais			
	Activitats	Trobades lúdico-esportives			
		Casals de vacances		Calendari festiu	
LA TRANSMISSIÓ DE CONEIXEMENTS	Reglats	Escoles		Escola d'Adults	
		Cursos de formació ocupacional			
	Cultura	Programació Auditori Miquel Pont			
		Programació Ateneu – Sala de Butxaca			
		Programació Sala blava de l'Espai Tolrà			
		Programació Calissó – Bar Harmònic – Altres espais petit format			
	Pensament			Escola de Pares	
				Cicle "Parlem de..."	
	Cicle conferències de la Biblioteca				
Entorn	Guia Didàctica				

EL MAPA DE VISIONS SOCIO-URBANES I EDUCATIVES

Aquest capítol recull les principals visions educatives que les persones consultades (responsables tècnics, polítics, d'entitats, centres escolars, ciutadans "anònims"...) han formulat a propòsit de la situació educativa del Castellar. Per tant, aquí s'exposen les percepcions existents de la realitat; són, per tant, visions de caràcter subjectiu. És a dir, **no s'han de correspondre necessàriament a la realitat**, però que sí que són viscudes com a reals per a les persones que les expressen.

Es pretén que en el present mapa es sistematitzin aquest conjunt d'opinions de manera que es puguin determinar quins són els reptes i elements de reflexió centrals que s'han detectat.

El mapa de visions socio-urbanes i educatives s'ha nodrit de dues fonts principals:

- **Vint-i-set entrevistes** en les quals hi han participat **trenta - dues persones**, provinents de diversos àmbits de la ciutat.

Àmbits d'on provenen les persones entrevistades	Nombre
Responsables polítics i tècnics del sector públic	13
Representants entitats (àmbits: educació, cultura, esports, solidaritat i cooperació, grups joves)	15
Representants teixit empresarial	2
Ciutadania a títol individual	2
TOTAL	32

- **Dues jornades** de treball en que s'han aprofitat espais de participació ja existents (Consell Escolar Municipal i el Fòrum Ambiental).

El contingut que s'ha generat en aquests diversos espais s'ha sistematitzat en el següent mapa.

1. LES VISIONS SOCIO-URBANES

Entre la proximitat i l'aïllament: una situació interessant dins l'AMB

Castellar ocupa una posició dins l'Àrea Metropolitana de Barcelona que li permet ser equidistant en termes de proximitat i d'aïllament respecte les zones més poblades i, per tant, més dotades de serveis. Aquesta situació es percep en termes de privilegi: s'està el suficientment a prop per beneficiar-se dels equipaments i els serveis que ofereixen els municipis més grans de l'Àrea Metropolitana (Sabadell, Terrassa, Barcelona), a la vegada que es manté allunyat de les externalitats negatives d'aquests municipis (pol·lució, excessiu poblament, etc.) i es pot gaudir de la proximitat a la natura. Per tant, es tracta d'un municipi plenament inserit dins les dinàmiques de l'Àrea Metropolitana, tot preservant una qualitat de vida força elevada, sobretot vinculada a la proximitat a un entorn natural privilegiat.

No obstant, es creu que l'actiu del fet de disposar d'un entorn natural únic no es troba suficientment explotat. Tot i ser una de les principals portes d'entrada al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac, es creu que Castellar no en treu prou profit.

La intensa relació amb Sabadell: avantatges i inconvenients

Dels municipis veïns, Castellar estableix una relació especialment intensa amb Sabadell degut a la seva proximitat (en transport privat, la distància es pot recórrer en uns deu minuts). Aquesta relació, però, no s'estableix en termes d'igualtat, sinó que és en bona mesura unidireccional (de Castellar a Sabadell). Tot i que es reconeixen els avantatges que suposa tenir Sabadell tan a prop, això ha dificultat el desenvolupament d'un "microclima" propi, sobretot en els àmbits del comerç i l'oci. Per això es considera que l'oferta comercial de Castellar, tot i que és àmplia i que ha millorat els darrers anys, encara es manté força subsidiària de la de Sabadell. De la mateixa manera, Castellar no disposa d'una oferta àmplia en locals d'oci (restauració, bars, cinemes) perquè la principal zona d'aquestes característiques de Sabadell (l'Eix Macià) està molt aprop.

Tot plegat provoca que un dels principals inconvenients expressats de Castellar sigui la manca de tots aquests espais comercials i d'oci, que resten *vida* al poble. Així, es manté la tendència a "marxar cap a Sabadell", tant per part dels joves com dels adults,

“per sortir”, sobretot, i per anar a comprar. D'aquí que es tingui la visió que a Castellar, els dissabtes a la tarda i els diumenges “no hi ha ningú al carrer”.

Tot i que aquesta és una visió majoritària i força coincident amb la realitat, també és cert que s'apunten alguns elements de canvi. La remodelació que s'està duent a terme de la Plaça Major es creu que pot ser una bona oportunitat per afavorir la creació d'un centre comercial i lúdic de referència. D'aquesta manera es podria “retenir” als ciutadans perquè es quedessin a Castellar, de la mateixa manera que fins i tot es podrien començar a “atraure” persones de municipis veïns. D'aquesta manera, la relació que s'apuntava només unidireccional envers Sabadell es podria començar a equilibrar.

La conservació de la “mesura humana” del territori

La percepció que Castellar està creixent és àmpliament compartida pels seus habitants. Aquest creixement continuu dels últims anys genera el temor de perdre la “mesura humana” del territori. És a dir, que en un moment donat, es descontrola la situació i això suposi la disminució de la qualitat de vida que ofereix actualment Castellar. Tot i aquesta por a créixer massa existeix, els ciutadans es remeten, per una banda, als límits que estableix el Pla General d'Ordenació Urbanística i, per l'altra, a les figures de protecció de bona part del territori. Per tant, Castellar continuarà creixent, però no gaire més, i es mantindrà, doncs, en una dimensió mitjana que permet combinar, en la justa mesura, l'anonimat de les ciutats i les relacions de veïnatge dels pobles.

El creixement de Castellar bàsicament l'estan protagonitzant, en primer lloc, persones provinents de la mateixa comarca i de la resta de l'Àrea Metropolitana (amb un perfil majoritari de parelles joves amb fills petits o en edat de tenir-los) i, en segon lloc i en nombre molt inferior respecte altres municipis de l'AMB, immigrants extracomunitaris. Envers aquests dos col·lectius, no s'expressen dificultats ni problemes de convivència greus, però en canvi sí que s'apunta que la integració (en la vida social i associativa del poble) és lenta.

“Ser de Castellar”, un sentiment expressat amb intensitats concèntriques

El sentiment de pertinença a Castellar s'expressa amb intensitats concèntriques. És a dir, a mida que hom s'allunya del casc antic, el sentiment de “ser de Castellar” sembla

que es dilueixi. Això s'explica, en part, pels diversos moments i tipus de poblament del territori. Els de Castellar "de tota la vida" viuen al centre urbà més antic i són els que de forma majoritària participen en les activitats tradicionals del poble i formen part de les entitats històriques (L'Esbart, el Ball de Plaça, les Corals, la Unió Excursionista). A mida que t'allunyes del centre (primer l'eixample, després les zones noves, finalment les urbanitzacions), el sentiment de pertinença no hi és tant present. Evidentment, hi ha excepcions notables ja que podem trobar graus de vinculació amb el territori diversos a totes les zones del municipi.

Tanmateix, aquesta situació està canviant. A mida que Castellar creix guanya terreny el sentiment de "ser de Castellar" respecte al que expressa un vincle més feble amb el territori. I això passa perquè augmenten els espais de referència urbana, el nombre d'activitats i serveis per a la població, etc. Un dels espais més clars i que ha estat àmpliament reconegut és l'Espai Tolrà i el seu entorn més proper; està situat en un indret estratègic per relligar el casc antic i les zones de nova urbanització. La Plaça Europa és un altre dels indrets que està ajudant a eixamplar els límits territorials presents a l'imaginari col·lectiu.

El compromís amb l'espai públic, en entredit

Una de les queixes més generalitzades és la manca de compromís amb l'espai públic d'algunes persones, l'incivisme. Els comportaments incívics més esmentats en el cas de Castellar tenen a veure amb la brutícia del poble, la circulació i la certa inseguretat que ha generat la violència del col·lectiu skin.

Es creu que en els darrers anys ha augmentat la brutícia dels carrers i places. Alguns apunten que la situació s'agreuja en el cas dels excrements dels animals domèstics en els parcs i les places, sobretot en els espais de joc infantils.

Una altra queixa més o menys generalitzada se situa en els problemes derivats d'un augment considerable de la circulació al centre del poble. Hi ha veus que apunten que degut al creixement de Castellar, la mobilitat al casc urbà s'ha fet insostenible, amb manca d'aparcament, embussos freqüents (sobretot a les hores punta), soroll de les motos...

Un tercer element que s'ha explicitat en més d'una vegada és la "pèrdua" de la tranquil·litat del poble. Un dels factors que s'apunta com a més determinant d'aquesta pèrdua ha estat l'aparició de comportaments violents per part del col·lectiu skin. Tot i que s'aprecia que s'han dut a terme passos per resoldre el problema i que cal destacar en positiu que el municipi ha pres consciència de la situació (la col·laboració entre la Plataforma ciutadana, creada després dels esdeveniments de l'any 2003, i l'Ajuntament ha donat alguns fruits), hi ha qui creu que s'haurien de dur a terme accions més decidides (des dels diversos àmbits) per eradicar aquest fenomen.

S'apunta que una part d'aquests comportaments incívics esmentats pot estar relacionat amb una feble vinculació amb l'entorn més proper, amb la manca d'un compromís clar amb els espais i els afers comuns. S'apunta, doncs, que cal avançar decididament en el treball per enfortir el sentiment de pertinença, en la relació entre persones i territori. Aquesta tasca ha de portar, també, a incloure a tots els col·lectius i grups d'edat en la definició d'aquest espai que compartim; en definitiva, en incidir sobre quin model de poble es vol construir.

Uns serveis públics desbordats

L'elevat ritme de creixement ha tingut un impacte directe sobre els serveis públics. La dotació de serveis no ha augmentat en la mateixa proporció que el nombre d'usuaris. Això fa que s'exerceixi una forta pressió sobre els serveis més bàsics, alguns dels quals es considera que estan saturats o propers a la saturació. A aquesta situació se li afegeix el fet que el nivell d'exigència d'alguns ciutadans envers l'Administració és molt elevat. Hi ha qui considera que les persones novingudes a Castellar esperen trobar la mateixa dotació de serveis que en les seves ciutats d'origen; això faria que davant una dotació de serveis més limitada, augmentin les seves queixes envers l'Ajuntament. Sigui com sigui, segons les opinions expressades, el problema prové que la resposta a l'hora de proveir de més recursos i de més serveis al municipi no s'ha fet amb tanta rapidesa com el creixement poblacional.

2. LES VISIONS DE L'ÀMBIT ESCOLAR

Sensibilitat educativa

Es destaca, des de la comunitat educativa local, el recolzament que l'Ajuntament presta als centres escolars del municipi i la bona predisposició existent a l'hora de resoldre qüestions de diversa índole que els afecten.

Així mateix, es considera que el fet d'haver tirat endavant l'elaboració del PEC és un indicador de la *sensibilitat educativa* que té l'Ajuntament. Tot plegat propicia que existeixi un bon clima, en general, entre les escoles i l'Ajuntament, independentment de la seva titularitat. Així mateix, les escoles mostren un nivell d'implicació elevat en les activitats que s'organitzen des del municipi.

Pel que fa a les expectatives que ha generat el PEC en més d'una ocasió s'ha expressat que es tracta d'una bona oportunitat, que cal aprofitar, per consolidar el treball que ja s'està fent en diversos àmbits, així com per incidir sobre aspectes nous sobre els quals fins ara no s'ha actuat.

L'impacte del creixement sobre el mapa escolar

Una de les conseqüències més clares del ritme accelerat de creixement de Castellar és l'impacte sobre el Mapa escolar. En els darrers anys, per poder escolaritzar a tot l'alumnat, s'han hagut d'adoptar mesures provisionals tals com la ubicació de grups – classe en diversos centres a l'espera de la finalització de les obres corresponents a la seva escola.

Aquesta situació de canvi constant del mapa escolar (gairebé cada curs s'ha produït l'obertura d'un centre o la posada en marxa d'una nova línia) ha generat la sensació que ha fallat la planificació escolar, tenint en compte que s'estava produïnt un creixement poblacional molt important i que aquest era relativament fàcil de preveure. Tot i que aquesta sensació de manca de previsió existeix, també es reconeix que l'Ajuntament posa els mitjans per suplir les mancances més greus i per reduir els inconvenients d'aquestes situacions de provisionalitat.

Per evitar, de cara al futur, que es tornin a repetir aquestes situacions i constatant que els centres arriben als seus límits d'ocupació en molt poc temps, ja s'apunta la necessitat de començar a fer les gestions per a disposar d'una sisena escola d'infantil i primària i d'un tercer institut de secundària.

L'educació infantil de primer cicle, la gran absent

A l'hora de parlar de les característiques del mapa escolar de Castellar, un dels punts febles que més àmpliament s'esmenta és la manca d'una escola bressol de titularitat pública. Aquesta situació es contraposa a una realitat que mostra un elevat nombre d'infants d'entre 0 i 3 anys. Es tracta, doncs, d'una demanda important, que cada vegada s'expressa amb més força, que no troba resposta en l'àmbit públic.

Per fer front a la situació, existeix el compromís de l'actual govern municipal de cobrir, fins l'any 2008, 180 places públiques d'educació infantil de primer cicle. A hores d'ara, aquest objectiu s'està cobrint mitjançant una subvenció que reben les famílies per fer front a les despeses de l'escolarització en les llars d'infants privades del municipi. No obstant, es creu que aquesta mesura és insuficient (no es cobreixen tots els costos ni la subvenció arriba a totes les famílies) i, per tant, s'apunta que la solució passaria per posar en funcionament un centre públic.

Tot i que el servei que presta la Casa de les 3 Moreres és àmpliament valorat, es creu que no substitueix la tasca que hauria de fer una escola bressol. Com veurem més endavant, es caracteritza com un recurs educatiu, important, amb un accés que es percep restringit.

L'escola, punt de trobada i porta d'entrada

Les escoles exerceixen de punt de trobada de la gran majoria dels nens i joves de Castellar (tant els que ja fa temps que hi viuen com els que acaben d'arribar) i de porta d'entrada al coneixement de l'entorn (l'espai físic, els serveis, les activitats...).

Així, es creu que l'escola és l'espai natural de trobada; a l'escola hi coincideixen tots els infants i joves, independentment del temps que faci que viuen a Castellar i independentment del seu origen. Això fa que es reconegui la importància que tenen els

centres educatius per a la integració dels nouvinguts i com a espai de coneixença i de convivència de totes les persones que viuen a Castellar.

L'escola és el primer agent que treballa el coneixement de l'entorn. És a dir, gràcies a les escoles, les famílies nouvingudes entren en contacte amb la realitat del territori: el coneixement del seu espai físic i natural, les seves festes, les seves entitats, els serveis municipals, etc. Per tant, l'escola esdevé per a moltes famílies la principal porta d'entrada per conèixer com és aquest entorn nou per a elles.

La Guia Didàctica, un gran recurs per sedimentar el vincle entre escoles i territori

Des de diversos àmbits (de les escoles a les famílies, de l'àmbit associatiu al sector privat), la Guia Didàctica és reconeix com un molt bon recurs per treballar el coneixement de l'entorn. Una de les millors maneres d'aconseguir que el vincle amb el territori sigui notable (que creixi el sentiment de pertinença i, per tant, que es reforci la cohesió social) és el coneixement de la realitat que ens envolta. La Guia Didàctica és l'instrument que ha sistematitzat tota l'oferta d'activitats que es posa a l'abast de les escoles de Castellar per a conèixer aquest entorn.

Les escoles de Castellar, tant les públiques com les concertades, tenen a la Guia Didàctica com un recurs de referència.

3. VISIONS DE L'EDUCACIÓ MÉS ENLLÀ DE L'ESCOLA

3.1. Sobre els recursos educatius

Punt de partida: una bona base

Es considera que Castellar disposa d'un bon conjunt de serveis, equipaments i activitats que poden utilitzar-se com a recursos educatius.

De l'expressió "a Castellar s'hi fan moltes coses" se'n pot extreure que existeix un nivell d'activitat alt en àmbits diversos (cultura, esport, lleure, dinamització comercial) i que la ciutadania en té constància. En alguns casos, fins i tot s'ha dit que s'està situat per sobre la mitjana dels municipis de la dimensió de Castellar.

D'aquesta base de recursos sobresurt en importància la dotació d'instal·lacions esportives: es disposa de dos pavellons coberts, més un altre en construcció, una pista d'atletisme, un camp de futbol, pistes de tennis, pistes poliesportives, piscina coberta i piscines descobertes i un espai de fitness. En els àmbits cultural i de lleure infantil i juvenil, tot i que el nombre d'equipaments lògicament és inferior, també s'esmenta la important quantitat d'iniciatives i projectes en funcionament que incideixen sobre aspectes diversos.

Començar a treballar en xarxa

Tot i que el punt de partida (en termes de serveis, equipaments i activitats) objectivament és força bo, es considera que ha mancat un treball en xarxa efectiu entre els diversos serveis i equipaments. Es reconeix que a Castellar "s'hi fan moltes coses", però s'apunta que en alguns casos potser no faria falta posar en funcionament noves activitats o iniciatives i, en canvi, sí que s'hauria de treballar l'optimització dels recursos existents, tot buscant les possibles sinergies que es poden establir entre ells.

En aquest sentit, una de les principals crítiques que es fan és que no es funciona amb xarxa o, en tot cas, que aquest model no acaba de rutllar. Des de la mirada tècnica, s'apunta que s'han començat a donar passos importants en l'àmbit dels serveis a les persones a través del projecte *Pluràlia*, que suposa un treball transversal de diversos departaments i diversos agents de la ciutat relacionats amb un tema específic, que

cada any canvia. No obstant, sembla que la tasca que s'està fent no ha suposat un canvi substantiu de la percepció de la gent. Aquí s'apunta que potser també cal tenir en compte el factor comunicatiu, com s'arriba a comunicar a les persones, com es transmet la feina que s'està fent.

L'Espai Tolrà, una oportunitat que s'ha d'aprofitar

L'Espai Tolrà és l'equipament sobre el que hi ha bolcades més expectatives. Es reconeix la seva importància com a nou espai de referència per a aquest nou Castellar.

No obstant, també s'apunta que cal acabar de condicionar-lo segons els usos a que es vulgui destinar, més enllà de les grans fires comercials. Per exemple, com espai de difusió cultural, cal que se'n millori la sonorització i l'espai destinat als espectadors.

Tot i que es tracta, doncs, d'una infraestructura inacabada (en aquest sentit que s'acaba d'apuntar) i que encara li queda per explorar les potencialitats que té a l'hora d'acollir activitats diverses, s'apunta l'oportunitat que suposa a l'hora de relligar el territori. L'Espai Tolrà es troba situat estratègicament, a mig camí del nucli urbà més antic i de les zones de nova urbanització o d'urbanització més recent.

Per això es creu que l'Espai Tolrà pot desenvolupar un nou pol d'activitat dins d'una realitat urbana que creix. Tanmateix, s'apunta que per aconseguir situar l'Espai Tolrà en un espai de referència, cal relligar-lo amb l'entorn urbà més proper.

La necessitat d'accentuar el component educatiu de l'esport

Tal i com ja ha quedat apuntat, gràcies a unes bones instal·lacions, Castellar permet una pràctica esportiva diversa i de tots els nivells: des de la iniciació a la pràctica més professionalitzada. Si bé pel que fa a la vessant infraestructural les demandes queden en bona mesura cobertes, s'apunta que no existeix una correspondència clara, en termes pràctics, entre l'esport i l'educació.

Tal i com passa gairebé a tot arreu, existeix una certa divergència entre el discurs (tothom reconeix el paper que ha de jugar l'esport a l'hora de transmetre valors) i la pràctica (en al que hi preval un model competitiu). Aquesta situació no es produeix de forma exclusiva a Castellar, sinó que es tracta d'una realitat molt extesa. Val a dir,

però, que s'han expressat algunes voluntats de canvi, fet que mostra que s'obren possibilitats de treballar per un canvi de rumb.

La Biblioteca, espai de referència

La Biblioteca Municipal és un dels equipaments més àmpliament referenciat per part dels ciutadans, fet que denota que és un dels serveis públics més utilitzats. De les activitats que impulsa la Biblioteca, *L'hora del conte* (públic infantil) i *L'hora golfa del conte* (públic adult) són les que, segons les opinions expressades per les persones consultades, tenen més acceptació.

La Biblioteca, igual que passa amb els centres escolars, s'ha convertit en una porta d'entrada per conèixer la ciutat (els seus serveis, les activitats que hi tenen lloc, l'existència de diverses entitats...). Es podria dir, doncs, que les escoles despleguen aquest paper de cara a les famílies i els alumnes nous, mentre que la Biblioteca ho fa de cara a la resta de la població, que no té necessàriament un vincle directe amb el món escolar.

L'accés a alguns recursos es creu limitat

Tot i que es parteix de la visió àmplia que Castellar disposa d'una bona base de recursos que poden ser considerats educatius, s'apunta com a principal inconvenient que l'accés, a algun d'aquests recursos, és restringit.

Els dos casos que s'han esmentat més vegades són el Complex esportiu municipal de Puigverd (la piscina) i la Ludoteca de les 3 Moreres. La piscina municipal, dins del Complex de Puigverd, es gestiona, mitjançant concessió, per l'empresa UBAE. La gestió externalitzada del servei, tot i que es troba sota la supervisió de la Regidoria d'Esports, pot ser percebuda com una primera barrera d'accés al servei. Però més enllà d'aquesta sensació, que a vegades no es fonamenta en fets reals i demostrables, la visió que és difícil fer ús de la piscina ve, en bona mesura, pel fet que és un servei molt utilitzat i en algunes franges horàries i en algunes activitats es troba proper a la saturació.

L'accés a la Ludoteca les 3 Moreres també es percep limitat. El fet que per utilitzar el servei s'hagi de formalitzar una inscripció a principi de curs impedeix que se'n pugui fer un ús més generalitzat i no tan pautat. Es reconeix, doncs, que és una iniciativa

interessant de d'un punt de vista educatiu, però en general es creu que s'hauria d'adoptar un model d'accés diferent.

El nou Castellar i el teixit associatiu, dues realitats que no s'acaben de trobar

Es creu que tot i que hi ha activitats organitzades per les entitats que es mantenen força vives, s'hauria de potenciar més el vincle entre les entitats i les inquietuds que puguin tenir (o es puguin fomentar) de les persones nouvingudes. La sintonia de les entitats històriques amb els nous veïns i veïnes no acaba de funcionar.

Si bé aquesta situació és força generalitzable a altres realitats territorials, les entitats podrien jugar un paper de porta d'entrada i d'acollida important, tal i com està passant amb altres recursos educatius. Si l'obertura de les entitats als nouvinguts s'aconsegueix, de retruc, s'injectaria una bona dosi de vitalitat al teixit associatiu.

3.2. Sobre els infants

Les activitats infantils, el nexa d'unió de tots els Castellars

Les activitats que habitualment reuneixen a més persones són les que van dirigides al públic infantil i familiar. Atès que es tracta d'una demanda objectiva important, s'han desenvolupat i consolidat un bon conjunt d'activitats emmarcades dins del lleure infantil.

Es considera, doncs, que caldria aprofitar la celebració d'aquestes activitats per potenciar els vincles entre les famílies i entre aquestes i la realitat de Castellar. Per tant, s'està d'acord en que cal aprofitar l'existència d'una base i la presència d'un conjunt de persones disposades a participar (tot plegat, un actiu important) per treballar a favor de la cohesió.

Uns esplais que perden força

Si la cara de la moneda se situa en la quantitat d'activitats infantils existents i la bona resposta que tenen, la creu la protagonitzen les entitats de lleure infantil o juvenil, és a dir, els esplais. No es pot establir una correlació directa entre l'emergència d'activitats infantils organitzades bàsicament des de l'Administració i la pèrdua de força que han experimentat els dos esplais de la ciutat (Esplai Xiribec i Esplai Sargantana), però sí

que es pot afirmar que són coincidents en el temps i que poden estar relacionades. Aquesta situació es repeteix en altres àmbits i és força habitual a Castellar: el sector públic agafa la responsabilitat de tirar endavant iniciatives (segurament es millora l'organització, es professionalitza el servei) de les quals abans se n'encarregava el tercer sector.

3.3. Sobre els adolescents i els joves

La manca d'ofertes d'oci atractives provoca "la fuga" dels joves

La manca d'una oferta d'oci més o menys àmplia a Castellar (restaurants, bars, cinemes, locals nocturns, etc.) ha provocat que s'hagi acabat instaurant la tendència de la gent, especialment els joves, a marxar de Castellar a l'hora de passar el seu temps lliure. De forma gràfica es diu que els joves de Castellar, els caps de setmana, es troben i queden a l'Eix Macià o a la Rambla de Sabadell. Aquest costum fa que Castellar es quedi "sense" jovent durant aquests períodes de temps. També és cert que hi ha qui analitza aquesta situació en positiu, tot recordant que la manca de locals d'oci nocturn evita les molèsties que es generen habitualment entorn aquest tipus d'establiments (soroll, brutícia) i, per tant, es preserva la tranquil·litat que caracteritza la vida a Castellar.

En el cas de la franja dels adolescents, la situació s'agreuja davant les dificultats existents a l'hora de desplaçar-se a les localitats veïnes. D'aquí que la línia d'autobús que uneix Castellar i Sabadell sigui especialment utilitzada, els caps de setmana, pels adolescents i joves de Castellar.

I amb els joves què fem?

S'ha copsat la percepció que la franja d'edat que queda menys coberta pels recursos educatius de la ciutat són els joves. Tal i com s'ha comprovat en el Mapa de Recursos Educatius i corroborat amb l'opinió de la gent, les necessitats culturals, esportives, de lleure poden ser satisfetes a través dels equipaments i activitats fins a, aproximadament, els setze anys. El Casal de Joves seria el darrer equipament que els joves prenen com a referència. A partir d'aquest moment, disminueixen considerablement el nombre d'activitats dirigides a aquesta franja d'edat. Aquesta

situació s'explica, en bona part també, per la dificultat que té l'abordatge d'una època complexa en la vida de totes les persones.

A les dificultats existents a l'hora d'elaborar una oferta que pugui ser atractiva pels joves, en el cas de Castellar, se li uneix la manca d'iniciatives privades que, tot i que molt estandarditzades, generen un ampli interès entre els joves.

Una de les iniciatives que més bona acceptació ha tingut entre els joves i que es valora positivament ha estat la construcció d'una pista de skate. No obstant, hi ha veus que en lamenten la seva ubicació: la pista de skate es troba situada al Polígon Industrial Pla de la Bruguera, en un indret força allunyat del nucli urbà. No només se senyalen els inconvenients del desplaçament, sinó que aquesta ubicació perifèrica denota la voluntat d'aïllar, en certa manera de marginar, segons algunes opinions expressades, el lleure juvenil que pot "molestar" a la resta de la població. En aquest sentit, es creu que s'ha perdut una bona oportunitat per aprofitar les dinàmiques que es generen al voltant d'aquesta activitat i treballar aspectes que afecten al col·lectiu jove a partir d'aquests espais que els aglutinen.

Vitalitat en el sí de les entitats juvenils

Tot i que el panorama juvenil sembla dibuixar-se molt fosc a causa de les qüestions analitzades, s'ha percebut una renovada vitalitat de les entitats juvenils (enteses com les entitats d'àmbits diversos que reuneixen al seu voltant a joves). En relativament poc temps s'han creat noves entitats juvenils que recullen les inquietuds de persones interessades en implicar-se en "coses pel poble".

Aquestes noves entitats recullen els interessos d'uns joves que no semblen trobar ja el seu espai en algunes de les entitats històriques del moviment associatiu de Castellar. Sense dubte, es tracta d'una situació que cal aprofitar i posar en relació amb les iniciatives existents en els diversos àmbits.

3.4. Sobre els adults

La diversificació de l'oferta cultural, aspecte valorat positivament

La manca d'una oferta d'oci en forma de restaurants i bars nocturns també afecta a les persones adultes que, tal i com passa amb els joves, tenen tendència a marxar de Castellar en el moment de gaudir del seu temps lliure. No obstant això, aquesta situació sembla que està començant a canviar gràcies a l'aparició d'alguns establiments que permeten "sortir a sopar o a prendre una copa" per Castellar. Les zones d'urbanització més recent són les que estan acollint l'aparició d'aquesta oferta, encara incipient. S'apunta que la remodelació de la Plaça Major pot ser un petit revulsiu en aquest aspecte ja que està previst afavorir la instal·lació d'aquest tipus de locals. Per tant, caldrà estar atents als canvis que es vagin produint i comprovar si són capaços de canviar la tendència majoritària de marxar fora de Castellar durant el temps lliure.

A part de les expectatives de canvi en el panorama d'oci, es valora en positiu l'esforç que es fa per incrementar una oferta cultural diversificada dirigida especialment als adults. S'ha esmentat la bona acceptació que té el cicle de *L'hora golfa del conte*, que té lloc al Bar Harmònic, o la programació que es fa des del Calissó. Totes aquestes són ofertes pensades per cobrir les necessitats d'una població adulta que busca activitats tranquil·les, que permeten la relació, etc.

Certa mancança d'espais de cocció d'idees

Si bé en aquest espai de l'oferta cultural de petit format comencen a consolidar-se certes iniciatives, s'ha trobat a faltar una oferta en forma de xerrades, conferències per adults pensades per generar no només espais de pensament, sinó també de relació entre persones i entre aquestes i el territori.

L'oferta existent està més aviat dirigida a resoldre necessitats concretes, per exemple, en l'educació dels fills (és la funció que desenvolupa l'Escola de Pares) però en canvi no existeix un espai en forma d'Ateneu que de forma més estable treballi en l'àmbit del pensament o la cocció d'idees.

3.5. Sobre la gent gran

La gent gran, una franja d'edat força ben atesa

La franja de la gent gran, juntament amb els infants, és segurament la més ben atesa. Existeixen dos equipaments molt ben valorats pels seus usuaris (el Casal de la Plaça Major i el Casal Catalunya), on s'hi programen moltes activitats.

A part d'aquests dos recursos públics, la presència de l'Obra Social Benèfica també cobreix les necessitats dels avis i àvies més necessitats, a la vegada que treballa per establir vincles fermes amb el teixit associatiu de Castellar.

L'únic "però", els vincles intergeneracionals

Potser la única mancança més o menys destacada podria ser els projectes de relació intergeneracional. Històricament havien existit activitats conjuntes entre la gent gran i altres que en l'actualitat s'han perdut. Posant en funcionament projectes de treball intergeneracional es podria acabar d'atendre de forma més integral al col·lectiu de la gent gran, a la vegada que repercutiria positivament sobre els infants i els joves.

4. SÍNTESI DEL MAPA DE VISIONS SOCIO-URBANES I EDUCATIVES

ELS PRINCIPALS PUNTS FORTS SÓN...

<p>Visions socio-urbanes</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Posició privilegiada dins l'Àrea Metropolitana de Barcelona. - L'oportunitat que es presenta amb la remodelació de la Plaça Major per al desenvolupament d'un espai comercial i lúdic de referència. - No existeixen problemes de convivència entre els nouvinguts, majoritàriament provinents de la mateixa comarca, i les persones que fa temps que viuen a Castellar.
<p>Visions sobre l'àmbit escolar</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Clima d'entesa entre l'Ajuntament i les escoles, independentment de la titularitat d'aquestes últimes. - Les escoles mostren un nivell d'implicació elevat en les activitats que s'organitzen des del municipi. - El PEC s'expressa com una bona oportunitat per consolidar el treball que ja es du a terme i incidir sobre aspectes nous. - Les escoles com espais de trobada (de totes les persones que viuen a Castellar) i coneixença (de l'entorn) - La Guia Didàctica és un recurs àmpliament valorat per sedimentar el vincle entre les escoles i el territori.
<p>Visions sobre l'educació més enllà de l'escola</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Bon conjunt de serveis, equipaments i activitats que poden utilitzar-se com a recursos educatius. - L'existència de l'Espai Tolrà per la seva potencialitat a l'hora de convertir-se en un espai de referència per a àmbits diversos i pel paper que pot desplegar a l'hora de cohesionar el territori. - La Biblioteca s'ha convertit en l'equipament que de forma més clara propicia la trobada entre els ciutadans i serveix de porta d'entrada per conèixer la realitat local. - Les activitats que reuneixen a un públic infantil i familiar són una bona ocasió per treballar la cohesió social i el vincle amb el territori. - Es percep una renovada vitalitat en el sí d'algunes entitats juvenils. - La diversificació d'una oferta cultural, amb l'emergència d'activitats de petit format dirigies a un públic adult. - La gent gran disposa d'equipaments que lideren una àmplia oferta d'activitats culturals, lúdiques i socio-sanitàries.

ELS PRINCIPALS PUNTS FEBLES SÓN...

Visions socio-urbanes

- Es creu que Castellar **no treu profit suficient** del fet d'estar a les portes d'un dels principals pulmons verds de l'Àrea Metropolitana.
- La **proximitat amb Sabadell** ha dificultat el desenvolupament d'una oferta comercial i d'oci pròpia potent.
- El **sentiment de pertinença** a Castellar es troba una mica **afeblit** en les zones més residencials o de nova urbanització, fet que disminueix el vincle i el compromís que les persones estableixen amb el seu entorn més proper.
- S'expressa la **por a créixer descontroladament** i, per tant, a perdre la qualitat de vida que proporciona "la mesura humana" del territori.
- Alguns comportaments **incívics** s'apunta que poden estar relacionats amb la manca d'identificació amb l'entorn més proper.
- Els serveis públics bàsics no s'han adequat a l'increment de la demanda, fet que ha suposat que s'hagin vist **desbordats**.

Visions sobre l'àmbit escolar

- Sensació de **manca de planificació escolar suficient** davant d'un creixement tant accentuat de la població.
- **Mancança** important **d'oferta pública** per a cobrir l'educació infantil de primer cicle (**escoles bressol**), tot i l'esforç que es realitza a través de les subvencions que reben algunes famílies.

Visions sobre l'educació més enllà de l'escola

- Es creu que cal **treballar més i millor en xarxa**, abans que posar en funcionament nous serveis i equipaments.
- Tal i com passa gairebé a tot arreu, **no** existeix una **correspondència clara**, a la pràctica, entre **l'educació i l'esport**.
- L'**accés** a alguns recursos es creu que es **limitat** i restringit a només uns quants (s'esmenten els casos de la Piscina Municipal i la Ludoteca).
- La **sintonia** entre les **entitats** històriques i els **nous veïns i veïnes** no acaba de funcionar.
- La **pèrdua de la força** que anys enrere havien tingut els **esplais**.
- La manca d'ofertes d'oci atractives provoca "**la fuga**" **dels joves** durant el seu temps lliure, que marxen a Sabadell.
- Es creu que la franja d'edat que queda **menys atesa** pels recursos educatius (tant provinents del sector públic com privat) són **els joves**.
- Es troba a faltar una **oferta** que de forma estable treballi entorn la **difusió de pensaments i idees**.
- L'afebliment de les iniciatives entorn el **treball intergeneracional**.

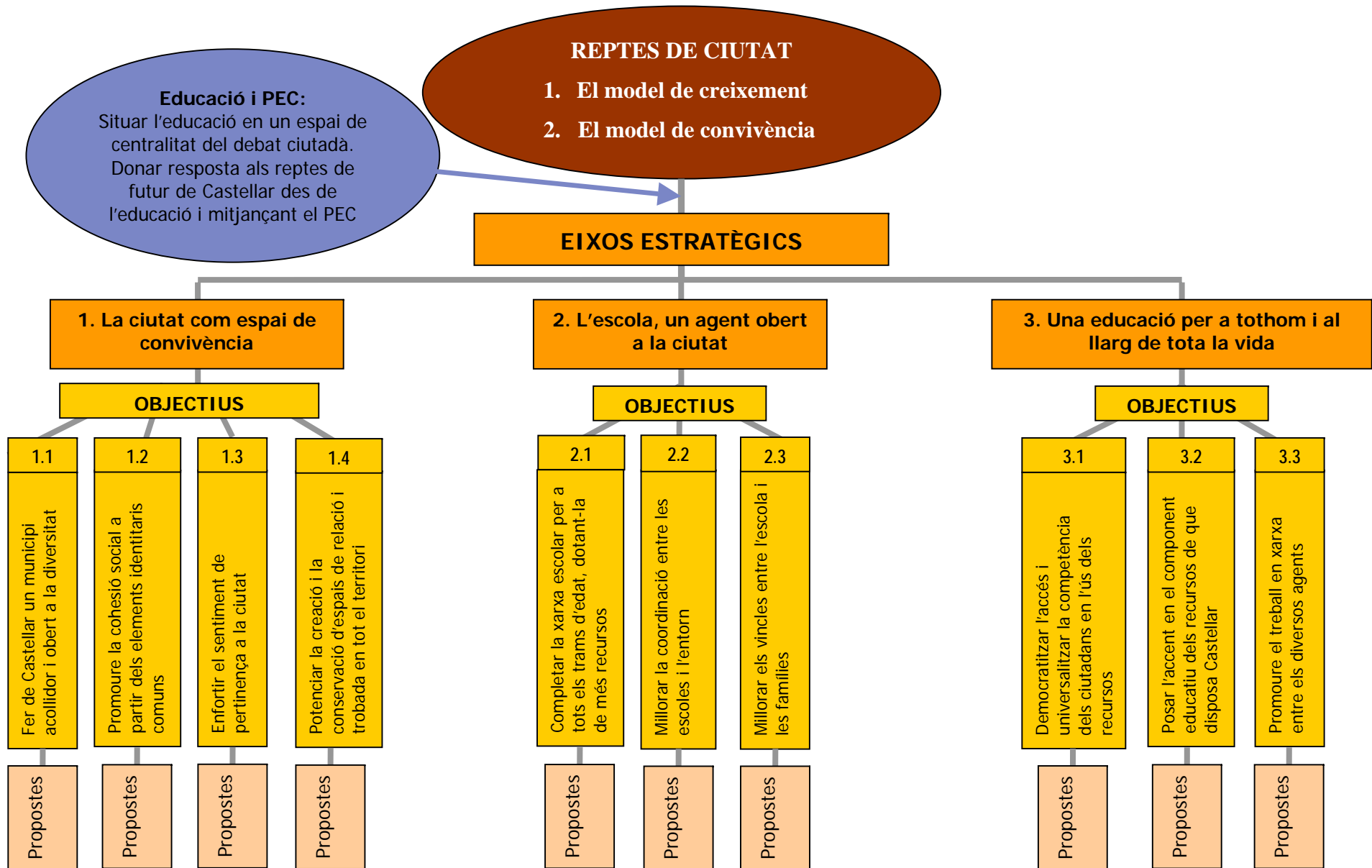
L'ESTRATÈGIA

L'ESTRATÈGIA DEL PROJECTE EDUCATIU DE CASTELLAR DEL VALLÈS

L'estratègia del PEC de Castellar del Vallès respon a les necessitats detectades en el diagnòstic (els quatre mapes). S'ha seguit la següent estructura:

- **REPTES.** Es tracta d'explicitar els reptes que té avui dia plantejats Castellar com a ciutat. D'aquesta manera s'evidencia com l'educació, mitjançant el PEC, pot contribuir a fer-hi front.
- **EIXOS.** Són la "columna vertebral" del PEC, els àmbits sobre els que cal focalitzar l'acció educativa.
- **OBJECTIUS.** Materialitzen els eixos. Són les fites d'allò que es vol aconseguir; ajuden a delimitar cap a on es vol anar.
- **PROPOSTES.** Cal prendre-les **a tall d'exemple**. Són aproximacions que han fet les persones participants en la primera fase del PEC i que suposen la traducció pràctica dels temes que han anat sorgint durant els debats realitzats. No corresponen, per tant, al conjunt de projectes que han de donar resposta als objectius plantejats (poden ser aquestes propostes o unes altres). A partir d'aquestes primeres propostes, el **Grup Impulsor** podrà començar a treballar.

1. Els reptes de Castellar

El model de creixement

Castellar del Vallès es troba inmers en un procés de canvi important, un canvi basat en el seu constant creixement. Amb una mitjana de sis-cents nous habitants l'any es referma la seva transició de poble a ciutat. Una de les preocupacions més generalitzades entre la ciutadania és la possibilitat de perdre la "mesura humana" del territori, una dimensió que ha singularitzat Castellar per la qualitat de vida que ofereix en un entorn privilegiat. Val a dir, però, que fins ara el creixement s'ha plasmat en la construcció de noves àrees residencials relligades a la trama urbana existent, fet que denota una aposta per la compactació del territori. Davant d'aquests canvis tant evidents en la fesonomia del municipi sorgeix el repte de plantejar-se per a quin model de vila s'aposta, com es vol créixer i fins quan. Aquests és, doncs, un dels principals reptes que cal encarar en el futur.

El model de convivència

El model de creixement porta associat el model de convivència que es vol impulsar. La població que arriba a Castellar bàsicament prové dels municipis més grans de la comarca i de la resta de l'Àrea Metropolitana de Barcelona; una població que busca el gaudi d'unes condicions de vida millors (municipi de dimensions mitjanes, tranquil, a prop de la natura). Es tracta, en general, de persones joves, en edat de tenir fills i una posició socio-econòmica bona. També s'ha produït l'arribada de població estrangera, però amb una proporció molt inferior als nivells assolits en altres municipis del Vallès Occidental. Aquesta nova realitat comporta la necessitat d'assumir un nou model de convivència, tant pels que fa temps que viuen a Castellar com per als que acaben d'arribar, basat en la integració, el coneixement mútu i de l'entorn. Aquest és, sense dubte, un altre dels grans reptes que té plantejats Castellar.

Els eixos del PEC

EIX 1. La ciutat com espai de convivència

A la ciutat és on s'escenifica la convivència entre un conjunt de persones que comparteixen uns mateixos espais i que es relacionen quotidianament entre si. La convivència ha d'existir no només pel fet que diverses persones coincideixen en un mateix espai, sinó perquè totes elles emprenen, de forma més activa o menys, un projecte comú. La necessitat de millorar, promoure, possibilitar les relacions de veïnatge està a la base d'una bona convivència. Castellar ha crescut molt els darrers anys i ha acollit a persones provinents de llocs diversos. Hi ha moltes persones, doncs, que "fa poc" que viuen a la ciutat i ara comencen a "descobrir-la". Per tant, cal fer un esforç col·lectiu per tal que Castellar, els seus equipaments, les seves entitats, les seves activitats, es converteixin en elements de referència per a tota la ciutadania, especialment per als nousvinguts. Per tal d'assolir aquest horitzó es plantegen diversos objectius:

- Objectiu 1.1. Fer de Castellar un municipi acollidor i obert a la diversitat
- Objectiu 1.2. Promoure la cohesió social a partir dels elements identitaris comuns
- Objectiu 1.3. Enfortir el sentiment de pertinença a la ciutat
- Objectiu 1.4. Potenciar la creació i la conservació d'espais de relació i trobada en tot el territori

EIX 2. L'escola, un agent obert a la ciutat

La societat actual té plantejats reptes de molta envergadura i d'índole molt diferent (reptes vinculats a la convivència davant la diversitat, l'accés i l'ús de les noves tecnologies, l'equilibri entre la conservació del medi ambient i el desenvolupament econòmic, etc.). Per tal d'assolir aquests reptes l'educació apareix com a condició indispensable i l'escola com el principal agent educador. Si bé és cert que l'escola té un paper primordial (és l'agent que es dedica de forma exclusiva i intensiva a la tasca educadora) no és menys cert que no podrà encarar aquests reptes tota sola. Cal prendre consciència de la necessitat de concertar esforços entre l'escola i el seu entorn

més proper, tot començant per les famílies i passant pels diversos agents i serveis presents a la ciutat. Si l'escola és capaç d'obrir-se a aquest entorn i aquest entorn de cooperar amb l'escola serà possible assolir els reptes plantejats amb quotes d'èxit més elevades.

Per tal d'aconseguir que les escoles de Castellar es facin més permeables a l'entorn es plantegen diversos objectius:

- Objectiu 2.1. Completar la xarxa escolar per a tots els trams d'edat, dotant-la de més recursos.
- Objectiu 2.2. Millorar la coordinació entre les escoles i l'entorn
- Objectiu 2.3. Millorar els vincles entre l'escola i les famílies

EIX 3. Una educació per a tothom i al llarg de tota la vida

Tal i com ha evolucionat la societat, l'educació deixa de ser patrimoni exclusiu de l'escola. Un conjunt creixent d'agents intervenen i modulen l'educació de les persones al llarg de tota la vida. Els canvis constants de les eines que s'utilitzen en la pràctica professional provoquen la necessitat de reciclar-se constantment; l'augment de l'esperança de vida i l'acabament de la vida laboral de les persones abans dels seixanta-cinc anys dibuixa un període de vida, un cop arribada la jubilació, llarg i encara actiu i amb unes condicions de salut cada vegada millors. Fruit de tots aquests canvis, els cicles vital i educatiu arriben a coincidir. Quines són les conseqüències més evidents d'aquesta dissolució dels límits entre els moments d'aprendre i les etapes de la vida? Doncs que les persones es troben en un procés permanent d'aprenentatge. L'educació al llarg de tota la vida no només és necessària per aquells que disposen de bons nivells instructius o de feines altament qualificades. L'educació per a tothom està a la base de la llibertat i el desenvolupament de les persones i de la cohesió social de les comunitats.

Per tal d'assolir una educació per a tothom i al llarg de tota la vida es plantegen els següents objectius:

- Objectiu 3.1. Democratitzar l'accés i universalitzar la competència dels ciutadans en l'ús dels recursos
- Objectiu 3.2. Posar l'accent en el component educatiu dels recursos de que disposa Castellar
- Objectiu 3.3. Promoure el treball en xarxa entre els diversos agents

3. Els objectius

EIX 1. La ciutat com espai de convivència

Objectiu 1.1. Fer de Castellar un municipi acollidor i obert a la diversitat

A tall d'exemple:

- Fomentar les relacions entre els nouvinguts i els "autòctons" a partir d'activitats infantils i familiars, de voluntariat en relació a l'aprenentatge de la llengua, etc.
- Potenciar l'obertura de les entitats envers la població, especialment envers els nouvinguts. Cal donar informació sobre quines activitats duen a terme les entitats, així com incentivar les entitats per tal que facin les seves activitats atractives a un nou públic.
- Posar en marxa campanyes de sensibilització per a prevenir els comportaments incívics envers l'espai públic.

Objectiu 1.2. Promoure la cohesió social a partir dels elements identitaris comuns

A tall d'exemple:

- Incrementar l'oferta comercial i d'oci a partir de la remodelació de la Plaça Major.
- Potenciar l'Espai Tolrà com a pol d'atracció d'activitat cultural i lúdica. Per a això, cal adaptar les seves instal·lacions a fi que pugui acollir activitats diverses.
- Donar suport al teixit associatiu i de lleure juvenil i incentivar l'associacionisme entre els joves.
- Elaborar un Catàleg d'activitats per als joves, per tal de promoure l'ús del temps lliure dels joves a la seva pròpia ciutat.

Objectiu 1.3. Enfortir el sentiment de pertinença a la ciutat

A tall d'exemple:

- Fer entrega de la Guia de Castellar a tota aquella persona que s'empadrona al municipi per tal de donar-li a conèixer tant els espais, com els equipaments i serveis que se li ofereixen.
- Realitzar visites guiades per la ciutat pensades no només per als visitants, sinó també per als propis veïns i veïnes. Es poden dissenyar des de diverses perspectives: històrica, temàtica, etc.
- Potenciar els mitjans de comunicació i expressió locals per tal d'afavorir la difusió i el coneixement de la realitat més propera.

Objectiu 1.4. Potenciar la creació i la conservació d'espais de relació i trobada en tot el territori

A tall d'exemple:

- Relligar urbanísticament el territori per tal d'evitar zones aïllades de les dinàmiques participatives de la ciutat. Algunes de les possibles accions emmarcades en aquesta proposta podrien ser l'arrencament dels espais de transició que uneixen les urbanitzacions més properes al nucli urbà, l'entorn de la carretera B-124 al seu pas pel municipi, per convertir-la en una via urbana, etc.
- Condicionar els espais públics (places, carrers vianalitzats) per tal d'afavorir la trobada i el diàleg entre les persones.
- Condicionar els espais de trobada de que disposen les entitats i crear-ne de nous.
- Afavorir i promoure les relacions veïnals a través d'activitats lúdiques, projectes de barri, etc.
- Realitzar un Pla de Desenvolupament Comunitari
- Adaptar el transport públic a les necessitats de la població (freqüència de pas, horaris, cobertura de noves zones), a la vegada que cal fomentar-ne el seu ús.
- Promoure el projecte "Compartir cotxe" per tal d'afavorir un ús racional del transport privat.

EIX 2. L'escola, un agent obert a la ciutat

Objectiu 2.1. Completar la xarxa escolar per a tots els trams d'edat, dotant-la de més recursos.

A tall d'exemple:

- Accelerar la dotació de places públiques per a l'educació corresponent al tram de 0 a 3 anys (escola bressol).
- Planificar l'oferta de places escolars (primària i secundària) en funció del creixement de la població.
- Dur a terme les gestions necessàries per tal de dotar les escoles de més recursos a l'hora d'atendre els nouvinguts (aules d'acollida).

Objectiu 2.2. Millorar la coordinació entre les escoles i l'entorn

A tall d'exemple:

- Millora de les relacions i la coordinació entre Escoles / AMPES / Ajuntament / Serveis / Entitats
- Obrir les instal·lacions de les escoles (patis, gimnàs, biblioteca...) al seu entorn més proper, tot seguint l'exemple de municipis que han desenvolupat un Reglament per a l'ús públic de les instal·lacions escolars.

Objectiu 2.3. Millorar els vincles entre l'escola i les famílies

A tall d'exemple:

- Potenciar l'Escola de pares i mares sota un format més participatiu, que respongui a les inquietuds i les necessitats de les famílies de tipus pràctic.

EIX 3. Una educació per a tothom i al llarg de tota la vida

Objectiu 3.1. Democratitzar l'accés i universalitzar la competència dels ciutadans en l'ús dels recursos

A tall d'exemple:

- Fomentar l'accés i la formació en noves tecnologies, sobretot per a aquells col·lectius amb més risc de quedar-ne exclosos (dones, gent gran, persones en atur de llarga duració) per tal de reduir l'esclatxa digital.
- Flexibilitzar l'accés i l'ús del servei de Ludoteca, per tal d'ampliar el nombre d'infants, joves i famílies que es poden beneficiar d'aquest servei.
- Augmentar i millorar l'oferta d'activitats esportives entorn la Piscina municipal, tot adaptant-se a les necessitats de la població.

Objectiu 3.2. Posar l'accent en el component educatiu dels recursos de que disposa Castellar

A tall d'exemple:

- Incloure la vessant educativa en les activitats esportives, sobretot promovent el treball en valors en els clubs esportius de la ciutat.
- Fomentar l'oferta d'ensenyaments artístics, tant en les activitats extra-escolars que promouen les escoles com fora de les escoles.

Objectiu 3.3. Promoure el treball en xarxa entre els diversos agents

A tall d'exemple:

- Incentivar el treball en xarxa entre les associacions del municipi, tot creant espais estables de coordinació i relació.
- Millora de la coordinació entre els recursos privats de lleure i l'Ajuntament
- Potenciar la formació professional – a través d'una oferta més àmplia i variada de cursos- i treballar el vincle amb les empreses del municipi.
- Incrementar l'oferta de programes de garantia social i millorar els processos d'inserció laboral a través de la sensibilització empresarial envers la contractació de determinats col·lectius.

ANNEX

Quadre 4.1. Oferta de Sortides i visites – Regidoria d’Ensenyament

Visita	Descripció	Objectius
RUTA DEL MODERNISME	Es segueix un itinerari per diferents carrers del municipi per veure façanes d'estil modernista.	Apreciar el valor estètic de les obres d'art, arquitectòniques, per aprendre a gaudir-ne. Entendre aquestes obres com una part del patrimoni cultural que cal respectar.
RUTA DEL SEGLE XIX	Es fa una ruta pel Palau Tolrà, la Torre Balada i l'església parroquial mentre es van explicant les característiques façanes que es veuen.	Reconèixer elements conceptuals, visuals i de relació presents en formes, espais o conjunts formals
Visita a la Ludoteca	Breu explicació sobre què és la Ludoteca, què hi poden trobar i quines són les normes bàsiques d'ús del servei.	Donar a conèixer la Ludoteca i fomentar el joc com a eina d'integració social.
Visita al Mercat Municipal	Breu explicació de la història del mercat, de les diferències entre comprar al mercat i en un supermercat. Passeig amb comentaris de mestres, el monitor/a i dels paradistes.	Conèixer el mercat municipal. Descobrir la varietat de productes frescos que hi poden trobar. Conèixer el procés que segueixen els aliments per la seva conservació, exposició i venda.
VISITA A L'HORT	Explicació dels diferents productes que s'hi poden trobar. El pagès mostra les eines i adobs que utilitza, el sistema que fa servir	Conèixer els productes que es poden trobar en un hort. Conèixer les eines que utilitzen els pagesos. Aprendre el procés de cultiu d'un producte.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament.

Quadre 4.2. Oferta de Sortides i visites – Diputació de Barcelona

Visita	Descripció	Objectius
VIU EL PARC	Sessió teòrica a l'aula abans de la sortida. Tots els alumnes de cinquè de primària fan una sortida a la serra de l'Obac on fan diverses activitats relacionades amb la natura	Coneixement del Parc Natural de Sant Llorenç i l'Obac. Ser conscient de la importància dels parcs naturals i de les funcions. Prendre consciència dels valors i actituds de respecte envers el medi.
CONEGUEM ELS NOSTRES PARCS	Sessió a l'escola amb projecció de "Coneguem els nostres parcs" i una explicació per part dels monitors. Sortida de tot un dia per visitar el Parc Natural del Montnegre i el Corredor	Entendre què és un parc natural i la normativa que s'hi aplica. Descobrir la vegetació i fauna i la influència humana en el paisatge. Estudiar l'entorn de forma directa.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament.

Quadre 4.3. Recursos pedagògics de la Ludoteca

RECURS	Descripció
MALETA DE JOCS D'ARREU DEL MÓN Edat: de P5 a batxillerat Proporciona: Ludoteca	Maleta amb jocs d'arreu del món per als centres. Els jocs de la maleta podran variar en funció de l'edat dels alumnes que la utilitzin. A més de la maleta, es deixarà a les escoles un mapa del món amb un dibuix petit que identifica cada joc per poder-lo col·locar al seu lloc d'origen.
MALETA DE JOCS GEGANTS Edat: de P5 a 6è Proporciona: Ludoteca	Jocs gegants per als centres que ho sol·liciten. Els jocs de la maleta podran variar en funció de l'edat dels alumnes. La maleta tindrà jocs per un grup classe. S'entregarà un dossier amb les instruccions de cada joc.
MALETA DE JOCS DE PSICOMOTRICITAT Edat: de llars d'infants a ESO Proporciona: Ludoteca	Maleta amb jocs de psicomotricitat per als centres que ho sol·liciten. Els jocs podran variar en funció de l'edat dels alumnes que la utilitzin. La maleta tindrà jocs per un grup classe. Cal tenir en compte les condicions del préstec de maletes.
BAGUL DE DISFRESSES Edat: de llars d'infants a 2n de primària Proporciona: Ludoteca	Es prepara un bagul amb disfresses, perruques i complements per als centres que prèviament ho sol·liciten. El bagul tindrà disfresses, perruques i/o complements per un grup classe.
EXPOSICIÓ I MALETA DE COMERÇ JUST Edat: de P3 a 6è de primària / ESO Proporciona: Diputació de Barcelona. Material del 1996	Exposició formada per 11 cartells amb informació diversa sobre comerç just i sobre alguns productes concrets. Vídeo titulat Kevin, viure del cacau. 17 minuts de durada per a nens/es a partir dels 6 anys Conèixer en què consisteix el Comerç Just, les seves causes i avantatges. Prendre consciència del paper del consumidor per millorar les relacions Nord-Sud.
MALETA D'ECO CONSUM Edat: 5è i 6è de primària i ESO Proporciona: Diputació de Barcelona. Material del juny del 2002	Guia didàctica amb propostes de tallers pràctics, informació sobre el que hem de fer a la nostra vida quotidiana. Vídeo d'Eco Consum. Donar a conèixer les situacions de la vida quotidiana en què es pot estalviar energia Prendre consciència de la importància de les accions de cada persona com a consumidor responsable.
MALETA SOBRE EL CULTA AL COS Edat: ESO i Batxillerat Proporciona: Diputació de Barcelona, juny del 2002	Fitxes didàctiques on es poden trobar articles, còmics i propostes d'activitats. Guia de termes i conceptes. Divulgació legislativa sobre diferents productes, serveis i béns relacionats amb el culte al cos. Objectius: ser capaç d'analitzar i comprendre els diferents codis utilitzats per la societat de consum per aconseguir que el consumidor compri. Prendre consciència de la pròpia imatge personal i la dels altres i dels perills que suposen per la salut els desequilibris nutricionals.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament.

Quadre 4.4. Activitats de foment de la lectura.

RECURS	Descripció
Visita a la Biblioteca Antoni Tort Edat: totes, s'adequa Proporciona: Biblioteca	S'explica què són els catàlegs, el seu ús i funcionament. Es realitza una recerca pràctica. Objectius: Aprendre a utilitzar els serveis que ofereix la Biblioteca i descobrir el gust per la lectura.
LOTS DE PRÉSTEC TEMPORALS Edat: totes Proporciona: Biblioteca	Es preparen lots de material en préstec per als centres educatius que ho sol·liciten. Aquests han d'ajudar en la tria dels documents segons necessitats de l'alumnat. El préstec temporal té una durada flexible, en funció de la demanda del material per part dels usuaris de la Biblioteca.
LOTS DE PRÉSTEC DEFINITIU Edat: dels 3 als 12 anys Proporciona: Biblioteca	Es preparen lots de llibres de ficció infantil per als centres educatius que ho sol·liciten. Aquests llibres provenen del fons de la Biblioteca, però s'han de treure per poder entrar llibres nous a la col·lecció. Així, aquests llibres poden passar a formar part del fons de les biblioteques escolars.
PUNT DE FORMACIÓ Edat: totes Proporciona: Biblioteca	Es preparen lots de material referents a temes que s'estiguin treballant a classe. El material es col·loca en un punt senyalitzat a la Biblioteca com a Punt de Formació. Els llibres, vídeos... queden exclosos de préstec fins a la data d'entrega del treball per part dels alumnes.
Activitats per a realitzar a l'aula o l'escola...	
Hora del Conte	Els alumnes participen en una sessió de contes explicats per un/a professional. OBJECTIUS: Descobrir històries, llegendes, rondalles... noves Aprendre a escoltar. Descobrir el gust per la lectura.
Hora del Conte Intercultural	Els alumnes participen en una sessió de contes d'arreu del món explicats per un/a professional. OBJECTIUS: Descobrir històries, llegendes, rondalles... noves, d'altres indrets del món Aprendre a escoltar. Descobrir el gust per la lectura
Xerrades d'escriptors i il·lustradors	L'escriptor i/o il·lustrador escollit per l'escola fa una xerrada al voltant d'algun llibre concret o sobre la seva carrera. L'escola ha de buscar a la pàgina els itineraris de lectura de la Institució de les Lletres Catalanes per fer la sol·licitud dels escriptors. La sol·licitud dels il·lustradors es gestiona des de la Regidoria de Cultura de l'Ajuntament.
ANEM A VEURE LLIBRES Edat: de P3 a 6è de Primària Proporciona: Dep. Cultura de la Generalitat de Catalunya	Exposició itinerant per les escoles. S'ofereix a les escoles tres baguls plens de llibres OBJECTIUS: Disposar de llibres que habitualment no es troben a l'escola. Descobrir el gust per la lectura

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament.

Quadre 4.5. Activitats de difusió de disciplines artístiques.

Activitat	Descripció
Audicions Musicals Auditori Municipal Miquel Pont	Els alumnes de P3 fins a 6è fan un taller a l'aula i dues sessions col·lectives al llarg del curs. Es fa la programació per cicles. Els alumnes d'ESO assisteixen a dues audicions durant el curs.
Cicle de Teatre Sala de Petit format	Els nens i nenes de les llars d'infants del municipi assisteixen a tres sessions de teatre al curs.
Cicle de Teatre: Auditori Municipal Miquel Pont	Els alumnes, dividits per cicles, van a veure una obra de teatre a l'any.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament.

Quadre 4.6. Oferta de la Regidoria de Sanitat i Benestar Social recollida a la Guia Didàctica 2005-2006

RECURS	Descripció
ESMORZAR SALUDABLE	Es fa arribar a les llars d'infants, escoles de primària i instituts del municipi, els productes necessaris per tal de portar a terme un esmorzar sa.
ELS MEUS AMICS, EL MEU JARDÍ	S'expliquen contes protagonitzats per verdures i hortalisses, amb el suport d'uns ninots de làtex. Els protagonistes de les històries han d'afrontar i resoldre situacions que poden viure els mateixos infants. El treball participatiu i el desenllaç de les històries ajuden a promoure la confiança dels infants en la seva capacitat per afrontar el món.
CONTE TASTAOLLETES	L'activitat es divideix en dues fases ben diferenciades: la representació del conte i el tast. A través de la representació es presenten situacions quotidianes i es donen pautes de com afrontar-les. Amb el tast es procura que tothom provi diferents gustos, colors i olors de productes quotidians.
VISITA AL MERCAT	Visitar el mercat municipal, veure els productes d'algunes parades de fruites i verdures i fer un tast posteriorment a l'escola.
FLUORITZACIONS	Glopeigs d'una solució de fluor sòdic que els alumnes hauran de realitzar 20 vegades, com a mínim, durant el curs escolar.
ENSENYA'L A MENJAR Edat: 1r de primària	Quadern de treball i guia didàctica per al mestre que vol incrementar l'interès per conèixer la seguretat alimentària.

Quadre 4.7. Activitats incloses dins el Pla Municipal de Prevenció de Drogodependències

RECURS	Descripció
DIETES, MITES I REALITATS	Taller dirigit a tota la població sobre diversos temes relacionats amb l'alimentació. Se celebra durant el dia de l'alimentació.
TABAC I ALCOHOL	Taller preventiu sobre tabac i alcohol dirigit a alumnes de 2on d'ESO.
DROGUES IL·LEGALS	Taller preventiu sobre drogues il·legals dirigit a alumnes de 4rt d'ESO
ACCIÓ EDUCATIVA SIDA	Taller preventiu sobre el SIDA dirigit als joves inclosos dins el projecte TRIA. Se celebra durant el dia mundial de la SIDA.

Quadre 4.8. Oferta de l'Arxiu recollida a la Guia Didàctica 2005-2006

RECURS	Descripció
Visita a l'Ajuntament	Visita de l'edifici i dependències municipals. Objectiu: Apropar l'organització i el funcionament de l'Administració local a l'alumnat i ensenyar a valorar els serveis i les funcions que s'hi realitzen. Potenciar actituds cíviques i ciutadanes en els escolars.
Fem un Ple	Breu explicació sobre què és un Ple (com s'organitza, tasques de l'alcalde i regidors, presa de decisions...). Cada nen/a ocupa el lloc que li pertoca en funció del treball previ que l'hagi fet a l'escola i comença el simulacre.
Anem a descobrir els jardins del Palau Tolrà	Es realitza una visita pels jardins del Palau Tolrà per tal que coneguin els diferents elements que el formen i les espècies vegetals presents. Descobrir aquest espai públic urbà, a través de la seva història i els elements que el conformen. Promoure actituds de respecte i estima als espais verds públics i a la natura en general.
Visita a l'Arxiu Municipal	Visita a les instal·lacions de l'Arxiu. S'explica la feina que s'hi realitza, els fons que s'hi custodien, el tractament i la difusió que se'n fa. També hi ha l'opció de centrar la visita en un fons (per exemple el de la deportació).

Quadre 4.9. Oferta de la Policia Local recollida a la Guia Didàctica 2005-2006

RECURS	Descripció
Visita a la Policia	Es fa una visita a les instal·lacions de la Policia mentre s'explica el seu funcionament i la seva organització. S'ensenyen els vehicles patrulla i el funcionament dels aparells de comunicació, així com els llums, les sirenes... Conèixer les tasques de la policia. Apropar la figura de la policia als alumnes. Veure el funcionament del servei diari.
Curs d'educació viària	A les sessions teòriques s'expliquen les normes bàsiques de circulació: la normativa per als vianants, la normativa per als passatgers i la normativa per als conductors. Finalment, es realitza una sessió pràctica amb bicicletes on els alumnes hauran de demostrar els coneixements adquirits.

Quadre 4.10. Oferta de l'Oficina de l'Agenda 21 recollida a la Guia didàctica 2005-2006

RECURS	Descripció
Setmana de la mobilitat sostenible i segura	Es fa una explicació a la classe dels objectius que es pretenen assolir en la celebració de la Setmana, així com del desenvolupament de l'activitat. La classe es divideix en dos grups. Es realitza un passeig per les proximitats de l'escola per observar infraccions. Per grups d'alumnes, efectuen avisos a conductors i vianants a través d'un document on indiquen l'acció incorrecta, el risc que comporta.
CONEGUEM LA VEGETACIÓ DEL PATI DE L'ESCOLA	Es realitza una visita pel pati de l'escola, per tal que els alumnes coneguin les diferents espècies vegetals que hi ha. Prèviament es realitza un treball d'identificació i etiquetatge de les espècies més importants i significatives.
CONEGUEM LA VEGETACIÓ DELS ESPAIS VERDS PÚBLICS	Es realitza una visita a una plaça propera a l'escola, per tal que els alumnes coneguin les diferents espècies vegetals que hi ha. Es podrà escollir entre el parc de Canyelles, la plaça de Lluís Companys i la plaça de Mossèn Cinto Verdaguer.
UN PASSEIG PEL PARC DE COLOBRERS	Es realitza una visita pel parc de Colobrers arribant a peu des de l'escola o institut, per tal que els alumnes coneguin els diferents elements que el formen: àrees, espècies vegetals, fauna, etc. La passejada consta d'un itinerari amb els comentaris adients a cada àrea, l'esmorzar i la realització d'un joc amb continguts ambientals.
Coneguem el Riu Ripoll	Es comença amb una breu introducció a la classe sobre els continguts de la visita, perquè posteriorment es treballin a través d'un material didàctic. A continuació es realitza un itinerari per conèixer un tram del riu Ripoll i es torna cap a l'escola.
PROJECTE RIUS	Realitzar inspeccions a un tram de riu per tal de determinar l'estat en què es troba el riu. La metodologia de la inspecció està definida en la documentació elaborada per la Fundació Håbitats. Aquest projecte és original d'aquesta fundació i l'Ajuntament té la funció de divulgar i col·laborar en la seva realització, segons el conveni signat.
VISITA A LA DEIXALLERIA	Es fa una visita comentada per la Deixalleria Municipal. Prèviament es demana a l'escola que els alumnes portin residus de casa i durant la visita es practica l'acció de classificar i dipositar els residus en els contenidors que els correspongui.
VISITA A LA DEPURADORA	Es realitza una visita comentada per personal de la Depuradora, on es podran veure les diferents parts del procés de depuració de les aigües residuals urbanes i les aigües industrials que es connecten a la xarxa de clavegueram.
L'ESCOLA EN FLOR	Es fa una explicació de l'activitat a tota la classe. Es realitza la plantació en petits grups i amb la col·laboració del personal de la Brigada Municipal de Jardineria. En la manera que sigui possible els estris de jardineria s'adaptin a l'edat.
SETMANA VERDA	Consisteix a realitzar una visita guiada per les exposicions de la Setmana Verda que s'instal·lin en el Recinte Firal de l'Espai Tolrà. Inicialment es fa una petita explicació dels objectius de la Setmana Verda i de les activitats que realitzaran a tot el grup classe. A continuació es formen dos grups. Un grup realitza la visita i simultàniament l'altre grup fa el taller i després s'intercanvien els grups.
CONEGUEM LA MASIA DE CAN CASAMADA	El grup surt de l'escola i va caminant fins a la masia. S'esmorza a l'alzinar de sobre la font. Seguidament es fan dos grups, un que va a conèixer la masia, la vida i les eines del camp amb un dels seus familiars i l'altre grup que realitza una visita curta pels entorns (camps de cultiu i boscos) amb la tècnica de l'Oficina 21. Un cop acabades les explicacions s'intercanvien els grups i es torna cap a l'escola.
VISITA A LA MASIA DE CAN SANTPERE	La visita comença sortint de l'escola i anant fins a la masia. Es fan dos grups, un que va a conèixer la masia i els animals de la granja amb un dels seus familiars i l'altre grup que realitza una visita curta pels camps de cultiu de l'entorn amb una breu explicació sobre com es preparen els conreus. Un cop acabades les explicacions s'intercanvien els grups i es torna cap a l'escola.
INSTAL·LACIÓ DE CAIXES NIU Edat: 5è i 6è primària i ESO Proporciona: Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya.	Taller de col·locació de caixes niu i/o menjadores als arbres dels patis de les escoles i als espais verds públics. Conèixer la funció de les caixes niu. Tenir l'oportunitat de poder estudiar i observar el comportament, les costums, la reproducció, etc. de les espècies que s'instal·lin a la caixa niu. Fer-se responsable de la cura o manteniment del material que s'instal·li perquè pugui tenir el seu ús correcte.

Quadre 4.11. Oferta de la Regidoria de Joventut recollida a la Guia didàctica 2005-2006

RECURS	Descripció
TEATRE DE COMPROMÍS "QUE SÍ VIDA!!"	Espectacle teatral amb un debat final en què el jove és convidat a participar de manera activa. L'activitat de teatre va a càrrec de la companyia Teatracció (teatre d'Intervenció Social: informació, prevenció, mediació, animació...) i es tracta la prevenció del VIH/SIDA i les malalties de transmissió sexual.
TALLER D'AFECTIVITAT I SEXUALITAT	Abans de realitzar la primera de les tres sessions del taller el tutor passa un full en blanc a cada alumne, dinàmica: "VULL SABER...", on el jove expressa per escrit i de forma anònima els dubtes i qüestions personals sobre temes d'afectivitat i sexualitat. 1a) Introducció a la sexualitat: mites i tabús. Es demana per escrit i de forma anònima, els dubtes i qüestions sobre sexualitat. 2a) Projecció d'un vídeo orientatiu sobre els canvis en l'adolescència. 3a) Explicació dels dubtes sobre sexualitat que s'han recollit de cada grup i descobriment del recurs per a joves.
TEATRE DE COMPROMÍS:NO EM RATLLIS!	Es tracta d'una activitat de teatre de la companyia Teatracció (teatre d'Intervenció Social: informació, prevenció, mediació, animació...) on es treballa la prevenció dels problemes relacionats amb el consum de drogues i altres conductes de risc, adreçada a joves i adolescents. La intervenció inclou un espectacle teatral i un debat final on el jove és convidat a participar de manera activa.
TALLER DE DIFUSIÓ DE SERVEIS	Les sessions de difusió del servei es realitzen per mitjà d'una sèrie de dinàmiques de grup on el jove s'hi sent implicat i participant actiu de la situació que es planteja. Per mitjà de situacions simulades, plantejament de situacions problemàtiques, d'alt risc, el jove a poc a poc va entenent el sentit de la sessió i com és de necessari el servei del SEX & SENY en la seva formació i en la seva vida. Hi ha la possibilitat que dins del taller es programin sortides en grup per visitar algun dels serveis.
TALLER D'AFECTIVITAT I SEXUALITAT: TU POTS DECIDIR	Abans de començar les dues sessions previstes el tutor passa un full en blanc a tots els alumnes, dinàmica: "VULL SABER...", on el jove expressa per escrit i de forma anònima els dubtes. 1a) Projecció d'un vídeo orientatiu sobre el risc de tenir relacions sexuals sense mètodes de prevenció Jóvenes, sida y placer. Vídeo fòrum. Explicació dels dubtes sobre sexualitat que s'han recollit de cada grup 2a) Presentació dels diferents mètodes anticonceptius que existeixen al mercat. El preservatiu, dinàmica del gegants encantats. Explicació dels dubtes sobre sexualitat que s'han recollit i descobriment del recurs per a joves del SEX & SENY en el PUNT i al CAP

Quadre 4.12. Oferta de recursos de la Guia didàctica 2005-2006. Gestionats des de la Ludoteca i proporcionats per entitats de fora del municipi

RECURS	Descripció
<p>EXPOSICIÓ: EXPERIÈNCIES DE TREBALL AMB NENS I NENES DEL CARRER DE XILE Edat: 5è, 6è de prim. i ESO Prop.: la Lliga dels Drets dels Pobles,</p>	<p>11 plafons que tracten, des de la situació geogràfica, històrica i cultural de Xile fins a la descripció del projecte en una institució privada que treballa per millorar la situació de les persones que viuen en condicions de pobresa i marginalitat social (sobretot població infantil i juvenil). També es fa entrega d'un dossier de suport de l'exposició elaborat el març del 2005, que amplia la informació, sobretot sobre la institució</p>
<p>MÓJATE! Edat: 3r, 4t, 5è i 6è primària Prop. Acció Contra el Hambre, 2004.</p>	<p>CD interactiu en llengua d'informació sobre el problema de la manca d'aigua, la seva mala distribució al món en relació amb la salut, formes de vida i possibles solucions. Inclou fitxes amb propostes d'activitats per realitzar a l'escola i dos jocs per als alumnes.</p>
<p>GUIA EDUCATIVA PER AL CONSUM CRÍTIC Edat ESO i batxillerat. Proporciona: Sodepau, 1999</p>	<p>Llibre estructurat en vuit capítols en els quals es toquen diferents temàtiques. Hi ha diversitat de procediments de treball: exposicions, dibuixos, mapes, estadístiques, jocs de rol... I a través de qüestions properes a l'alumnat per aprofundir en els productes, anuncis, fets, marques que ja els són coneguts i formen part de les seves vides.</p>
<p>LA MEDITERRÀNIA: UNA CRUÏLLA DE POBLES Edat: primària Prop. Fons Català Cooperació 2003</p>	<p>Dossier amb fitxes sobre els temes: situació, medi, història, societat i llengua. A cada fitxa hi ha els objectius, els recursos, la proposta de treball i l'avaluació. Es proposen diferents activitats com jocs, tallers, receptes de cuina, rutes de viatges, enviar cartes...</p>
<p>SELVA ENDINS AMB ELS CHAYAHUITAS Edat: 1r, 2n, 3r, 4t primària Prop. La Lliga dels Drets dels Pobles</p>	<p>Cinta de vídeo de 10 minuts. Amb un llenguatge molt entenedor, se'ns explica on viuen (i com s'hi ha d'arribar), com vesteixen, quins estris fan servir, de què treballen, què mengen, quines festes celebren... les persones que pertanyen al poble dels chayahuitas.</p>
<p>ÚS O ABÚS DELS RECURSOS NATURALS. La cooperació entre els pobles: un futur possible. Edat: ESO i Batxillerat Prop. Fons Català de Cooperació i Rosa Sensat.</p>	<p>Cinta de vídeo de 20 minuts Analitza la disponibilitat de recursos del nostre planeta i el seu repartiment. La necessitat de no malbaratar-los i de distribuir-los de forma equitativa, lluitar en la defensa de la justícia social i mantenir actituds solidàries amb la natura, tots els pobles de la Terra i amb les generacions futures.</p>
<p>ÀFRICA EN EL NOSTRE FUTUR Edat: ESO i batxillerat Prop.: Fons Català de Cooperació i Centre d'Estudis Africans. 2000</p>	<p>Àfrica sembla sinònim de guerra i fam. Aquesta és la visió negativa que donen els mitjans de comunicació. Aquest CD pretén donar una altra visió d'Àfrica des de diferents perspectives: l'agricultura, l'art, l'arquitectura, la banca, l'oralitat, la música, la multiculturalitat, el reciclatge i la medicina.</p>
<p>CONSTRUIR LA PAU. Els conflictes oblidats i el nou conflicte global. Edat: ESO i batxillerat Prop.: Fons Català de Cooperació. 2002</p>	<p>CD amb presentació de Power Point de 19 diapositives amb diferents continguts: Concepte de conflicte, violència, guerra, pau, militarisme, armamentisme. Descripció de diferents conflictes actuals. Diferents fases de construcció de la pau: prevenció, resolució i reconstrucció. Cultura de la pau. Mapa mundial dels conflictes actuals.</p>

Quadre 4.13 Oferta de recursos de la Guia didàctica 2005-2006. Ofertes per entitats públiques i privades de Castellar

Visita	Descripció
ELABORACIÓ DELS PESSEBRES	Visita al pessebre amb el grup classe per explicar les tècniques, els materials i la dinàmica del pessebre. És una visita teòrica en què els alumnes van preguntant sobre les inquietuds referents a aquest tema. En algunes visites hi ha els mateixos pessebristes treballant en el seu diorama.
VISITA ALS PESSEBRES	Durant la visita es van mirant els diferents diorames. La monitora explica el conte de Nadal davant d'un pessebre fet amb suro i molsa i es van ubicant totes les figures al lloc que els correspon.
Visita al JUTJAT DE PAU	Es comença la visita donant la benvinguda i ensenyant les dependències de la planta baixa. S'explica què es el registre civil i quins són els tràmits que es fan en un Jutjat de Pau: per casar-se, per inscripcions de naixements, per defuncions... S'obre un torn de preguntes.
VISITA A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL	La visita comença amb una explicació de la façana de l'església, l'estil constructiu, l'època... A l'interior de l'edifici s'explica la planta, la imatgeria (pintures, sants, escultures, àngels...), vitralls (diferents tipus: generals, referents a Castellar).
VISITA AL PARC DE BOMBERS	La visita comença al Parc de Bombers on es fa una explicació sobre totes les feines que fan els bombers. Es poden veure totes les instal·lacions (menjador, cuina, habitacions...), els vehicles (on també hi poden pujar), la roba que porten... Al final es fa una demostració amb els gossos de recerca. També opcionalment es pot pujar a la torre de guaita.
MIRA LA RÀDIO	Es fa una visita a les instal·lacions de manera que el grup pugui veure els locutoris, la sala de redacció i la sala de control tècnic. Es fa una explicació de cadascun dels espais. A més, també s'explica la història de l'emissora i la tasca de servei públic que fa al municipi.
UNA CASA PER A TOTHOM (visita a l'Obra Social Benèfica)	Es durà a terme per part d'un responsable de l'OSB i d'un grup d'avis i àvies. Es divideixen per grups i, en diferents espais, els avis responsables de cada grup els expliquen: qui conviu a l'OSB (tipus d'usuaris, professionals, voluntariat...), com és un dia a l'OSB. Els mateixos grups, guiats pels seus avis, fan un recorregut pels diferents espais comunitaris i hi desenvolupen alguna activitat. S'aprofita per explicar quins serveis dona un centre per a gent gran, perquè és necessari un centre com aquest.
EL TRULL DE L'OLI	Durant la visita es podrà veure tot el procés d'elaboració de l'oli, des que s'aboquen les olives, s'aixafen, se separa l'aigua de l'oli, el premsat fins a la recollida de l'oli. Veure en funcionament un dels darrers molins d'elaboració d'oli de Catalunya. Can Bogunyà

Quadre 4.14 Oferta de visites a empreses

Visita	Descripció
FORN DE PA GRANÉ	El grup entra a l'obrador del forn de pa on poden veure i sentir les explicacions sobre la maquinària necessària per fer el pa. Els forners expliquen el procés del pa, ensenyen com amassar a mà, com fan les barres, com s'enforna. Al final, es dona un tros de massa a cada nen/a perquè faci la forma que vulgui.
L'OBRADOR DEL CASÉ	A l'obrador els alumnes podran veure com fan botifarres, carn picada... (només productes crus). Segons el dia també l'elaboració de plats precuinats. Es farà una explicació de les màquines que utilitzen i de les cambres de conservació.
TALLER DE RESTAURACIÓ DE MOBLES ANTICS	En el taller es podrà veure tot el procés de restauració de mobles antics. Es farà una explicació dels productes i de les eines que utilitzen. I una part pràctica amb un tros de fusta amb els alumnes.
CENTRE DE JARDINERIA CASTELLAR	Es fa una volta per les instal·lacions del centre de jardineria passant pels següents espais: zona d'eines i productes de jardineria, plantes d'exterior, plantes arbustives, plantes aromàtiques, arbres i plantes d'interior.
PASTISSERIA SANT JORDI P5, 1r, 2n de primària	A l'obrador els alumnes podran veure els estris que utilitza un pastisser, les cambres, els forns... Segons l'època de l'any que es faci la visita també podran veure el procés d'elaboració d'algunes postres típiques. El mes d'octubre podran veure l'elaboració de panellets, el novembre de les neules, els dimecres del mes de quaresma els bunyols, i abans de Pasqua les mones.
FAES	La visita comença amb una explicació dels diferents tipus de compactadors que fabriquen a l'empresa, des de premses petites per a botigues fins a grans compactadors per a plantes de classificació de residus. Després de l'explicació es passa a veure el procés de construcció de la maquinària, des de la rebuda de peces de ferro, al muntatge i la preparació per transportar-la.
MOLCASA	Visita per veure el procés productiu de les motlures de fusta des del moment en què es rep la fusta fins que es distribueix passant per les motlures, les aplacadores, les cisalles, l'empaquetatge...
SONY	Es fa una visita al centre de distribució de la Sony on s'expliquen i es poden veure els processos d'arribada, empaquetatge i emmagatzematge dels productes. Tots això es fa per via informàtica, radiofreqüència i infrarojos.
VELAMEN	La visita comença al magatzem de l'empresa. S'explica què és un magatzem, com funciona, l'evolució de l'emmagatzematge... Seguidament els alumnes passen a la part on es produeixen els coixins i els nòrdics. Aquí poden veure com són les fibres quan arriben a la fàbrica i tot el procés de transformació.

Quadre 4.15. Programació Cultural de Castellar

Programació	Tipologia	Descripció
Auditori	Estable (tardor, hivern, primavera)	L'Auditori Municipal Miquel Pont acull cada any el Cicle de Teatre, Música i Dansa que es divideix en dues parts cada temporada: d'octubre a desembre i de gener a l'abril. Els espectacles que s'hi duen a terme són espectacles de primera línia..
Ateneu	Estable (tardor, hivern, primavera)	S'hi realitza un cicle de teatre de petit format com a alternativa al cicle de l'Auditori. S'hi representen espectacles menys comercials, alguns de companyies encara no consolidades i també espectacles produïts per l'Esbart Teatral de Castellar.
La Mandràgora	Estable (divendres)	La Mandràgora és una programació diferent que vol ser una plataforma de nous artistes i també un punt de projecció dels ja professionals. s.
Hora Golfa del Conte	Estable 3r Divendres	L'Hora Golfa del conte pretén acostar els contes al públic adult. Es fa en l'escenari del Bar Harmònic, on persones vinculades a l'Esbart Teatral de Castellar o al món del teatre, llegeixen textos de tota mena.
Carnaval	Anual	Cap de setmana festiu amb activitats a les escoles, rua i activitats organitzades per entitats. Ball de disfresses al vespre i premi a les millors disfresses, carrosses i comparses.
Fira de Sant Josep	Anual 19 de març	La festa local de Castellar del Vallès se celebra el dia de Sant Josep. Des de mitjans dels anys 80, aquest dia s'organitza un mercat de productes artesanals a la Plaça Major. Al matí, es reparteix esmorzar. A la tarda, les sardanes, la crema catalana i el teatre completen una diada
Sant Jordi	Anual	Les Regidories d'Ensenyament i Cultura organitzen un cicle d'activitats destinades a la promoció i difusió de la lectura i l'escriptura: activitats de difusió cultural, Jocs Florals, Hora del Conte als centres escolars, exposicions... També es convoca el certamen literari Joan Arús.
Firart	Biennal (abril-maig)	El Firart és una fira d'art feta amb l'objectiu de la fira de promocionar els artistes locals i oferir-los un espai d'exposició i propaganda.
Mostra Gastronòmica	Biennal (abril-maig)	Es du a terme juntament amb el Firart, per acostar els establiments de restauració, pastisseria i begudes de Castellar a tots els visitants.
Mostra d'oficis Artesans	Biennal	Recuperar els oficis artesans que actualment ja s'han perdut o estan a punt de perdre's. Durant un dia del mes d'abril, es pot gaudir de veure els artesans treballant en un ofici artesà
Cicle de Concerts Capella	Cicle (maig)	Cicle de concerts de música de cambra a La Capella de Montserrat
Cicle de Concerts Palau Tolrà	Cicle (juliol)	Cicle de concerts a la fresca en el marc dels jardins del Palau Tolrà. Cada cap de setmana de juliol es pot gaudir de variada música:
Aplec de Castellar Vell	Anual (maig)	Se celebra des de 1979 a l'antiga església medieval de Sant Esteve de Castellar (s. X i XI) que era organitzat per l'entitat Amics de Castellar Vell, Des del 2002 ho organitza la Comissió de l'Aplec de Castellar Vell.
Festa Viu el Parc	Anual (juny)	Proposta que reuneix en una mateixa agenda activitats culturals i lúdiques a les poblacions de l'entorn del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac, amb col·laboració de la Diputació de Barcelona.
Balls a la Fresca	Cicle (juliol)	Es fan a diferents punts de Castellar, quan arriba l'estiu. Una programació de balls que comença després de la Revetlla de Sant Joan i dura fins l'agost.
Festa Major	Anual (2n cap de setmana de setembre)	Durant quatre o cinc dies, Castellar viu la seva principal festa combinant una diversitat d'espectacles i activitats lúdiques que fan possible la Regidoria de Lleure, la Comissió de Festes i la major part de les entitats de la vila.
11 Setembre	Anual	L'acte institucional de commemoració de l'11 de setembre se celebra al carrer de les Roques. Ofrena flora, discurs oficial, i activitats vinculades amb la cultura tradicional catalana a diversos punts

Cap d'any	Anual	Ball popular
Fira del trasto	Estable	Cada segon diumenge de mes, al Passeig de la Plaça Major de Castellar, s'hi apleguen una cinquantena de col·leccionistes, brocanters i antiquaris, que es reuneixen per oferir els seus productes. Constitueix una mostra singular on es poden adquirir tota mena d'antiguitats i estris vells.
Ball a l'Espai Tolrà	Cicle	Cada any des de la Regidoria amb col·laboració dels Amics dels Balls de Saló s'organitza un cicle de balls que comença el mes d'octubre i dura fins el mes de juny, passada la Revetlla de Sant Joan.
La Castanyada	Anual	A Castellar la nit del 31 d'octubre es fa una nit de ball amb orquestra.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament.